

Тижневик

МІСТ

№ 4

(№1435)

WEEKLY

Delivered to the Post Office

on January 22, 2026

Україна

США

Канада

Зелений острів

Чи буде війна між США і Європою за Гренландію?

Читайте с. 4

ЗБРОЙНІ СИЛИ ЄС

У Європі знову заговорили про власну армію

с. 13

«ДРУГ ВЛАДІМІР»

Чи змінить Трамп своє ставлення до Путіна 2026-го?

с. 15

Over \$2,000 in Bonuses

ЗАПРОШУЄМО НА РОБОТУ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ЛІТНІМИ ЛЮДЬМИ

З нами Ви можете заробляти більше!
Ви також можете доглядати за своїми близькими та рідними.

☎ 215-302-9292

■ Євген Клен

Дональд Трамп висунув Данії вимогу «негайно покинути Гренландію». «НАТО, скажіть Данії, щоб вона забиралася звідти негайно! Дві собачі упряжки не впросять. Лише США можуть, — заявив він. — Це життєво важливо для «Золотого купола», який ми будемо. НАТО має прокласти нам шлях. Якщо ми цього не зробимо, це зроблять Російська Федерація (РФ) або Китайська Народна Республіка (КНР), а цього не можна допустити. Без величезної сили Сполучених Штатів, яку я створив під час свого першого терміну й зараз виводжу на новий і ще вищий рівень, НАТО не буде ефективною силою або засобом стримування. НАТО стане набагато потужнішим та ефективнішим, якщо Гренландія буде в руках Сполучених Штатів».

У відповідь Ларс Локке Расмуссен, міністр закордонних справ Данії, під час брифінгу після зустрічі з Джей Ді Венсом, віцепрезидентом, і Марко Рубіо, державним секретарем США, зазначив, що Гренландія з 1949 року є членом НАТО і підпадає під дію так званої п'ятої статті. Він зауважив, що Копенгаген поділяє побоювання Вашингтона стосовно питання безпеки. Проте додав, що твердження, буцімто навколо Гренландії повсюди китайські військові кораблі, не відповідає дійсності. Дипломат наголосив, що Гренландія нині й у найближчому майбутньому залишатиметься у складі Данії: «Ми вважаємо себе найближчими союзниками США. В Афганістані ми мали стільки ж жертв, скільки й США. Добре розумію, що майбутнє не обов'язково залежить від минулого, але вважаю, що важливо пам'ятати про минуле».

Після перемовин у Білому домі Ларс Лекке Расмуссен, міністр закордонних справ Данії,

Зелений острів

Чи буде війна між США і Європою за Гренландію?

повідомив про фундаментальні розбіжності щодо Гренландії. Він також розповів про домовленість щодо створення робочої групи високого рівня. За словами дипломата, він прибув до США після серії «примітних коментарів» щодо Гренландії. «Сполучені Штати завжди можуть попросити про збільшення своєї присутності в Гренландії, тому ми хочемо почути, чи є у США якісь додаткові прохання. І конструктивніми їх розглянемо, — зазначив глава данського зовнішньополітичного відомства. — Обговорення зосередилися на тому, як організувати довготривалу безпеку в Гренландії, і тут наші погляди продовжують розходитися. Мушу сказати, що президент США чітко висловив свою думку, але ми маємо іншу позицію». А Вівіан Моцфельдт, його гренландська колега за посадою, додала, що відбулася відверта, але конструктивна дискусія.

Свою чергою Енс-Фредерік Нільсен, прем'єр-міністр Гренландії, на спільній пресконференції з Метте Фредерікссон, прем'єр-міністром Данії, підкреслив, що острів відкидає варіант приєднання до США та воліє бути в союзі з Данією. Острів також відклав плани на незалежність, а погрози Трампа глава гренландського уряду назвав абсолютно недоречними. «Гренландія входить до складу Королівства Данія і повністю єдина в захисті основоположних принципів», — акцентував він.

Відтак Копенгаген відправив на територію

Гренландії військову техніку та передовий загін, що має підготуватися до приймання більших збройних формувань із Данії та інших країн. «Данія відправляє війська у партнерстві з НАТО, — підтвердив Троельс Лунд Поульсен, міністр оборони королівства. — Мета полягає в тому, щоб відпрацювати навички ведення операцій в особливих арктичних умовах, а також посилити вплив Альянсу в Арктиці на користь як європейської, так і трансатлантичної безпеки».

Водночас із цією заявою Ульф Крістерссон, прем'єр-міністр Швеції, оголосив, що до військових навчань у Гренландії приєднались шведські військові. «Вони входять до складу групи з кількох союзних країн. Разом готуватимуться заходів в рамках данських навчань Operation Arctic Endurance», — відмітив він, проте не уточнив кількість офіцерів, яких відправили на острів.

Бундесвер також відправив 13 німецьких військовослужбовців до міста Нуука, столиці Гренландії, для участі в розвідувальній місії. «Метою є вивчення рамок умов для можливих військових внесків із метою підтримки Данії в дотриманні безпеки в регіоні, зокрема щодо спроможностей морського спостереження», — зазначили в Берліні.

До міжнародної військової ініціативи в Гренландії, яку організовує Данія, вирішила приєднатися і Франція. У межах цього рішення Париж мобілізує великий підрозділ для участі в навчаннях со-

юзників, що отримали назву Arctic Endurance. Французьке оборонне відомство наголосило, що місія матиме лише навчальний характер і буде зосереджена на посиленні оборонних спроможностей та підтримці данського суверенітету над територією острова.

Хоча формально нарощування військового контингенту там відбувається під егідою НАТО, координацію здійснює Копенгаген, а не представники Альянсу. Такий підхід пояснили відсутністю довіри до США, через що операцію проводять без участі американської сторони.

У відповідь Керолайн Лівітт, речниця Білого дому, заявила, що розміщення військових із європейських країн у Гренландії не вплине на плани президента США встановити контроль над островом. Проте вказала, що зустріч посадовців США, Данії та Гренландії була продуктивною, тож Вашингтон планує і надалі продовжувати діалог: «Це була гарна зустріч, на ній сторони домовилися створити робочу групу з осіб, які продовжать технічні перемовини щодо придбання Гренландії. Вони відбуватимуться кожні два-три тижні й адміністрація має намір продовжувати діалог із данською стороною та поважною делегацією з Гренландії». Речниця зазначила, що контроль над Гренландією відпав до інтересам США у сфері національної безпеки.

Однак лише 17 % громадян Сполучених Штатів схвалюють зусилля Дональда Трампа щодо

придбання Гренландії, при цьому переважна більшість як демократів, так і республіканців виступає проти використання військової сили з цією метою. Про це свідчать результати опитування Reuters/Ipsos, яке засвідчило занепокоєння американців через погрози глави Білого дому на адресу Данії у зв'язку з Гренландією. 47 % респондентів не схвалюють зусилля із заволодіння Гренландією, ще 35 % не визначилися. Лише 4 % американців вважають «гарною ідеєю» застосування військової сили США для заволодіння Гренландією — серед них близько 10 % республіканців і майже жодного демократа. Натомість 71 % назвав це «поганою ідеєю», зокрема, 90 % демократів і 60 % республіканців. Близько третини республіканців не визначилися. 66 % опитаних (91 % демократів і 40 % республіканців) зауважили, що їх турбує можливе заподіяння шкоди альянсу НАТО та стосункам США з європейськими союзниками.

А ті зараз обмірковують різні варіанти гарантування безпеки найбільшого острова світу від можливих дій із боку Вашингтона. The Economist повідомила про три потенційні сценарії захисту Гренландії. Перший, названий «Розрядка напруженості», передбачає дипломатичні заходи, зокрема, переконання американської сторони в тому, що РФ і КНР не становлять загрози регіону, а також створення ініціативи «Арктичний вартовий».

Другий варіант під назвою «Стимування і контрзаходи» передбачає економічний тиск на США. Це може проявитися в санкціях проти компаній, що видобувають ресурси Гренландії без відповідних дозволів, розпродажі американських державних облігацій або закритті американських військових баз у Європі. Третій підхід, «Очікування нової мети», розрахований на ймовір-

ність зміни пріоритетів Трампа. Він передбачає, що увага президента США перемкнеться на інші питання, як-от конфлікт з Іраном чи вибори 2026-го, а його заяви про Гренландію є лише тактичним ходом для досягнення поступок від Данії.

На цьому тлі вибухнув скандал. Нерозважливий жарт американського політика Біллі Лонґа, який є кандидатом на посаду посла в Ісландії, про те, що він стане губернатором 52-го штату США, викликав глибоке обурення в цій острівній країні. Міністерство закордонних справ Ісландії звернулося до Посольства США в Рейк'явіку за поясненнями. Крім того, тисячі ісландців підписали петицію до Катрін Гуннарссон, міністра закордонних справ країни, у якій закликали відхилити кандидатуру Лонґа на посаду посла та звернулися до Вашингтона висунути іншу особу, яка виявляє більшу повагу до Ісландії та ісландського народу.

У відповідь дипломат виправдовувався, що це був жарт. Проте Зіґмар Гудмундссон, депутат від ісландської Ліберальної партії реформ, що входить до коаліції ісландського уряду, назвав ці зауваження «не дуже вдалим жартом». «Очевидно, що це надзвичайно серйозно для такої маленької країни, як Ісландія. Ми повинні розуміти, що всі аргументи щодо безпеки, які американці висували щодо Гренландії, стосуються Ісландії також. Ідеться про географічне положення цих двох островів», — роз'яснив він.

Політик назвав коментарі Лонґа ознакою зростаючої неповаги, яку США демонструють до суверенітету малих держав. «Ісландці повинні мати мужність, попри наші дуже дружні стосунки зі Сполученими Штатами, не в останню чергу через НАТО, обговорити, де і як найкраще задовольнити наші інтереси безпеки у світі, що змінюється», — стверджував він.

МІСТ

The Ukrainian Canadian weekly established October 1997 in Toronto, Canada, by Meest Corporation Inc. President Rostyslav Kisil

Український громадсько-політичний незалежний тижневик, заснований корпорацією «Міст» у жовтні 1997 року в Торонто, Канада. Президент Ростислав Кісіль

Published in Thursdays (52 issues a year) by Meest Media Corporation. The publisher may not have the same standpoints with the author of a printed material. Authors of printed materials are fully responsible for the content. Advertisers are responsible for the content of their commercial ads.

Видає корпорація «Міст Медіа». Виходить щочетверга (52 рази в рік). Редакція не завжди поділяє погляди авторів матеріалів. Надіслані до редакції рукописи не рецензуються. Відповідальність за зміст рекламних оголошень несуть рекламодавці.

Editor: Ivan Besiada
Редактор: Іван Бєсяда
Executive editor: Eugene Tarnavsky
Виконавчий редактор: Євген Тарнавський

Editorial Office/Адреса редакції:
Meest Media Inc.
Адміністрація: 600 Markley Street, Port Reading, NJ 07064. Tel.: 1 732 634 1517
E-mail: newspaper.usa@meest.com.

Advertising in USA:
Реклама в США:
908-937-6342, 1 732-634-1517

Advertising in Canada:
Реклама в Канаді:
classified ad (дрібні оголошення)
(416) 236-2007 ext. 3
advertising department (реклама)
(416) 236-2007 ext. 2

Postmaster (USA), send address changes to:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064
USA Publication Mail Products USPS 019943.
Periodical postage paid at Elizabeth, NJ

Single copies: Price negotiable;
Mail subscriptions: In USA: \$85/year,
\$55/half of year.

Ціна одного числа договірна.
Поштова доставка
у США: \$85/рік, \$55/пів року.

Please, pay your subscription to:
Чеки й грошові перекази висилати:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064

У тижневику також використані повідомлення кореспондентів інформаційних агенцій та інтернет-порталів Zaxid.net, UHIAN, Українформ, «Українська правда», «Кореспондент», ТСН, «Вголос», «Львівський портал» та OBOZ.ua

■ Євген Клен

Рашистські окупанти тримають на захопленій Запорізькій атомній електростанції (ЗАЕС) в Енергодарі військову техніку. Владислав Волошин, речник сил оборони Півдня України, опублікував відео, яке зафіксував розвідувальний дрон. На кадрах видно територію станції та російські військові машини, що стоять безпосередньо біля ядерних реакторів, а це є порушенням норм міжнародного гуманітарного права. Воно забороняє використовувати АЕС як військові об'єкти. За його словами, росіяни знають, що українські військові не завдаватимуть ударів по ЗАЕС, тому ховають свою техніку на її території. Крім того, речник повідомив, що окупанти використовують станцію та її об'єкти як навчальний полігон для своїх операторів дронів. «Є навіть дані, що звідси кілька разів здійснювали удари реактивних систем залпового вогню по Запоріжжю. Як гадаєте, чи бачать це експерти МАГАТЕ, місія яких є на станції?» — риторично запитав він.

➤ Стагнація на фронті

Ярослав Грицак, професор Українського католицького університету, вважає, що війна Російської Федерації (РФ) проти України зараз входить у фазу затяжної стагнації без ознак швидкого завершення. На його думку, перспективи перемир'я наразі виглядають примарними, оскільки РФ не демонструє готовності до поступок. Позицію Путіна історик охарактеризував як «сталінську непохитність».

А також зауважив, що колапс ні в Україні, ні в РФ нині не спостерігається: економіки працюють, банківські системи функціонують, а поліції крамниці залишаються заповненими. Українське суспільство, попри значні втрати та корупційні скандали, зберігає «дивовижну стійкість». Цей феномен науковець назвав українським дивом. Водночас він наголосив, що влада вже значною мірою вичерпала свій інноваційний потенціал. Росія ж поступово трансформу-

F-16

Фронт застряг

Переваг зараз не мають ні росіяни, ні українці

ється у «велику Північну Корею» та входить у фазу економічної стагнації, маючи, за оцінками історика, запас міцності ще приблизно на три—п'ять років.

А Михайло Самусь, директор New Geopolitics Research Network, заявив, що якщо дипломатичні зусилля не приведуть до зупинки російського наступу, для України визначальною може стати стратегія війни на виснаження. Він також звернув увагу на економічний чинник. Зазначив, що деградація російської економіки, спричинена падінням цін на нафту та санкційним тиском, поступово посилює дефіцит ресурсів у РФ. Експерт відмітив, що Сполучені Штати наразі демонструють небажання різко посилювати тиск на Москву, що може уповільнювати ефект економічного виснаження країни-агресора.

Своєю чергою Андрій Білецький, командир 3-го армійського корпусу ЗСУ, прогнозує, що вже за три—п'ять місяців російська армія може опинитися у стратегічному глухому куті. Причина — колосальна різниця у втратах, які в шість—вісім разів перевищують українські.

➤ Війна дронів

Під час комбінованих повітряних ударів по Україні на початку року російські війська вперше використали новий ударний безпілотний літальний апарат (БпЛА) «Герань-5». Про це повідомило Головне управління розвідки (ГУР) Міністерства оборони України. Його довжина становить 6 м, а розмах крил — до 5,5 м. На відміну від поперед-

ніх модифікацій лінійки «Герань», апарат виконаний за нормальною аеродинамічною схемою. А більшість ключових вузлів і компонентів уніфіковані з іншими зразками цієї серії.

Зокрема, там установили 12-канальну систему супутникової навігації «Комета», трекер на базі мікрокомп'ютера Raspberry та 3G/4G модеми, а також реактивний двигун Telefly, аналогічний до того, що застосовують на безпілотнику «Герань-3», проте з потужнішою тягою.

Маса бойової частини становить близько 90 кг, а заявлена дальність ураження — близько 1 тис. км. «Як і у випадку з попередніми «Геранями», цей БпЛА складно вважати власною розробкою РФ. Зафіксовано суттєву конструктивну та технологічну схожість з іранським дроном Karrar», — пояснили українські військові.

За даними ГУР, росіяни також опрацьовують варіанти застосування «Герань-5» з авіаційних носіїв, зокрема літаків Су-25, з метою збільшення дальності та здешевлення використання. Окремо розглядають можливість оснащення апарата ракетами класу «повітря—повітря» Р-73 для протидії українській авіації.

Натомість Роберт Бровді на псевдо Мадьяр, командувач Сил безпілотних систем Збройних сил України (ЗСУ), оцінив теперішні втрати російської армії у 32—35 тис. осіб щодня. І значну частину цих утрат завдають саме українські дрони. За його підрахунками, для зламу наступального потенціалу ворога необхідно довести щомісячні

втрати РФ до рівня 50—60 тис. осіб. Саме це число, за оцінкою українських військових, є критичною межею мобілізаційного ресурсу РФ.

Нещодавно в Україні презентували новий дрон-перехоплювач, який називається «Салют». Його розробили на основі реального бойового досвіду, вже відбулося бойове застосування. «Система активної протидії ворожим БпЛА малого та середнього класу (Shahed, «Гербера», «Ланцет», Zala), призначена для захисту критичної, цивільної та військової інфраструктур в умовах обмеженого часу реагування», — указали в українській компанії «Оборонка».

Там розповіли, що зенітний перехоплювач «Салют» має підвищену швидкість перехоплення, оптимізоване живлення, інтеграцію Sine.link, конструктивні рішення для безпечної експлуатації в бойових умовах і стабільне серійне постачання. «Під час проектування врахували реальні сценарії застосування: типові загрози, швидкість цілей, умови виявлення та ураження, а також вимоги до простоти й надійності роботи в бойових умовах», — додав виробник.

Максимальна швидкість дрона сягає 320 км/год, а крейсерська — 180—200 км/год. «Салют» оснащений сутінковою аналоговою тепловізійною відеокамерою. Перехоплювач має можливість установа автоматичного захоплення/донаведення. Час крейсерського лету БпЛА — до 20 хвилин, максимальна висота лету — 6 км, а бойовий радіус застосування — 20 км.

У компанії поділилися, що розробка дрона тривала до двох місяців — від ідеї до першого збиття цілі. Після місяця роботи команда вирушила на фронт, аби продемонструвати перехоплювач деяким підрозділам протиповітряної оборони. Зі собою взяли 3D-принтери, інструменти та стаціонарні персональні комп'ютери. «За тиждень роботи в орендованій квартирі поблизу фронту борт був майже повністю перероблений відповідно до реальних запитів військових. Відтоді всі запити на покращення доопрацьовують у терміни до двох тижнів, а найпростіші зміни інтегруються за лічені дні», — розказали в «Оборонці». Також виробник представив відео, на якому пілот підрозділу Sky Wars 47-ї бригади ЗСУ «Магура» збиває завдяки дрону «Салют» ворожий Shahed.

➤ Успішні F-16

Тим часом українські пілоти, які попри складність процесу, опанували винищувачі F-16, не лише інтегрували ці літаки в бойові дії, а й змогли адаптувати тактику їхнього застосування до специфіки повномасштабної війни з РФ.

Про це написало турецьке видання Milliyet на основі інтерв'ю пілота винищувача F-16 Повітряних сил (ПС) України. «Пілотам довелося опанувати нове обладнання, а також розуміти різні правила польотів, зокрема, у цивільному повітряному просторі. Крім того, інструкторами за кабіною пілотів були люди, які не розмовляли українською.

Валерій Залужний, посол України у Великій Британії: — Закінчення війни і повернення близько мільйона ветеранів додому стане новим викликом для держави та цивільного суспільства. Саме тому держава має напрацювати розумний підхід для вирішення цих проблем, а населенню важливо зберігати єдність. Ветеранська політика має стати одним із ключових державних пріоритетів у найближчі роки. Ветерани — велика і мотивована частина нашої політики має стати одним із головних активом нашої держави. За продуманого підходу саме ветерани можуть стати рушієм повного економічного зростання України й основою нових еліт.

Тому спілкування було доволі складним. Для цього використовували спеціальну авіаційну англійську, яку було важко вивчити», — описав портал підготовку перших українських пілотів F-16.

Як писав «Міст», підготовка першої групи пілотів, які вирушили за кордон на навчання, була завершена в серпні 2024 року, за місяць до того, як було оголошено про отримання винищувачів F-16. «Тактика, якої нас навчали, було недостатньо для війни в нашій країні. Ця тактика базувалася на минулому досвіді тих, хто нас навчав, але війна в Україні була іншою. Нам довелося самостійно розробляти нову тактику знищення крилатих ракет і систем БпЛА, як боротися з ворогом на лінії зіткнення», — зізнався пілот.

У статті зазначили, що навіть в умовах технологічної переваги РФ ПС України здатні швидко адаптувати західну техніку до реалій сучасної війни. ПС України з F-16 знищили понад 1 тис. повітряних цілей, значну частину яких становили дрони-камікадзе й крилаті ракети, а також здійснили більш ніж 1,6 тис. атак по наземним цілям.

У матеріалі також іде мова про винахідливість щодо прихованого розміщення та передислокації літаків в Україні, аби ті не були уражені супротивником. І є заклики пілота до західних партнерів не припиняти допомогу Україні та не зменшувати темпів у цьому процесі.

Школа №1 у Краматорську до війни...

...і після обстрілу

«Краматорськ. Relocation»

■ ДІАНА СЛАВІНСЬКА

На чотири роки повноцінне навчання для дітей із Краматорська зупинилося. Уроки були можливі лише онлайн, із постійними тривогами та необхідністю уривати навчання. Але завдяки проекту «Пліч-о-пліч: згуртовані громади» та зусиллям Перечина і Краматорська відчинив двері новий навчальний заклад — релокований Перший Краматорський ліцей. Учителі змогли повернутися в кабінети, а школярі — за парти. «Ми пішли в третій клас, а незабаром почалася війна», — згадує Дмитро, учень ліцею. Він розповідає, що життя змінилося й уже не було

схоже на те, що в мирні часи. «Друзі були, але людей залишалося все менше. Був приліт по школі. Після цього на подвір'ї майже ніхто не гуляв», — каже підліток.

6 березня 2023 року російська армія завдала подвійного удару по школі № 1 у Краматорську. Залишатися в місті ставало дедалі небезпечніше, а онлайн-навчання не було повно-

цінним. «Чотири роки я не чула дитячих голосів. Чотири роки наші діти чули тривоги й нам дуже часто доводилося переривати уроки. Хочу, щоб у цих стінах діти не чули сирен», — ділиться Наталія Тисленко, директор ліцею.

Родини взялися шукати безпечне місце для життя. Для багатьох таким стала Перечинська громада на Закарпатті. Ї

голова Андрій Погоріляк згадує: «Ми відвідали Краматорськ і побачили, що діти не навчаються стаціонарно. Зараз у нашій громаді та сусідній є більш ніж 300 дітей із Краматорська. Тоді й виникла ідея, щоб вони отримали одну зі шкіл і могли продовжити нормальне навчання». Саме так і почалася релокація Першого Краматорського ліцею на Закарпаття. У

межах державного проекту «Пліч-о-пліч» Перечинська громада надала приміщення, а будівельники з різних областей працювали щодня без вихідних, щоби встигнути до 1 вересня. За пів року вдалося завершити всі роботи.

Мар'яна Томин, керівник національного проекту «Пліч-о-пліч: згуртовані громади», нази-

ває це одним з успішних прикладів реалізації програми. «Найважчими були ті моменти, які залишилися за кадром. Це колосальна праця педагогів, будівельників, підготовка масиву документації. Усе відбувалося в дуже стислі терміни», — каже вона. — Символ і зміст цього єднання полягає саме в практичних справах. Схід, Захід, Північ, Південь і Центр — це одна країна. Ми єдиний організм і це наша держава. Від цього відчуття дуже приємно». Загалом до оновленої школи пішли діти з Перечинської громади і школярі, які вимушено виїхали з Краматорська, Херсонщини, Запоріжжя, Сумщини й інших прифронтових територій.

Для розселення внутрішньо переміщених осіб (ВПО) український уряд передає державну та заарештовану нерухомість, що перебуває в управлінні Агенції з розшуку та менеджменту активів. Про це повідомила Юлія Свириденко, прем'єр-міністр України. У першому такому спис-

ку є 112 приміщень. Це житлові будинки спільного проживання, готельні офісні приміщення та будівлі громадського дозвілля, розміщені в різних областях. До кінця січня ц. р. приміщення будуть розподілені між органами, що опікуються ВПО. «Очікуємо, що люди зможуть корис-

туватися цим житлом уже в першому кварталі 2026-го, — наголосила глава українського уряду. — Окремо доручили Міністерству освіти і науки переглянути об'єкти, які не використовували за призначенням в освітньому процесі впродовж минулого року. Їх також передадуть під по-

треби розселення ВПО. Раніше був створений механізм для передачі таких активів новим управителям за 1 грн. За словами прем'єра, наступний етап передбачає винесення на розгляд уряду додаткового переліку об'єктів, які можуть бути використані для потреб ВПО.

Як зараз виглядає Куп'янськ

Військові 116-ї окремої механізованої бригади Сухопутних військ Збройних сил України опублікували світліни зруйнованих російськими будівель у Куп'янську, що на Хар-

ківщині. Нині українські бійці перебувають у місті й обороняють його від російських загарбників.

«На цих кадрах — колір затишній і мирний Куп'янськ, який Росія перетворила на руїни

та суцільне спустошення. Нескладно подивитися, яким було це місто до приходу окупанта», — ідеться в повідомленні. Захисники України зараз контролюють 90 % території міста.

Дмитро Песков

■ Євген Клен

Минулого тижня Дональд Трамп знову назвав Володимира Зеленського «перешкодою для мирної угоди». Цю заяву підтримав Дмитро Песков, речник Кремля. «Президент Путін, російська сторона зберігають свою відкритість, — заявив він. — Настав час для Зеленського взяти на себе відповідальність і прийняти відповідне рішення». Президентів США опонував Дональд Туск, прем'єр-міністр Польщі. «Саме Російська Федерація (РФ) відкинула підготовлений США мирний план, а не Зеленський, — наголосив він. — А єдиною реакцією Москви стали нові ракетні удари по українських містах. Тому єдиним виходом є посилення тиску на РФ. І ви всі це знаєте».

➤ Перемога РФ не «неминуха»

Бен Годжес, колишній головнокомандувач Збройних сил США у Європі, вважає, що війна в Україні не зупиниться, поки Путін сподівається, що може перемогти. На думку генерала, дипломатичні зусилля Трампа «приречені на провал». «Адже він ніколи не цікавився причинами конфлікту. Жодного разу не поклав на Путіна відповідальність за початок війни. Замість цього чинить тиск винятково на українську сторону і повністю прийняв російський нарратив про те, що російська перемога неминуха», — підкреслив екскмандувач.

Він переконаний, що теза про неминучу перемогу Кремля є хибною: «Не можна забувати, що ця війна почалася 2014-го. Через 11 років РФ контролює лише 20% України, а в російській економіці серйозні проблеми. Тому не вірю, що українці ухваллять угоду, за якою їм доведеться віддати землю, не завойовану росіянами».

Генерал Годжес упевнений, що Україна не зобов'язана погоджуватися з американськими вимогами: «У Трампа вже немає жодних важелів тиску на Україну, тому що він перестав постачати те, що Сполучені Штати постачали раніше, принаймні вже не в таких обсягах, що мали б значення».

На Путіна Трамп не тисне

До кінця зими навіть перемир'я не буде, не те що закінчення війни

Це дозволяє Києву відстоювати свої інтереси. Від характеру угоди щодо України також залежить, чи стане війна між РФ та іншими європейськими країнами більш імовірною. «Якщо буде досягнута угода, за якої бойові дії припиняться, але Росія продовжить утримувати 20% України, вести воєнну економіку та заробляти гроші на експорті нафти, то росіяни зроблять висновок, що в Заході немає волі до опору», — пояснив Годжес.

За його словами, це значно підвищує ризик для ряду країн, як-от Естонія, Латвія, Литва та Молдова. «Якщо ж вдасться домогтися справедливого й міцного мирного результату, за якого поважатимуть український суверенітет, Україна зможе мати стільки оборони, скільки захоче і скільки їй потрібно, російські воєнні злочинці будуть притягнуті до відповідальності, а Захід виступить єдиним фронтом, тоді ймовірність нового конфлікту буде дуже низькою», — прогнозує відставник.

І стверджує, що рішення про завершення війни буде ухвалено лише в Москві. Проте Європа повинна дуже чітко дати зрозуміти, що вона зробить усе необхідне, щоб допомогти Україні досягти успіху, і що вона не прийме погану угоду.

Особливо важливим екскмандувач називає нарощування економічного тиску на РФ. За його оцінкою, якщо зупинити кораблі «тільки флоту», які ходять Балтійським морем повз вісім європейських держав, то Кремль втратить

можливість продовжувати війну вже до кінця 2026-го. Генерал також закликав Європу допомагати Києву знищувати російської нафтогазової інфраструктури, адже це шлях до перемоги України.

➤ 2026 рік останнім не стане

Свою чергою Дмитро Кулеба, колишній міністр закордонних справ України, сказав, що війна РФ проти України цього року не припиниться. Також нульові шанси, що припинення вогню станеться до кінця зими: «Буде багато рухів, заяв, самітів, інформаций про те, що ось-ось уже про все домовилися, але угода як така не відбудеться».

Дипломат указує, що такої угоди не буде саме через Кремль. «Вони зараз не дарма розваляють, добирають нашу енергетичну систему, б'ють по містах для того, щоби перетворювати наше життя на жах. І хочуть упродовж зими максимально зламати волю українців до спротиву, до боротьби. Хочуть максимально просунути на фронті, і, гадаю, десь наприкінці лютого ми побачимо активізацію розмов про угоду», — зазначив він.

А от чи можливим стане припинення вогню після лютого, залежатиме від того, як Україні вдасться прожити ці два зимові місяці. Зокрема, у якому стані потім опиниться Україна, РФ і західні партнери Києва. «Війна припиниться аж тоді, коли Путін буде змушений погодитися з тим фактом, що Україна для нього непідйомне завдання, неможливе повернення України під

російський контроль, і що Україна має право на існування як незалежна, суверенна, європейська країна», — акцентував Кулеба.

Він вважає ці три слова — незалежна, суверенна і європейська — словами перемоги. Але 2026-го, на його думку, Путін припинити війну не погодиться. «Шанси на припинення вогню до кінця зими нульові, після зими — невеликі, але є. Шанси на припинення війни загалом 2026 року також оцінюю як нульові», — резюмував дипломат.

➤ А що Росія?

Костянтин Криволап, український авіаційний експерт, припускає, що в першій половині 2026-го РФ, найімовірніше, підтримуватиме теперішній темп ведення війни. Проте пізніше ситуація зміниться. За його словами, ситуація має змінитися завдяки тому, що Україна знищуватиме об'єкти військово-промислового комплексу (ВПК) РФ далекобійною зброєю. А українській розвідці необхідно посилити аналітичну складову, що дасть змогу завдати точніших ударів по території ворога. «Наше завдання — створити системну кризу в російському ВПК. Для цього потрібно пробивати коридори для наших дронів, масово знищуючи ворожу протиповітряну оборону (ППО) в зоні 100—150 км від лінії фронту», — порадив фахівець.

І відмітив, що нині росіяни виготовляють менше засобів ППО малого радіуса дії, ніж зараз вражає Україна. «Це свідчить про те, що рано чи пізно ці накопичення

запасів зброї (як тієї, що була ще з радянських часів, так і тієї, що тепер виготовляють росіяни) з нашого боку будуть знищені й доведені до стану, коли ми без суттєвих перешкод зможемо досягти своїх цілей», — наголосив експерт.

Наразі ж Москва позбувається «людського баласту». Зокрема, на Костянтинівському напрямку окупанти відправляють на розвідку пенсіонерів або хворих. Про це розповів Андрій Шаповалов, головний сержант 3-го механізованого батальйону Збройних сил України (ЗСУ). Він роз'яснив, що таким чином російське командування намагається визначити наявність оборонних позицій ЗСУ, фактично жертвуючи власним особовим складом. За словами військового, переважна більшість таких спроб закінчується втратами для росіян. Але бувають і випадки, коли російські військові здаються в полон.

Крім того, Кремль посилює тиск на малі корінні народи РФ, поєднуючи репресії, контроль над міжнародним дискурсом і непропорційне залучення до війни проти України, повідомила Служба зовнішньої розвідки (СЗР) України. У грудні торік російські силовики затримали щонайменше 17 представників корінних народів із республік Алтай і Саха, Томської, Мурманської та Кемеровської областей, а також Красноярського краю. Усі затримані роками займалися захистом прав своїх громадян на півночі РФ, у Сибіру та на Далекому Сході. Раніше активісти виступили на екологічному форумі Організації Об'єднаних Націй, де публічно розповіли про деградацію довкілля, втрату можливостей для традиційних промислів і фактичне вимирання їхніх народів. «Ці заяви різко контрастують з офіційною риторикою Кремля про «багатонаціональну державу», у якій нібито збережені мови, культури і традиції понад 190 народів», — констатували в СЗР.

Водночас для просування контрольованої позиції Москва перетворила Асоціацію корінних малочисельних народів Півночі, Сибіру та Далекого Сходу РФ на повністю лояльну до себе структуру. Деле-

гати організації на міжнародних майданчиках транслюють винятково затверджену Кремлем версію «гармонійного співіснування», водночас публічно підтримуючи війну проти України. Така позиція суперечить думці 172 правозахисних організацій, що працюють із малими народами РФ. В СЗР зауважили, що паралельно з репресіями відбувається фізичне знищення корінних народів через війну. Причому, у Хабаровському краї до повномасштабного вторгнення проживало 1,29 млн осіб, із них 21 129 — представники корінних народів: найці, негідальці, нівхій і орочі. А під час мобілізації на кожні 10 тис. населення на фронт відправляли 34 етнічних росіян і 95 представників корінних народів.

Водночас британська розвідка оприлюднила нові дані про масштаби втрат російської армії у війні проти України. Ці показники свідчать про різке зростання людських утрат на тлі активних наступів РФ наприкінці 2025 року. Міністерство оборони Сполученого Королівства поінформувало, що торік Росія втратила близько 415 тис. військових убитими та пораненими. Це другий найгірший показник за весь час повномасштабної війни, поступається тільки 2024 року, коли втрати сягнули 430 тис. осіб. Загалом із лютого 2022-го сукупні втрати російських сил оцінюють приблизно в 1 млн 213 тис. осіб.

Окремо британські аналітики звернули увагу на динаміку наприкінці року. У грудні 2025-го середньодобові втрати РФ зросли до 1 130 військових, що більше, ніж у листопаді (1 030 осіб). Це четвертий місяць поспіль зростання цього показника. Водночас відомство зазначило, що період із серпня по грудень 2025-го демонстрував найнижчі середньодобові втрати з квітня 2024-го, однак наприкінці року тенденція різко змінилася. За їхніми оцінками, у січні ц. р. втрати РФ можуть зрости. Аналітики наголошують, що рівень утрат безпосередньо впливає на здатність окупаційного війська підтримувати темпи наступу та змінює його тактичні рішення на фронті.

Україна накопичила рекордні резерви

Станом на 1 січня ц. р. українські міжнародні резерви сягнули 57,3 млрд USD, що стало абсолютним рекордом за весь період незалежності, повідомив Національний банк України (НБУ). Упродовж грудня 2025-го обсяг міжнародних резервів зріс на 2,536 млрд USD, або 4,6 %, а за підсумками всього 2025 року — на 13,497 млрд USD, що означає зростання на 30,8 %. Водночас чисті міжнародні резерви на початку 2026-го також досягли історичного максимуму — 43,317 млрд USD. За рік цей показник збільшився на 14,216 млрд USD, або 48,8 %, зокрема в грудні — на 2,595 млрд USD, або 6,4 %.

У структурі резервів станом на 1 січня ц. р. 44,8 % припадало на цінні папери, 48,4 % — на готівку, кореспондентські рахунки та депозити, ще 6,8 % — на монетарне золото. Для порівняння: роком раніше ці показники становили 67,1 %, 27,6 % і 5,3 % відповідно.

Частка доларових активів у резервах зросла до 64,6 % проти 60,5 % місяцем раніше, тоді як у грудні 2024-го вона становила 86,4 %. Натомість частка євро у грудні скоротилася до 27,8 % (у листопаді — 31,9 %, у грудні 2024 року — 6,8 %).

У грудні на валютні рахунки уряду в НБУ надійшло 6,915 млрд USD, із яких 3,913 млрд USD — через рахунки Світового банку (СБ), 2,699 млрд USD — від Європейського Союзу (ЄС) у межах інструменту Ukraine Facility, ще 0,304 млрд USD — від розміщення облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП).

За цей же період уряд спрямував 668,4 млн USD на обслуговування та погашення державного боргу в іноземній валюті. Зокрема, 212,9 млн USD виплатили СБ, 212,7 млн доларів — за ОВДП, 182,2 млн USD — за державними деривативами, 5 млн USD — Європейському банку реконструкції та розвитку, 2,1 млн USD — Європейському інвестиційному банку та 53,5 млн USD — іншим міжнародним кредиторами. Окремо Україна переказала 171,4 млн USD Міжнародному валютному фонду (МВФ).

На валютному ринку в грудні 2025-го НБУ продав 4,7 млрд USD (у листопаді — 2,73 млрд USD) та викупив до резервів 0,5 млн USD (проти 1,3 млн USD місяцем раніше).

В НБУ пояснили, що зростання обсягів валютних інтервенцій із продажу в грудні було пов'язане передусім зі сезонним фактором — акти-візацією бюджетних ви-

трат і ділової активності наприкінці року. Водночас, порівнюючи з груднем 2024-го, їхній обсяг був меншим на 13 %.

Переоцінка фінансових інструментів у грудні додатково збільшила вартість резервів на 1,162 млрд USD. Загалом упродовж 2025 року Україна отримала 52,4 млрд USD міжнародної фінансової допомоги, із яких 32,7 млрд USD — від ЄС, 13,2 млрд USD — через рахунки СБ, 3,4 млрд доларів — від Канади, 0,9 млрд USD — від МВФ та 0,2 млрд USD — від Банку розвитку Ради Європи.

Ще 2 млрд USD, відповідно до угоди з Великою Британією, не були зараховані до міжнародних резервів через цільове призначення. Крім того, 2025 року Україна залучила понад 3,3 млрд USD завдяки розміщенню валютних ОВДП.

У Нацбанку наголосили, що ці надходження дозволили повністю компенсувати виплати за обслуговування та погашення державного боргу в іноземній валюті (6,8 млрд USD), виплати МВФ (3,2 млрд USD) та чисті валютні інтервенції НБУ з продажу валюти (36,2 млрд USD). Поточний обсяг резервів дозволяє Україні покрити імпорتنі потреби впродовж 5,9 місяця.

Анастасія Лукашевська

Дональд Трамп і Рональд Лаудер

Видобуток літію віддали приятелю Трампа

■ ХРИСТИНА КОЗАКОВА

Україна надала право на видобуток літію з великого державного родовища інвесторам, серед яких є мільярдер, товариш Дональда Трампа. Про це написала The New York Times. Видання зазначило, що адміністрація президента США заявила, що шукає можливості для інвестицій у розірваній війною країні. Двоє членів комісії українського уряду на умовах анонімності розповіли, що рішення прийняли, але угода потребує офіційного затвердження Кабінетом Міністрів України.

До консорціуму, який переміг у конкурсі, входить Рональд С. Лаудер, спадкоємець косметичної імперії. Він знає Трампа ще з часів коледжу і нібито підкинув ідею придбати багату на ресурси Гренландію. Також газета зауважила, що іншим інвестором є TechMet, енергетична компанія, частка якої належить інвестиційній агенції уряду США, створеній під час першого президентського терміну Трампа. У матеріалі йдеться, що двоє членів комісії вказали, що консорціум-переможець випередив конкурентів, виконавши більшість критеріїв тендеру. Вони також заперечили припущення про фаворитизм.

Водночас, як уважають журналісти NYT, налагоджуючи зв'язки з інвесторами, пов'язаними з Трампом і його адміністрацією, Київ позиціонує себе у вигідному світлі перед

американським лідером і тим самим прагне отримати його підтримку в мирних переговорах із Російською Федерацією (РФ).

У статті підкреслили, що з моменту повернення Трампа до влади союз між Сполученими Штатами й Україною набув комерційного характеру: Вашингтон припинив більшу частину військової допомоги Києву, натомість зосередився на можливостях отримання прибутку від інвестицій та продажу зброї.

У публікації додали, що українські чиновники пристосувалися до ситуації, тому пропонують потенційно вигідні угоди у сфері видобутку корисних копалин і виробництва зброї. Крім того, видання відмітило, що транзакційний характер нових відносин між США та Україною очевидний у проєкті мирного плану, який наразі обговорюють Київ і Вашингтон.

Він містить положення про післявоєнну реконструкцію, вартість якої Володимир Зеленський оцінив у 800 млрд USD і яка, за його словами, створить можливості для американського бізнесу. «Там можна заробити великі гроші», — заявив глава Білого дому під час зустрічі з президентом України у своєму курортному комплексі Mar-a-Lago у Флориді.

Газета повідомила, що український уряд призначив Патріка Фрагмана, колишнього генерального директора Westinghouse, великої американської компанії, що займається ядерними технологіями, до наглядової ради державного ядер-

ного гіганта «Енергоатом».

На думку кількох українських чиновників і бізнесменів, як мовиться у статті, це призначення може спричинити конфлікт інтересів. Водночас вони припускають, що, імовірно, це було зроблено як сигнал адміністрації Трампа про те, що Київ готовий до співпраці, якщо це буде сприяти мирній угоді.

Зі свого боку Трамп запропонував, щоб Сполучені Штати в межах мирного врегулювання взяли участь в управлінні Запорізькою атомною електростанцією, яка наразі перебуває під контролем РФ. У матеріалі йдеться, що наразі невідомо, скільки саме Лаудер і TechMet зобов'язалися інвестувати в розробку літійового родовища «Ділянка Добра». У тендері було встановлено мінімальний обсяг інвестицій — 179 млн USD. Проте член комісії, який брав участь у голосуванні, заявив, що зобов'язання консорціуму були значно вищими.

Газета зауважила, що інвестиції потребують років, аби перетворитися на реальну видобувну діяльність і прибутки. Спершу консорціуму доведеться провести геологічні дослідження, щоб визначити справжню цінність надр родовища. Потому треба профінансувати обладнання та інфраструктуру, необхідні для видобутку.

За словами експертів галузі, зазвичай від відкриття родовища до початку видобутку потрібно близько 15 років, а це значно перевищує поточний термін президентських повноважень Трампа.

■ Андрій Каут

Україна все ще залишається найбільшим експортером соняшникової олії у світі, проте динаміка вказує на те, що ситуація може змінитися, адже на п'яти наступних роках РФ. Про це поінформувала Світлана Литвин, керівник аналітичного відділу Українського клубу аграрного бізнесу. «Якщо до початку російської агресії Україна була беззаперечним лідером, то зараз швидкими темпами нас наздоганяє Росія, обсяги експорту соняшникової олії якої зростають і вже практично дорівнюють нашим», — зазначила вона.

А Олександр Буюклі, виконавчий директор Першого українського сільськогосподарсько-

Ризик втрати світового лідерства з експорту олії

го кооперативу (ПУСК), звернув увагу на те, що нарощення експортних потужностей країни-агресора відбулося в т. ч. за рахунок тимчасово окупованих територій: «Під час повномасштабного вторгнення РФ на територію України значна частина площ, де вирощували соняшник, була окупована. Це, звісно, негативно вплинуло на виробництво в Україні. Соняшник на окупованих територіях фактично йде до Росії.

Тому й за обсягами виробництва вони нас випереджають».

Директор ПУСК прогнозує, що Україна зможе втримати лідерство як головний експортер соняшникової олії у світі принаймні ще цього року. «Щодо Росії, то там врожай був слабкий через посуху. Але в Росії великий внутрішній ринок олії, тому щодо експорту соняшникової олії ми їх ще зможемо випередити», — зауважив він.

■ Ігор Голод

Нещодавно Кремль удруге погрожував «Орішником» Європейському Союзу (ЄС) і Сполученим Штатам.

➤ Передусім попереджено США

Посольство США в Україні повідомило 8 січня, що «отримало інформацію про потенційно масований авіаудар, який може статися будь-якої миті протягом наступних кількох днів». Ті, хто це прочитав, не могли не згадати, що опубліковане 20 листопада 2024-го попередження американського дипломатичного представництва про можливу потужну атаку справділося.

Наступного дня поблизу об'єкта оборонної промисловості в Дніпрі влучила російська балістична ракета RS-26 «Рубіж». У пропагандистських заявах і повідомленнях держави-агресора вона фігурує під кодовою назвою «Орішник».

У Російській Федерації (РФ) не раз погрозували, що «в разі потреби» ця ракета може бути оснащена ядерними боеголовками. Але, як пояснили експерти впливового київського часопису «Дзеркало тижня», «анонсування таких запусків є обов'язковою умовою для унеможливлення спрацювання системи попередження про ракетний напад і запуску ракет у відповідь за сценарієм зустрічного ядерного удару».

➤ Дуже гучно та яскраво

8 січня о 23.36 в Україні оголосили повітряну тривогу, зокрема через загрозу пусків балістичних ракет. Менш ніж за десять хвилин — о 23.47 — на всій території Львівської області почули серію гучних вибухів і спостерігали спалахи світла. Пролетівши з полігону Капустин Яр в РФ відстань близько 1,6 тис. км, ракета розвинула величезну швидкість. А її суббоеприпаси, падаючи зі стратосфери, нагрівалися і світилися, нагадуючи метеорити.

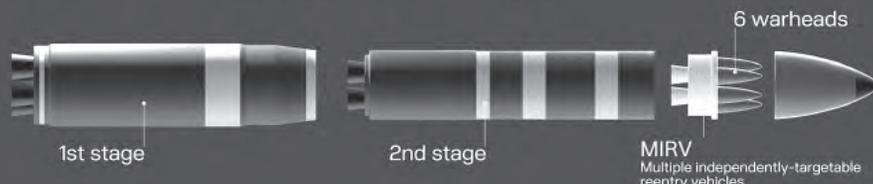
Телекорпорація Бібі-сі поінформувала: «Дуже гучно в районі

ORESHNIK (RS-26 Rubezh)

Intermediate-range ballistic missile

up to 50 ton weight 1.3 ton warhead payload 5500 km range up to 10,5 mach (13,000 km/h) speed

Possible appearance of the launcher with IRBM "Oreshnik"

UNITED24

Блеф диктатора

Львівщина зазнала політико-психологічної атаки

аеропорту. Це була коротка глуха серія з п'яти—семи вибухів, десь далеко від центру міста». Чому лунала серія вибухів? РС-26 оснащена шістьма бойовими блоками. На завершальному етапі лету відбувається їхнє розділення, що забезпечує одночасне ураження кількох об'єктів.

Один український чиновник розповів інформаційній агенції Reuters: «Ракета влучила в цех державного підприємства на Львівщині, поблизу польського кордону. В результаті удару кількох суббоеприпасів у цеху сталося незначне проникнення в бетонні конструкції, а в лісовій зоні утворилися кратери».

➤ Метою була демонстрація

За словами цього чиновника, ракета, несла інертні боеголовки, а не бойовий заряд. Тобто метою ворожого удару була демонстрація сили, а не знищення об'єкта. У Reuters констатували: «Удар балістичною ракетою був акцією залякування європейських країн. Атака відбулася за кілька днів після саміту, під час якого європейські держави заявили про готовність відправити свої війська в Україну в разі припинення вогню».

Кая Каллас, головний дипломат ЄС, погодилась із цим, написавши 9 січня в соціальній мережі X, що удар по Львівщині «має на меті попередити Європу та

США». А 10 січня ще й Дмитро Медведєв, заступник голови Ради безпеки РФ, підтвердив висновок Reuters: «Панівні європейські тупиці все-таки хочуть війни у Європі. Росія не прийме жодних європейських чи натовських військ в Україні. Ось що ви отримаєте».

Після останнього речення Медведєв ілю-

«демонструє міць» ще й Сполученим Штатам, які затримали танкер, що плив під прапором РФ: «Мовляв, можемо дістати до будь-якого континенту легко й швидко».

➤ США здатні відбитися

Диктатор держави-агресора ще в грудні 2024 року залякував ЄС і США, описуючи «Орішник» як ракету з «десятками» самонавідних бойових частин. Розказував, що її вражаючі елементи можуть нагріватися до 4 тис. градусів за Цельсієм, через що в епіцентрі вибуху все перетворюється «на порох». І що західні системи протиповітряної оборони нібито нездатні відбити удар «Орішником».

Однак заяви про неможливість його перехоплення були спростовані в грудні 2024-го — Пентагон тоді повідомив про успішне перехоплення балістичної ракети середньої дальності повітряного базування біля узбережжя острова Гуам. Експерти уже заспокоїли громадян США, що «Орішник» спроможні збити: 1) американська зенітна й протиракетна ракета-перехоплювач Patriot PAC3 (MSE), яка працює за принципом hittokill (кінетичне ураження); 2) система протиракетної оборони великої дальності кінцевого етапу польоту ракети THAAD, яка перехоплює балістичні ракети на висотній ділянці траєкторії; 3) пускові установки вертикального старту

системи протиракетної оборони Aegis/SM3, яку застосовують для перехоплення балістичних ракет у середній фазі польоту.

➤ «Ярс» або «Сатана»?

Служба безпеки України продемонструвала виявлені неподалік місця прильоту ракети блок стабілізації та наведення — фактично її «мізки», а також запчастини двигунної установки, фрагменти механізму орієнтації, сопла й елементи платформи блоку розведення. Результати експертизи цих речових доказів ще не оголошені.

Щодо уламків ракети, яка атакувала Дніпро, українські фахівці роз'яснили телеканалу CNN, що «новітня» російська розробка ґрунтується на застарілих технологіях. Андрій Кульчицький, експерт Київського науково-дослідного інституту судових експертиз, відзначив, що гіроскоп (прилад для визначення або підтримки орієнтації об'єкта в просторі на основі принципу збереження кутового моменту), який використовують у «новітній російській розробці», застосовували ще за часів польотів Юрія Гагаріна 1961 року. Інший експерт розповів CNN, що в уламках виявили радянські електронні лампи.

Авіаційний експерт Анатолій Храпчинський, порівнявши відео заходу суббоеприпасів у Дніпрі та на Львівщині, зауважив, що вони відрізняються. Відтак дійшов висновку, що другий із них «радше ніякий не «Орішник», а звичайна обрізана міжконтинентальна балістична ракета — «Ярс» або «Сатана».

➤ Існує лише в уяві

«У цієї ракети не може бути корисного навантаження ніякого, крім ядерної зброї. Тобто те, що вони використали, це радше, умовно, бетонні болванки, які імітують ядерну боеголовку. І тому це більше пропагандистська зброя, ніж зброя, яка може мати якийсь воєнний ефект, — указав Храпчинський. — Фактично «Орішника» не існує. Він існує лише в уяві Путіна».

Фахівець також додав: «Загроза від таких

ракет — суто кінетична. Коли щось падає з такої висоти, то воно має кінетичний ефект удару. «Орішник» — це ілюзія, бо немає сенсу створювати таку зброю з погляду застосування».

«РФ зупинилась у розвитку балістичних ракет. Тому співпрацює з Іраном та Північною Кореєю. Більшість міжконтинентальних балістичних ракет, які є на балансі в росіян, було створено ще «Південмашем» (Виробниче об'єднання «Південний машинобудівний завод імені О. М. Макарова» у місті Дніпрі. — Ред.), — підсумував експерт.

➤ «Просто шифр»

У листопаді 2024 року Кирило Буданов, тодішній начальник Головного управління розвідки (ГУР) Міністерства оборони України, розказував: «Орішник» — це «просто шифр», а сама система називається «Кедр». А Вадим Скібіцький, заступник начальника ГУР, уточнив, що РФ розпочала у 2018—2019 рр. нову дослідницько-конструкторську роботу, яка називалася «Кедр РВ». Вона була спрямована на розробку ракетного комплексу на заміну РС 24 «Ярс» — ракети, яка була на озброєнні ще СРСР.

За інформацією генерала Скібіцького, розробка ракетного комплексу «Кедр» здійснювалася на основі ракетного комплексу «Рубіж», однак у росіян «щось пішло не так», і вони припинили цю розробку. Натомість започаткували нову дослідницько-конструкторську розробку, яку назвали «Орішником».

31 жовтня 2025-го Василь Малюк, тодішній голова СБУ зазначив, що ще влітку 2023 року українські військові знищили одну з трьох балістичних ракет «Орішник» на полігоні Капустин Яр в РФ. Саме звідти завдали удару й по Дніпру, і по Львівщині.

Тож не виключено, що наступна атака «Орішником» може не відбутися, адже заяви Кремля про можливість серійного виробництва цієї ракети експерти називають фейком для залякування. Бо це ще більш технологічна зброя, ніж ракети типу «Кинджал», яких Росія може виготовити не більше ніж кілька одиниць на місяць.

■ ПЕТРО ЙОСИП

Путін уже перебуває при владі 26 років і наближається до того, щоб стати одним із найдовговічніших лідерів Росії з часів царської епохи. Для диктатора, який зробив перемогу СРСР над військами нацистської Німеччини наріжним каменем національної ідеології, низька ефективність російської армії на українському фронті є неприемним нагадуванням, що російська воєнна машина не так добре налагоджена, як запевняють військові чиновники.

➤ «Незворушний» диктатор

За 1 418 днів солдати Сталіна пройшли від Волги до Берліна. А армія Путіна за такий же період застрягла в Покровську Донецької області, просувшись від початку повномасштабної війни проти України в лютому 2022-го приблизно на 50 км. Тож Путін усвідомлює, що єдиний вайджл, що залишився, — це вбити клин між Трампом і Зеленським. Однак господар Овального кабінету вже не такий сприйнятливий до маніпуляцій Кремля, як раніше. І це веде Білий дім до миру, який, хоч і не ідеальний для України, проте набагато гірший для Москви.

За неправдивими заявами Москви про те, що Київ намагався атакувати одну з резиденцій російського диктатора, стоять набагато серйозніші перешкоди для завершення російсько-української війни. Найголовнішою з них є непохитне прагнення України до незалежного та демократичного майбутнього, однак Кремль хоче будь-яким чином завадити цій мрії, аби підкорити собі всю державу.

Попри те, що Трамп спершу обурився заявою президента РФ про те, що українські безпілотні літальні апарати (БПЛА) нібито атакували одну з його резиденцій, потім він опублікував у соціальних мережах посилання на статтю The New York Post, у якій йшлося про те, що такого удару ніколи не було й що це вигадана історія, щоб зірвати мирну ініціативу Трампа і виправдати нові удари по Україні.

Танк «Армата»

Gloria mundis

Проте, схоже, Путін незворушний. Незалежно від кровопролиття на передовій чи черг росіян за бензином через удари українських БПЛА по нафтопереробних заводах він залишається вірним своїм максималістським вимогам і продовжує озброювати свою орду.

➤ «Армата» на фронт не їде

Напередодні Нового року російським військам відправили нову партію основних бойових танків Т-90М «Прорив». Він є останньою модифікацією Т-90, який, своєю чергою, є модернізацією Т-72. Нині Т-90М вважається «найпотужнішим» російським танком, який перебуває у величезній кількості в Україні. Російська пропаганда всіяко вихваляє Т-90М, тоді як на Заході його називають катастрофічним провалом. Фахівці зазначають, що на полях російсько-української війни було виявлено критичні конструктивні недоліки цієї моделі.

Один із них полягає в поганій захищеності Т-90М, що зумовлено автоматом заряджання карусельного типу. Проблема полягає в тому, що при влучанні в танк існує велика ймовірність детонації всіх боепри-

пасів, що призводить до миттєвої загибелі екіпажу. За даними ресурсу Орух, під час повномасштабної війни росіяни втратили понад 150 танків Т-90М. При цьому загальну кількість цих танків у російській армії станом на 2024 рік оцінювали приблизно у 120 одиниць.

Водночас майор Магвайр, офіцер британської армії, заявив, що військові були здивовані, коли не побачили на фронті в Україні сучаснішого російського озброєння. Одним із прикладів такої російської техніки він назвав Т-14, який вважають найсучаснішим танком РФ. Його вартість оцінюють у 5—9 млн USD за машину.

Сергій Чемезов, генеральний директор компанії «Ростек», пояснив, що ці танки не дуже надаються для війни в Україні: «З погляду функціональності «Армата», звісно, набагато перевершує існуючі танки, але вона занадто дорога, тому армія навряд чи використовуватиме її зараз».

Business Insider нагадав, що російські окупанти переважно кладаються на танки типу Т-90 і Т-80, а також на техніку, якій уже кілька десятиків років, а деяку ввели в експлуатацію ще в 1940-х рр. «Вони витягують старі танки

зі складів, замість того, щоб виставляти на поле бою свої найпотужніші засоби. Їхні склади величезні, там зберігають безліч танків, збудованих для боротьби в період «холодної війни», а виготовлення нових танків — тривалий процес, навіть з урахуванням збільшення обсягів виробництва російської оборонної промисловості. Складне обладнання потребує часу для виготовлення, а західні санкції, що паралізують промисловість, не полегшують завдання», — наголосив портал.

У Міністерстві оборони Великої Британії припустили, що відсутність «Армати», імовірно, пов'язана з потенційною шкодою для репутації, яку може завдати втрата «престижної» техніки в бою, а також із необхідністю виробляти більшу кількість основних бойових танків, яку можна задовольнити лише за допомогою інших варіантів.

Також армія РФ в Україні не захотіла приймати першу партію Т-14, яку їй запропонували, через погані стан машин. Та й чи буде чим ці танки заправляти?

➤ Нафтова справа

Адже в грудні 2025-го видобуток нафти в РФ упав до мінімуму за останні півтора року.

Причиною стали санкції США й атаки українських БПЛА на об'єкти російської нафтопереробної інфраструктури. Bloomberg відзначила, що в грудні Росія видобувала в середньому 9,326 млн барелів сирої нафти на добу. Це на 100 тис. барелів менше за листопадіві показники та майже на 250 тис. нижче за ліміт, установлений для РФ домовленостями в межах ОПЕК+.

Скорочення видобутку сировини насамперед було зумовлено санкціями США проти найбільших російських компаній, як-от «Роснефть» і «Лукойл». Через обмеження надлишок сировини накопичується в танкерах у морі, оскільки деякі покупці побоюються приймати такі вантажі.

На кінець грудня більше як 185 млн барелів сирої нафти опинилися заблокованими в морі на танкерах через запровадження обмежень. Основні покупці російської сировини, зокрема Індія, ще намагаються знайти спосіб обійти американські санкції.

Протягом грудня обсяги нафтопереробки в РФ залишалися нижчими за традиційні сезонні показники. Це пов'язано з тим, що низка заводів була змушена частково або повністю зупинити роботу через атаки українських БПЛА, що обмежило внутрішнє використання сировини.

Нагадаємо, що торік Україна вперше від початку повномасштабної війни завдала ударів по нафтових родовищах у Каспійському морі та по танкерах, що перевозили російську нафту в обхід міжнародних санкцій. «Атаки на танкери змусили тих, хто перевозив підсанкційні барелі, обирати обхідні маршрути та схилити принаймні самого власника танкера ставитися до співпраці з РФ значно обережніше», — зауважила агенція.

➤ Глухий кут стагнації

Відтак економіка РФ заходить у глухий кут. Нині фіксують різке зростання ризику рецесії, тобто не лише зупинки, а й спаду економіки. Навіть лояльні до Кремля аналітики констатують: модель економіки, що трималася на трьох опорах — бюджетному наповненні, імпортоза-

міщенні та примусовому кредитуванні — вичерпала себе.

Згідно з інформацією Міністерства економічного розвитку РФ, у листопаді 2025-го валовий внутрішній продукт Росії зріс лише на 0,1 % в річному вимірі. Це найгірший показник із початку 2023 року й фактичний сигнал про вхід економіки в стагнацію.

Своєю чергою фахівці російського Центру макроекономічного аналізу та короткотривалого прогнозування (ЦМАКП) зафіксували різке зростання так званого випереджального індикатора рецесії, який у жовтні 2025-го досяг позначки 0,32. Це значення суттєво перевищує критичну межу у 0,18, що зазвичай передують глибокому спаду, та дає підстави прогнозувати початок активної фази рецесії вже до липня 2026 року.

Основною причиною такого стану речей аналітики називають вичерпання ресурсів для зростання на тлі надзвичайно жорсткої монетарної політики. Рекордна ключова ставка Центробанку РФ фактично заблокувала доступ до кредитних ресурсів для більшості підприємств цивільного сектору, що призвело до стагнації у виробництві. За даними звіту, скорочення обсягів випуску продукції спостерігається більш ніж у 70 % ключових товарних категорій, що свідчить про системний характер проблеми.

Ситуацію ускладнює і структурний дисбаланс, у якому військово-промисловий комплекс залишається єдиним рушієм російської економіки, тоді як решта галузей страждає від нерентабельності й неможливості обслуговувати борги. «Частка підприємств із критичним рівнем фінансової вразливості цього року може зрости до третини від загального обсягу промислової виручки. Водночас падіння прибутків від експорту вугілля та зерна додатково вимиває ресурси з бюджету», — констатували експерти ЦМАКП.

Навіть за умови зміни зовнішньополітичної ситуації економіка РФ тепер потрапила в пастку. Будь-яке різке скорочення оборонних замовлень на тлі падіння купівельної спроможності населення лише прискорить кризові явища.

Із січня по грудень 2025-го російські суди оголосили 100 пожиттєвих вироків, що стало історичним рекордом за минулі 20 років. Про це йдеться у відкритих даних Верховного суду РФ. Таке число майже вдвічі перевищує показник за весь 2022 рік і є найвищим за минулі два десятиліття. 2005-го, як і 2012-го, таких вироків було 84. 2020 року суди РФ оголосили 66 пожиттєвих

вироків, 2021-го — 47, 2022-го — 58, 2023-го — 78, а 2024-го — 79. Загалом за 2005—2025 рр. російські суди прийняли 1 416 таких рішень. У Верховному суді РФ не уточнили, за якими саме статтями призначали пожиттєві ув'язнення, однак на тлі війни проти України такі вироків стали призначати за новими статтями Карного кодексу РФ, зокрема, за державну зраду, організацію диверсії

та теракту або за участь у їхньому здійсненні. Пожиттєве ув'язнення в РФ наразі є найжорсткішим видом покарання, якщо не брати до уваги смертну кару, щодо якої 1997 року запровадили мораторій, але не скасували. Частка пожиттєвих вироків серед усіх судових рішень у першому півріччі 2025-го склала 0,025 %, що стало максимумом за всю історію спостережень із 2005 року.

■ Євген Клен

Партизанські загони, які діють у запіллі ворога, прозвітували, чого досягли за останні три місяці 2025 року.

➤ В Україні

Агенти партизанського руху «Атеш» допомогли сповільнити залізничні ешелони окупантів у районі Новобогданівки Мелітопольського району Запорізької області. Вони підпалили релейну шафу на ключовій ділянці залізниці. Диверсія миттєво зупинила рух військових ешелонів окупантів. Оскільки місце диверсії розташоване за 50 км від лінії фронту, то заблоковані потяги стали ідеальною мішенню. Сили оборони України змогли оперативно завдати по них точні ракетні й артилерійські удари. Знищення ешелонів і пошкодження інфраструктури тимчасово зірвало логістику російських окупаційних військ на Херсонщині та частині Запорізького напрямку. Нестача боеприпасів і палива привела до зниження інтенсивності бойових дій на цих ділянках.

Агенти руху опору також провели в Запорізькій області успішну диверсію, знищивши технічний модуль телекомунікаційної вежі. Відтак підрозділи Збройних сил (ЗС) Російської Федерації (РФ), що базуються в критично важливих місцях регіону, отримали серйозні проблеми зі зв'язком. Партизани поділилися, що порушення координації та управління зафіксували в районі летовища «Бердянськ», а також у підрозділах полку «Башкортостан». «Відсутність стабільного зв'язку в цій зоні безпосередньо б'є по здатності окупантів оперативно обмінюватися даними, координувати вильоти безпілотних літальних апаратів (БПЛА) та керувати особовим складом на одній із найнапруженіших ділянок», — наголосили підпільники.

А агенти руху «Атеш» зі складу 115-ї окремої мотострілецької бригади ЗС РФ, дислокованої в Авдіївці, зірвали відправлення російських військовослужбовців на штурми під Покровськ, спаливши власну вантажівку. Таким чином за-

Агенти «Атеш» спалили вишку зв'язку військового підрозділу ППО в Московській області

«Атеш» провів розвідку військової комендатури в Сочі

Українські партизани в російському запіллі

Важливі бійці російсько-української війни розповіли про власні успіхи

тримали відправлення підрозділу й убезпечили життя окупантам, яких командування кидає на смерть, не даючи ні відпочинку, ні евакуації.

➤ У Московії

Не менш успішно партизани діють і на території ворога. «Найперспективнішою» є Ростовська область РФ. А Ростов-на-Дону є головним розподільчим вузлом Південної та Східної груп російських військ. Підпільники здійснили диверсію на залізниці в цьому місті, порушивши графіки руху ешелонів із боеприпасами, технікою та резервами російської армії, зокрема, знищили електровоз, що перевозив військові вантажі. За даними руху, військовослужбовцям залізничних військ затримують виплати за участь у війні й вони мстяться режиму, який обдурює їх і на фронті, і в запіллі. Учасники організації «Атеш» щодня передають дані щодо логістики ворога, проводять диверсії та

саботаж, чим руйнують ланцюжки постачання російських військ.

Інша диверсія в тій же Ростовській області паралізувала ключовий залізничний вузол постачання окупаційної армії у Батайську. Внаслідок підпалу релейних шаф була порушена робота головного логістичного хабу, через який переправляють постачання окупаційних військ на всіх південних напрямках — військові ешелони з особовим складом, бронетехнікою, паливом і боеприпасами. Диверсія створила ланцюгову реакцію затримок і зривів у постачанні. Порушення роботи станції Батайськ-Сортувальна призвело до логістичних проблем ворога.

Тепер військові вантажі застрягають у дорозі, а планування операцій окупантів опинилося під загрозою зриву.

У Брянську партизани спалили військовий електровоз, який використовували для перевезення військових вантажів. Брянськ є

ключовим логістичним вузлом, що забезпечує постачання Північної групи військ загарбників і перекидання резервів до прикордонних областей. Відтак виникли суттєві проблеми в постачанні фронту, порушилися графіки руху ешелонів із боеприпасами, технікою та паливом, які готували до відправки на передову на Сумському напрямку. «Ця операція доводить: запілля ворога — це не безпечна зона», — підкреслили підпільники.

Крім того, вони провели вдалу диверсію на залізничній логістиці під російським Воронежем. Там успішно знищили тепловоз, який використовували для перевезення військових вантажів, переважно для постачання Куп'янської групи російських військ. Знищення тепловоза ускладнило формування ешелонів та порушило графіки відправлення потягів з озброєнням і технікою. Партизани зазначили, що подібні

П Р Я М А М О В А

Олександр Яковенко, засновник та CEO TAF Industries:

— Росія не слабка. Це країна, що утримує навчену вбивати мільйонну армію під рушницею. Країна, яка за три роки навчилася виробляти більше снарядів, ніж ціле НАТО вкупі взяте. Країна, яка має 6 тис. ядерних боеголовок і лідера, який не боїться їх застосувати. Москва не взяла Київ за три дні не тому, що «слабка». А тому, що натрапила на людей, які не питають дозволу, чи можна захищати свій дім. На людей, які за три дні зібрали найбільшу добровольчу армію в

новітній історії Європи. На людей, які вийшли проти танків із «коктейлями Молотова», а потім із «Джавелінами», якими Вашингтон довго «не наважувався» озброїти українців. На людей, які не здали жодного великого міста без бою, які вибили окупанта з-під Києва, Харкова, Херсона та півночі держави, коли цілий світ уже поховав Україну у своїх прогнозах. Українці втрималися не тому, що в них було більше танків чи літаків. Вони втрималися тому, що це не «конфлікт» і не «геополітична криза», а питання існування. І поки у Європі рахували «еска-

лаційні ризики», українці просто вирішили, що краще померти стоячи, ніж жити на колінах. Саме тому РФ застрягла і саме тому війна досі не в центрі Європи. Українці — єдиний буфер між затишною теорією «Росія слабка» і реальністю, коли ці самі «слабкі» дивізії рушають далі. Якщо цей буфер зламається, західні генерали першими скажуть: «Стаття 5 — це політичне рішення». Політики почнуть торгуватися за «нейтральні зони». А їхні солдати просто не підуть у бій, бо ніхто не захоче вмирати за те, що можна було зупинити малою кров'ю.

втручання підривають стійкість усієї логістичної мережі російських військ і допомагають силам оборони України звільняти землі Харківської області. «Путінська армія зазнає втрат у всіх тилових містах як на окупованих українських територіях, так і в глибині РФ завдяки боротьбі наших агентів», — ідеться в повідомленні.

А в російському Новосибірську партизани знищили вежу зв'язку біля авіабази Толмачово, яку використовували у військових цілях. Ця вежа забезпечувала надійне, захищене й ефективне управління та комунікацію для підрозділів армії РФ, що базуються на авіабазі Толмачово. Вона слугувала для перехоплення і прослуховування цивільних і військових комунікацій у регіоні. «Виведення цього об'єкта з ладу ускладнює командування ЗС РФ управління власними силами і позбавляє їх важливого інструменту для збирання розвідувальної інформації», — відзначили підпільники.

Їхні агенти також спалили вежу зв'язку військового підрозділу протиповітряної оборони (ППО) у Московській області. Ця вежа була пунктом комунікації та управління підрозділу ЗС РФ. Вона забезпечувала захищений радіорелейний зв'язок для оперативного обміну інформацією та наказами між командуванням і підпорядкованими підрозділами ППО. А також слугувала для розміщення апаратури радіоелектронної розвідки й перехоплення сигналів, що є критично важливим для отримання інформації та загального контролю ситуації в регіоні. Знищення цього вузла зв'язку послабило потенціал ППО в центральному регіоні РФ. Порушена координація, управління та втрата розвідувальних даних роблять усю систему менш ефективною та вразливою.

➤ Російські патріоти

Паралельно з українськими партизанами діють і російські. Зокрема, бійці легіону «Свобода Росії» здійснили успішну операцію в запіллі рашистів у Покровську Донецької області. Розвідники знищили пункт управління безпілотних

авіаційних комплексів 7-ї роти 35-ї мотострілецької бригади ЗС РФ. Розвідувальна група змогла непомітно зайти в район розташування пункту управління БПЛА росіян, де здійснила вогневий наліт на позиції окупантів. «Чинник несподіванки дозволив повністю знищити весь особовий склад пункту управління майже без опору. Після виконання завдання хлопці повернулися на підконтрольну територію», — указано в повідомленні. Під час операції розвідники ліквідували сімох окупантів, ще один російський військовий отримав поранення. Крім того, бійці легіону захопили деяку техніку, засоби зв'язку й документи, а решту знищили. «Свобода Росії» закликала окупантів скласти зброю та добровільно здатися в полон, інакше на них також чекає ліквідація.

Водночас інтернет збурило повідомлення, що на Запорізькому напрямку загинув командир Російського добровольчого корпусу (РДК) Денис Капустін із позивним White Rex. Він начебто загинув унаслідок атаки FPV-дрона. Денис командував підрозділом, що воює на боці України й складається переважно з громадян РФ, які виступають проти режиму Путіна. Вони систематично здійснювали рейди на територію РФ, зокрема в Брянській і Белгородській областях, а також брали участь у бойових діях на фронті. Кремль звинувачував Капустіна в екстремізмі та тероризмі, оголосивши в розшук.

Проте виявилось, що військовий насправді живий, а отримані 500 тис. USD за його ліквідацію тепер посилять спецпідрозділи Головного управління розвідки (ГУР) Міністерства оборони України. Убивство Капустіна замовили спецслужби держави-агресора. У результаті комплексної спецоперації ГУР, що тривала довше ніж місяць, командир РДК, якого Путін вважає особистим ворогом, зберегли життя, а також установили коло осіб — замовників злочину в російських спецслужбах і виконавців. Командир РДК нині перебуває на території України й готується продовжити боротьбу з кремлівським режимом.

■ Володимир Цибульник

Майже рік, від лютого минулого року, частково визнана балканська країна — Республіка Косово — перебувала у стані глибокої політичної кризи. І лише в останні дні 2025-го отримала шанс вийти з неї. 28 грудня в Косові відбулися позачергові парламентські вибори, унаслідок чого країна отримала реальну можливість почати формування дієвих державних інституцій. Як повідомили в Центральній виборчій комісії та Міністерстві внутрішніх справ республіки, вибори відбулися загалом спокійно і без значних порушень. Явка була на 1,19 пункту меншою, ніж на попередніх виборах на початку року, і становила 45,3 %. Це засвідчило, що виборці втомилася від майже десятимісячного безвладдя, посилення кризових явищ і загрози нових західних санкцій, які лише нещодавно зняли. Проте дочасні вибори не гарантують завершення політичної кризи.

➤ Два сценарії

Варто нагадати, що на попередніх виборах перше місце здобула партія «Самовизначення» глави уряду Альбіна Курті. А втім, попри перемогу, партія не отримала більшості й не змогла знайти партнерів для створення коаліції.

Юридично шанс на формування уряду мала опозиція, але вона виявилася ще більш далекою від створення коаліції. Ситуація виглядала справді безвихідною. Політична криза призвела до поглиблення дисфункції державних інституцій, що стало об'єктом різкої критики з боку Європейського Союзу (ЄС) і США.

Чи вдалося подолати цю проблему? Частково так. Переможцем позачергових парламентських виборів знову стала партія «Самовизначення». Однак, і це принципова різниця, цього разу партія Курті отримала 49,35 % голосів і 56 місць зі 120 в парламенті, а це на вісім мандатів більше, ніж на виборах лютого 2025-го.

Причина — особливість виборчої системи Косова, де зі 120 мандатів 20 гарантують

Альбін Курті

Шанс для Косова

Чи зможе маленька країна стати рівноправною з великою Сербією?

представникам національних меншин. Тож створюється дещо дивна ситуація, коли партія, що отримала майже половину голосів, одноосібної більшості все одно не матиме й потребуватиме залучення партнерів.

Однак той факт, що партія влади одноосібно отримала майже половину голосів, усе одно матиме істотний вплив на подальші розклади. Адже, як стверджує Курті, такий результат свідчить про «історичну перемогу партії в житті країни». Відтак є два потенційно можливих сценарії.

Перший — як не дивно, можливим партнером може бути партія «Сербський список», яка отримала десять мандатів. Ця політична сила не буде простим партнером — вона є відверто просербською, керується з Белграда й отримує звітні фінансову допомогу. Проте такий альянс можливий. Насамперед, якщо Александар Вучич, президент Сербії, вирішить показати Заходу «добру волю» та готовність до неофіційної розрядки у відносинах із Косовом. Але розраховувати на тривалість такого альянсу також не варто. Цей сценарій не заперечує продовження політичної кризи та проведення ще одних дочасних виборів.

Другий варіант — потенційних партнерів шукатимуть серед партій несербських національних меншин, а також серед опозиційних партій. Імовірно, одразу ж відпадуть дві

найбільші опозиційні політичні сили — Демократична партія Косова та Демократичний союз Косова, які разом отримали дещо трохи більше ніж 30 % голосів. Проте вони нездатні домовитися не лише зі «Самовизначенням», а й навіть між собою. Політичні амбіції стоять на заваді формуванню їхнього парламентського блоку.

Тому, які раніше, Курті почне перемовини з іншими несербськими, передусім албанськими, партіями національних меншин, а також Альянсом за майбутнє Косова (здобув шість мандатів), лідери якої не заперечують коаліцію зі «Самовизначенням».

Це дозволить без проблем створити коаліцію, у якій союзники отримують кілька керівних посад у державних інституціях, але не принципово важливих. Натомість парламент стане практично контролюваним, що допоможе Курті розблокувати такі необхідні 6 млрд EUR фінансування з Плану зростання ЄС для Західних Балкан для відновлення реформ.

➤ Геополітична шахівниця

До позачергових виборів у Косові були дуже небайдужі головні закордонні гравці в регіоні, кожен із яких має там свої інтереси. Іноді вони перетинаються, інколи конкурують, а часом діаметрально протилежні. Почнімо з Євросоюзу, п'ять держав якого — Греція, Кіпр, Іспанія, Румунія, Словаччина — до

цього часу не визнали незалежність Косова.

Усі країни-члени (навіть Угорщина) згодні з тим, що головним для нового уряду стане досягнення стабільності, нормалізація стосунків зі Сербією та виконання попередніх угод, що зберігають європейську перспективу країні.

Проте головною перешкодою тут є зобов'язання влади Косова створити нарешті Асоціацію сербських муніципалітетів (АСМ), проти чого категорично й послідовно виступає Курті. Його можна зрозуміти — перед очима стоїть бунтівна Республіка Сербська в Боснії та Герцеговині. А перетворення АСМ у щось подібне цілком реальне.

Аналогічну позицію займає і Велика Британія. Раніше до неї тяжили й Сполучені Штати. Це було особливо важливо, оскільки американські дипломати були успішнішими у «м'якому» тиску на Курті, примушуючи його відкидати радикальну риторику та дії щодо Сербії і нормалізувати відносини з нею. Однак тепер стосунки зі США залежать від не прогнозованої позиції Дональда Трампа.

На цьому тлі активізувалася Туреччина, яка починає грати в Косові дедалі помітнішу роль. Значною мірою перемога «Самовизначення» стала можливою завдяки підтримці Анкари, що надає значну фінансову, економічну і гуманітарну допомогу уряду Курті, при цьому все пильніше зосереджуючись на посиленні військового

потенціалу країни. Туреччина стає своєрідним посередником між Косовом і західними партнерами, акцентуючи на важливості збереження багатонаціональності країни та регіональної стабільності.

Натомість Сербія, яка все ще залишається головним політичним фактором у регіоні, надавала значну фінансову й організаційну допомогу «Сербському списку». Щоправда, дипломати в Приштині кажуть, що в цій допомозі відчувався і сморід російських грошей. Белград не був зацікавлений у тому, щоб до косовського парламенту увійшли представники інших сербських партій, оскільки вони не заперечували можливості співпраці з владою Косова. За підсумками виборів сербська влада зберегла потужний механізм тиску на новий уряд — «Сербський список» отримав усі десять місць за квотою для сербської меншини. І це, імовірно, не сприятиме нормалізації політичної ситуації в країні.

І, нарешті, Росія, яка, на щастя, має обмежений вплив у Косові, головним чином — інформаційний, у вигляді десятків Telegram-каналів, що мають більше ніж 80 тис. підписників. Тема Косова та парламентських виборів домінувала там майже цілий рік. Компрометація косовської влади, заперечення незалежності країни, підбурювання до антиурядових акцій, заклики до війни проти Косова й таке інше — такі мови були головні теми. Мова ворожнечі щодо косоварів залишається і надалі. Мета одна — дестабілізувати ситуацію будь-яким шляхом.

➤ Три виклики

Перед майбутнім урядом Косова постане чимало нових і старих викликів, серед яких найбільш гострими та небезпечними є три. Першим стануть цього річ президентські вибори. Президента країни обирає парламент, а тому для Курті вкрай важливо отримати там стійку більшість.

Провівши свою кандидатуру в президенти, він отримає під свій контроль усю керівну верхівку — спікера (не віддасть цю посаду нікому з потенційних союзників), президента

та прем'єр-міністра. Це має відкрити шлях до швидкого схвалення парламентом законів, необхідних для реформ. Хоча така концентрація влади в руках керівної партії не є добрим знаком для розвитку демократії.

Другий виклик — новому уряду необхідно домогтися остаточного зняття всіх санкцій, запроваджених проти Косова 2023-го. На порядку денному — участь у боротьбі ЄС проти нелегальної міграції. У цьому контексті Косово розглядає можливість будівництва центрів повернення для шукачів притулку з деяких країн, чий зайв були відхилені. У відповідь Приштина очікує допомоги у зміцненні її безпеки від потенційних російських і сербських загроз, у т. ч. воєнних.

І, нарешті, третій (найскладніший) виклик — нормалізація стосунків зі Сербією, на чому наполягають усі західні партнери. Тут ключовим кроком має стати формування Асоціації сербських муніципалітетів — як уважається, без цього прогрес неможливий. Проте невідомо, чи зможе Курті переламати себе, відмовившись від жорсткого неприйняття ідеї подібного утворення. Для досягнення компромісу на поступки має піти й Белград, розблокувавши входження Косова до міжнародних організацій і зупинивши кампанію з відкликання визнання його незалежності.

Попри те, що Україна не визнає Косова, Київ також зацікавлений у якнайшвидшому завершенні там політичної кризи. Адже Косово підтримує боротьбу українців проти російської агресії, з урахуванням своїх незначних ресурсів. А у відповідь офіційний Київ міг би нарешті відкрити в Приштині або офіс Посольства України в Албанії, або торговельне представництво, або навіть розпочати виїзне консульське обслуговування. Іншими словами, усе що завгодно, але не дипломатичне представництво, що може негативно вплинути на обережну нормалізацію двосторонніх відносин зі Сербією. Такий крок, зокрема, продемонстрував би відданість Києва принципам загальної зовнішньої політики Євросоюзу.

■ Ігор Голод

Нова Стратегія національної безпеки США неабияк занепокоїла європейців.

➤ America First

У затвердженій 4 грудня 2025 року Дональдом Трампом новій Стратегії національної безпеки США, зокрема, підкреслювалася необхідність більшої відповідальності Європи за власну оборону. Вашингтон дав зрозуміти європейцям, що очікує від них більшої самостійності замість покладання винятково на США традиційних гарантій безпеки.

Аналітики розцінили це як зміщення убик принципу America First із акцентом на національні інтереси США, який може ставити під сумнів традиційну роль Сполучених Штатів як гаранта безпеки Європи. Крім того, нова стратегія передбачає зосередження американських ресурсів і уваги на інших регіонах, що у Європі сприйняли як сигнал можливого зменшення зобов'язань США в межах НАТО.

Відтак Politico констатувала: «Неактуальність Європейського Союзу (ЄС) для нового світового порядку Трампа очевидна». Натомість Мирослав Ліскович, український політичний оглядач, оцінив нову Стратегію національної безпеки США так: «Це, по суті, маніфест нової ери — ери, у якій Сполучені Штати офіційно відмовляються від ролі Атланта, який тримав на собі глобальну безпеку, і повертаються до концепції «Фортеця Америка».

➤ Якщо США вийдуть...

Чи не першим серед європейських політиків визнав необхідність більшої відповідальності ЄС за власну оборону Хосе Мануель Альбарес, міністр закордонних справ Іспанії. «Ми повинні мати власні засоби стримування», — закликав він європейців.

Після цього Андрюс Кубілюс, єврокомісар із питань оборони та космосу, заявив на безпековій конференції «Європа під тиском» у Селені: «Щоб вирішити зростаючі проблеми без-

Збройні сили ЄС

У Європі знову заговорили про власну армію

пеки, які стоять перед континентом, та швидко приймати рішення, Європі необхідно створити Раду європейської безпеки й мати постійну армію чисельністю 100 тис. військовослужбовців, щоби бути готовими замінити існуючий контингент США в разі, якщо Вашингтон вирішить вивести свої війська».

«Нещодавні опитування в Іспанії, Бельгії,

країну захищала європейська армія, а не національна армія (10 %) або НАТО (12 %)», — також нагадав він.

Як приклад єврокомісар назвав Сполучені Штати: «Чи були б США сильнішими, якби мали 50 армій на рівні штатів замість єдиної федеральної армії або 50 державних оборонних політик та оборонних бюджетів на рівні

Він наголосив, що Європа повинна вирішити найактуальніші питання

основою військової місії у Європі? Питання залишається відкритим,

Створення армії ЄС вимагатиме тривалих політичних консультацій та одноголосного схвалення від усіх держав-членів

щодо своєї інституційної оборонної готовності: «Якщо американці вийдуть із Європи — як ми створимо європейський стовп НАТО? Хто буде європейським командувачем сил НАТО? А як щодо європейських можливостей командування і управління та європейського штабу? Найголовніше — як ми замінимо 100-тисячні американські регулярні військові сили, які є

оскільки існуючі національні «бонсай-армії» невеликого розміру не зможуть самостійно виконувати це завдання».

Урсула фон дер Ляєн, президент Європейської комісії (ЕК), по суті, погодилася з Кубілюсом на закритому засіданні Європейського парламенту, оскільки запевнила, що ЄС готується стати «військовою державою». Зокрема, готує власну стратегію

Опитування в країнах ЄС показали, що близько 70 % громадян віддають перевагу тому, щоб їхню країну захищала європейська армія

Німеччині та деяких інших країнах ЄС показали, що близько 70 % громадян віддають перевагу тому, щоб їхню

штатів замість єдиної федеральної оборонної політики та бюджету? Відповідь — ні. Тоді чого ми чекаємо?»

Вайдотас Малініоніс, литовський військовий експерт:

— По-перше, необхідна матеріальна база. Європейські країни повинні адаптувати свої ресурси: гроші, інфраструктуру і, звісно, людський ресурс. По-друге, потрібні інституції — структури, які цим займатимуться. Тобто організація проекту: штаби, система управління, хто і як працюватиме на практиці. Більшість європейських країн уже перебуває в НАТО. Їхні збройні сили — це одночасно й національні армії, і сили Альянсу. Тому не думаю, що створюватимуть якісь зовсім нові збройні підрозділи паралельно до тих, які вже існують. Процес, який зараз ініціює Андрюс Кубілюс, радше доповнює те, що вже є в НАТО. Можливо, буде створений додатковий механізм активації тих військ і збройних сил, які вже існують і одночасно

є частиною Альянсу. Гадую, що приблизно 90 % системи так і залишиться попередньою. Найімовірніше, спільні компоненти формуватимуть передусім у сфері протиповітряної та протиракетної оборони. Крім того, стратегічна логістика, запаси озброєнь і боеприпасів, а також мобільність військ. Роботи попереду дуже багато. І цей «запасний механізм» справді є вкрай важливим. Кубілюс як комісар каже про необхідність створювати додаткові — не дублювання, а саме резервні ланцюжки управління, логістики та координації.

Богдан Попов, експерт аналітичного центру «Об'єднана Україна»: — Євросоюз може стати альтернативною базою для нового альянсу безпеки — принаймні на континентальній частині Європи. Ідея об'єднаної європейської армії тут ви-

глядає цілком релевантно, тому що всі лідери ЄС сьогодні розуміють: Росія поруч, і від неї треба боронитися. Водночас Об'єднане командування ЄС — це не лише піхота, що стоїть на кордоні, а й логістика, розвідка, авіація, артилерія тощо. Тому 100 тис. — це замало. Потрібно розширювати сам контингент і різко збільшувати фінансування. Ми розуміємо, що для утримання такого контингенту знадобляться інвестиції десь 300 млрд EUR і навіть більше. Відповідно, інвестиції зростуть колосально. Щоб створити таку армію, закупити техніку та профінансувати перші роки її існування, національні бюджети країн-членів ЄС повинні взяти на себе зобов'язання щодо фінансування такої загальноєвропейської армії. Якщо ж брати теперішню ситуацію в країнах Євросоюзу, то повноцінна армія, по суті, є лише в Польщі. Усі інші армії

значною мірою імітують діяльність. Той же Бундесвер чи французька армія: непогана авіація, непоганий флот, на картинці — красива піхота. Але ключове питання в іншому: чи готові ці люди до реального бою, до таких бойових дій, які зараз ведуться на території України? Польська армія потенційно може бути готовою, але тільки в ситуації «тут і зараз». Якщо цього не відбувається, населення все одно не буде підготовлене до активної фази бойових дій і не буде готове тримати оборону. Національні збройні сили — це добре. Але якщо мова про те, що європейцям потрібно робити насамперед, то це не лише переозброєння, яким вони зараз активно займаються, а ще й внутрішня підготовка населення до того, що в разі нападу РФ доведеться битися, захищатися, бити ворога і не жаліти себе.

безпеки і прагне підвищити оборонний потенціал.

➤ Небажання втрачати

Автім, на литовському телеканалі LRT, коментуючи заяву Кубілюса, зауважили: «Створення єдиної європейської армії обговорюють уже багато років, але досі не отримали практичної реалізації через небажання держав-членів утрачати контроль за національними арміями». Своєю чергою Дмитро Шумлянський, редактор українського порталу Militarnyi, констатував: «Попри наявні публічні обговорення створення армії ЄС вимагатиме тривалих політичних консультацій та одноголосного схвалення від усіх держав-членів».

Радше тому в ЄС без ентузіазму реагували на заклик Володимира Зеленського, який пролунав торік 15 лютого на Мюнхенській конференції з безпеки: «Будьмо відвертими, зараз ми не можемо виключити ймовірність того, що Америка скаже «ні» Європі в питаннях, що загрожують їй. Багато лідерів говорили про Європу, яка потребує власної армії. І я справді вважаю, що час настав».

Погодилися тоді з президентом України лише в пан'європейському політичному русі Volt Europa, представленому в більш ніж 30 країнах Європи. 5 березня торік він навіть запустив петицію з вимогою створити загальноєвропейську армію.

Однак уже наступного дня Жозеп Боррель, тодішній головний дипломат ЄС, відповів: «Краще співпрацювати між країнами, ніж мати єдину армію». А ще 2022 року він стверджував: «Не обов'язково потрібно створювати армію ЄС. Жодну з 27 армій не буде замінено єдиними європейськими силами. Нам просто потрібно об'єднати наші сили, координувати дії та краще вкладатися в оборону. Не більше».

Чи свідчать січневі заяви президента ЄК та єврокомісара з питань оборони, що російська загроза та America First змусили керівництво ЄС переглянути свою опортуністичну позицію, покаже час, якого може не вистачити...

Республіканці ризикують утратити більшість

■ POLITICO

Республіканська більшість у Палаті представників США стала критично нестабільною, що може зірвати ухвалення ключових рішень у Конгресі, пише Politico. Станом на початок січня республіканці мали мінімальну перевагу — 218 мандатів із 435. За таких умов будь-яка втрата одного голосу фактично блокує просування важливих законодавчих ініціатив.

Ослаблення позицій партії пов'язане з низкою подій. Помер конгресмен-республіканець Даг Ламальфа (на фото). Того ж дня в серйозну автомобільну аварію потрапив конгресмен Джим Бейрд, який наразі не може брати участь у роботі законодавчого органу. Також про свою відставку оголосила радикальна республіканка Марджорі Тейлор Грін.

Водночас республіканці планують уже найближчим часом винести на голосування низку важливих питань, зокрема, бюджет і фінансування роботи уряду, законопроекти у сфері медичного страхування, а також податкові пільги. Частина ініціатив безпосередньо пов'язана з підготовкою до проміжних виборів 2026 року.

Очікується, що результати цих голосувань стануть індикатором того, чи здатна Республіканська партія зберегти контроль над нижньою палатою Конгресу в передвиборчий період.

Упевненість у перемозі РФ ґрунтується на брехні

■ HILL

Перед операцією США у Венесуелі російський диктатор укерово попався на брехні. Про це пише The Hill. Ідеться про нібито спробу України атакувати резиденцію Путіна у Валдаї (на фото). Спершу цю інформацію заперечили в Києві, а згодом і в ЦРУ. І Трамп, який спочатку нібито висловив гнів, опісля, здається, зрозумів, що володар Кремля його дурить.

Журналісти зазначають, що вся війна Російської Федерації (РФ) проти України побудована на брехні. Це й твердження про нібито етнічних росіян, і керування Україною нацистами, і загроза НАТО для РФ. Путін вважає, що виграє війну, і така думка також ґрунтується на брехні. Оскільки російська розвідка та військові постійно передають володарю Кремля

неправдиву інформацію.

Диктатор також збрехав президенту США, коли сказав, що хоче, щоб Україна досягла успіху. Адже він ніколи не визнавав Україну справді незалежною державою. Успішна демократична Україна, що процвітає, — це загроза старій корумпованій фашистській державі, якою керує Путін. Тож він хоче знищити Україну, повернути її до складу відродженої Російської імперії.

Ці бажання та брехня стали дуже дорогими для РФ. 2025-го російські війська окупували 4 336 кв. км української території. Журналісти назвали це жахливим результатом, враховуючи, що російські втрати у війні з Україною торік зростали швидше, ніж будь-коли з 2022-го. А з початку повномасштабного вторгнення РФ утратила понад 1,2 млн вбитих і поранених.

На тлі цього виникають запитання, чи здатна РФ продовжувати війну. Адже після двох років зростання, спричиненого війною, російська економіка сповільнюється майже до нуля. А низькі ціни на нафту змусили Центральний банк РФ попередити про можливі скорочення бюджету. На тлі цього впевненість окремих людей на Заході в тому, що РФ виграє війну, будується на брехні.

Видання вказує, що опитування в Україні засвідчують: 76 % людей, попри виснаження, вважають неприйнятним визнання окупованих українських територій частиною Росії в обмін на припинення війни. І Володимир Зеленський повинен зважати на думку народу, який прагне справедливого миру, коли РФ не зможе знову нападати. Повинні мати це на увазі й Сполучені Штати, перед тим як тиснути на українців щодо компромісів.

Орбан намагається отримати допомогу США

■ REUTERS

Угорщині не вдалося забезпечити ту фінансову допомогу, яку вона просила у Сполучених Штатах напередодні виборів 2026-го. Про це заявив Віктор Орбан (на фото), угорський прем'єр-міністр, і додав, що перемовини щодо можливої підтримки тривають. «Я звернувся з проханням про (фінансовий) захист, але той тип допомоги, який був би прийнятним як для США, так і для Угорщини, недоступний», — цитує Орбана Reuters.

На запитання про те, чи може він очікувати більше допомоги від Вашингтона напередодні виборів, які, ймовірно, відбудуться у квітні, угорський прем'єр відповів так: «Чи приїде до

Угорщини американський президент або якийсь високопоставлений американський лідер? Це ймовірно, адже навесні в Угорщині відбуватимуться політичні події, які завжди відвідує американська верхівка». Інформаційна агенція наголошує, що Орбан намагається відродити економіку своєї країни після інфляційного сплеску, що стався після вторгнення РФ до України. Відтоді угорська економіка загрузла в трирічній стагнації.

Варто нагадати, що Орбан і Дональд Трамп обговорювали форми фінансової допомоги в листопаді 2025-го. Проте президент спростував твердження прем'єра Угорщини про те, що Вашингтон нібито вже погодився надати Будапешту фінансову допомогу на суму до 20 млрд USD.

Трамп шле Путіну сигнали, що терпець уривається

■ TELEGRAPH

Дональд Трамп дедалі дужче розчаровується в російському диктаторі та вважає його більшою перешкодою для миру в Україні, ніж президента Володимира Зеленського, відзначає The Telegraph. За словами співрозмовників видання, захоплення нафтового танкера під російським прапором і підтримка нового законопроекту про санкції — це сигнали Путіну про те, що час на припинення війни спливає. «Президент діє за принципом батога та пряника. І гадаю, що пряників у нього вже зовсім не залишилося», — сказало джерело, близьке до найближчого оточення американського лідера.

Інше джерело додає, що Трампа дедалі дужче дратує російська тактика перемовин «крок вперед, два назад». «Здається, що вони готові до домовленостей, а потім, коли виникають питання, на які ми розраховували, або загострюють ситуацію, або взагалі припиняють розмови», — пояснив один з посадовців Білого дому.

Кілька теперішніх і колишніх американських чиновників розповіли журналістам, що позиція адміністрації Трампа дедалі більше зближується з європейською: Путін просто тягне час. Це підтвердив і британський чиновник: «Постійна жорстокість, підступна поведінка та маніпуляції Путіна не залишаються непоміченими адміністрацією президента».

Світ може зіткнутися з дефіцитом міді

■ REUTERS

Розвиток штучного інтелекту (ШІ), робототехніки й оборонної промисловості призведе до стрімкого зростання світового попиту на мідь, однак наявних обсягів видобутку може виявитися недостатньо, повідомляє Reuters, посилаючись на звіт консалтингової компанії S&P Global.

За оцінками аналітиків, до 2040 року глобальний попит на мідь сягне 42 млн метричних тонн на рік проти 28 млн т 2025-го. Таким чином, зростання складе близько 50 %. Водночас за відсутності нових джерел поста-

чання й активнішої переробки дефіцит може перевищити 10 млн т щорічно, що означає незадоволення майже чверти попиту.

Мідь традиційно широко використовують у будівництві, транспорті, електроніці й технологіях завдяки високій електропровідності, стійкості до корозії та простоті обробки. Якщо впродовж останнього десятиліття драйвером попиту була електромобільна галузь, то в найближчі 14 років ключову роль відіграватимуть

ШІ, оборонні системи й робототехніка. Додатково попит підтримуватимуть споживчі товари — від кондиціонерів до іншої побутової техніки. Паралельно з цим зростання оборонних бюджетів у Японії, Німеччині та інших країнах, війна з Росією також додатково стимулюватимуть споживання міді.

Найбільшими видобувачами міді залишаються Чилі та Перу, тоді як Китай є найбільшим у світі плавильником. США імпортують близько половини необхідної їм міді, попри запроваджені мита на окремі її ґатунки. У звіті S&P потенційне постачання з глибоководного видобутку не враховували.

■ ВІКТОР ШВЕЦЬ

Взаємні стосунки Дональда Трампа та Путіна й 2026 року залишаються одними з найменш передбачуваних і суперечливих тем у світовій політиці. Ця динаміка поєднує в собі особисту симпатію лідерів і жорстке протистояння державних інтересів.

➤ Чого очікувати?

Господар Овально-го кабінету продовжує подавати сигнали про можливість прямих угод із Москвою і навіть планує провести новий історичний саміт. Однак на практиці його адміністрація діє жорстко: у січні ц. р. Сполучені Штати провели військово-операцію зі захоплення російського танкера в Північній Атлантиці, що ставить під сумнів щирість їхніх стосунків, адже наказ про захоплення російського танкера віддав особисто президент США.

Водночас він активно просуває план негайного припинення вогню і стверджує, що обидва лідери тепер «хочуть угоду». Проте глава Білого дому особисто і його адміністрація підтримують нові законопроекти про санкції проти Російської Федерації (РФ) і посилає «жорсткі сигнали» Кремлю, намагаючись посилити свої позиції на переговорах.

Інтереси Трампа і Путіна зіштовхнулися в Латинській Америці. Воєнна операція США з усунення Ніколаса Мадуро стала прямим викликом російському впливу в цьому регіоні. Що теж ставить під сумнів щирість їхніх стосунків як лідерів двох найбільших ядерних держав. А заява Трампа про те, що Західна півкуля — це зона виняткових інтересів США, ставить у скрутне становище невизначеності інших соратників кремлівського диктатора, зокрема Кубу та Нікарагуа.

Крім того, Сполучені Штати вжили однієї з найпровокаційніших дій проти Москви з моменту повернення президента Трампа до Білого дому, захопивши нафтовий танкер під російським прапором у Північній Атлантиці в межах військової операції.

Американські чиновники вказали, що вона

«Друг Владімір»

Чи змінить Трамп своє ставлення до Путіна 2026-го?

була спрямована на забезпечення блокади експорту венесуельської нафти, і назвали танкер, який більше як два тижні вітає від американської влади, «бездержавним». Але для РФ, яка офіційно попросила США припинити переслідування корабля, цей крок став черговою образою. «Це піратство XXI ст.», — констатував Леонід Слущкий, високопоставлений російський законодавець.

➤ Суцільні суперечності

Цей епізод засвідчив, як зусилля Трампа, спрямовані на залицяння до Путіна, одночасно з твердженням про глобальне домінування Америки сповнені суперечностей і створюють ризики для обох сторін. З одного боку, прагнення американського лідера використовувати силу для просування того, що він вважає національними інтересами, перегукується з концепцією Путіна про світовий порядок, у якому домінують і який розділяють великі держави. Але зосередженість Трампа на силі також посилює напруженість з РФ у Латинській Америці, оскільки вона все ще загрузла в Україні.

Глава Білого дому також не змусив Україну капітулювати перед Москвою і продовжує ділитися цінними американськими розвідданими з Києвом. У Європі розбіжності Трампа із західними лідерами можуть бути приємними для Кремля, але збільшення інвестицій у європейську оборону в результаті цього менш приємне.

Керолайн Лівітт, пресекретар Білого дому, оголосила, що особисті стосунки президента Трампа з президентом Путіним та президентом Сі Цзіньпіном «продовжаться», незважаючи на будь-яку напруженість щодо Венесуели. Але сам Трамп чітко дав зрозуміти, що розглядає свої стосунки з цими лідерами криз призму військової сили: «Єдина країна, якої Китай та Росія бояться та яку поважають, — це США».

Протягом більшої частини свого другого терміну американський президент шукав компромісу з володарем Кремля, навіть коли останній відхилив зусилля Сполучених Штатів щодо досягнення такого компромісу для припинення бойових дій в Україні. У грудні 2025-го Білий дім кодифікував цей підхід у своєму оновленні до

головного документа зовнішньої політики — Стратегії національної безпеки, у якій припинення війни в Україні та досягнення «стратегічної стабільності з Росією» визначено як головний пріоритет.

Адміністрація президента США намагалася зобразити Сполучені Штати як нейтральну сторону в переговорах щодо України, хоча певна американська підтримка до України набуває. На жаль, на зустрічі європейських лідерів з американськими й українськими посадовцями в Парижі не вдалося прояснити масштаби участі Америки в запропонованій військовій силі для стримування чергового можливого російського вторгнення після закінчення поточної війни.

➤ Не тільки розмови

Та в Західній півкулі підхід США до РФ був більш конфронтаційним. Американські чиновники назвали Росію одним зі супротивників США, який використав своє партнерство з Венесуелою для розширення власного впливу по всій Латинській Америці.

МОВОЮ ЧИСЕЛ

Нещодавно Трамп заявив, що військовий бюджет США на 2027 рік має скласти 1,5 трлн USD, що значно перевищує 901 млрд USD, затверджений Конгресом на 2026-й. За словами господаря Овального кабінету, він ухвалив рішення щодо таких військових витрат після довгих і складних переговорів зі сенаторами, конгресменами, секретарями й іншими політичними представниками. «Для добра на-

шої країни, особливо в ці дуже неспокійні та небезпечні часи, наш військовий бюджет на 2027 рік повинен становити не 1 трлн доларів, а 1,5 трлн доларів. Це дозволить нам створити «військо мрії», на яке ми давно маємо право», — написав глава Білого дому в соціальній мережі Truth Social. Ця заява Трампа з'явилася після іншого допису, у якому він розкритикував оборонні компанії за занадто повільне вироб-

ництво зброї. Президент пообіцяв заборонити оборонним підприємцям виплачувати дивіденди або викупувати акції, доки ті не прискорять виробництво. Додаткові витрати на оборону мають покрити прибутки, отримані від тарифів, які американський лідер запровадив майже для кожної країни та багатьох промислових секторів. Проте будь-яке збільшення військового бюджету передбачає схвалення Конгресу.

Зараз Сполучені Штати тиснуть на тимчасовий уряд Венесуели, щоб той вислав шпигунів і військовослужбовців з Китаю, РФ, Куби й Ірану. А забезпечуючи військово-морську блокаду експорту енергоносіїв з Венесуели, Сполучені Штати кинули виклик системі кораблів «тіньового флоту», на які країни, що перебувають під санкціями, покладалися для продажу своєї нафти.

Відтак американські військові вжили надзвичайних заходів для захоплення нафтового танкера, який вислизнув від американської влади після того, як його зупинили в Карибському басейні на шляху до Венесуели, щоб відібрати нафту. В останній спробі уникнути захоплення, корабель, раніше відомий як Bella 1, підняв російський прапор. Москва спорядила щонайменше один військовий корабель для зустрічі та супроводу танкера.

Але це не змогло стримати Сполучені Штати, які відправили військові літаки з баз у Великій Британії в рамках операції з висадки на корабель. Кремль заявив, що це захоплення порушує міжнародне право, і вимагав якомога швидше звільнити своїх громадян. Але російський уряд не погрожував наслідками, а диктатор і російські військові навіть не одразу прокоментували захоплення корабля.

Це було ознакою того, що Москва намагається контролювати напруженість. Роблячи це, РФ прагнула зберегти двері відчиненими для вигідної угоди щодо України з Трампом. Але це також викрило межі власної влади.

Водночас не можна забувати, що й Трамп інколи може бути непередбачуваним. Можливо, йому рано чи пізно набридне те, що Путін замість реальних кроків для припинення війни продовжує його дурити, імітуючи продовження мирних переговорів, а насправді сподівається тим часом добитися змін на фронті. Й американському лідеру доведеться здійснити щось справді радикальне, приміром, виявити різкий тиск на росіян, якщо сподівається на успіх мирних переговорів, але досі не проявив ніякої готовності так учинити.

➤ Яким може бути результат?

Перехід до «світу без правил». Аналітики вважають, що зовнішня політика Трампа підриває міжнародне право і теперішні норми Організації Об'єднаних Націй. Якщо суверенітет та юридичні процедури стають не обов'язковими для супердержав, світ переходить від правил до «голої сили».

Гонитва озброєнь. Завершення договору СНВ-III і небажання Трампа обмежити ядерний арсенал США в умовах посилення Китаю можуть спровокувати гонитву озброєнь, порівнянну з часами «холодної війни».

Економічна нестабільність. Політика протекціонізму і трансакційний підхід, що сприймає світ як серію комерційних угод, призводять до непередбачуваності ринків. 2026-го глобальний ріст може сповільнитися через високі тарифи й технологічний захист.

Ризик регіональних ескаляцій. Зосередженість Трампа на угодах з РФ може послабити увагу до інших регіонів, як-от Близький Схід, де зберігається висока ймовірність масштабних конфліктів.

Тож світ 2026 року переходить у фазу «транзакційного хаосу», де особисті домовленості лідерів можуть привести до тимчасової розрядки, але відсутність системних гарантій підвищує ризик випадкового зіткнення супердержав.

Є багато об'єктивних факторів, що стосуються внутрішніх ситуацій, передусім проміжних виборів до Конгресу і міжнародних справ, у т.ч. шире бажання припинити війну РФ проти України, які спонукатимуть Трампа переглянути свою позицію. Він не може ігнорувати настрої своїх виборців, які в переважній більшості підтримують справедливу війну України проти агресора. Тепер у руках глави Білого дому може з'явитися дуже серйозний козир — Мадуро. І ще невідомо, що він здатний запропонувати американському уряду заради свободи або збереження життя.

Можна з великою впевненістю передбачити, що 2026 року світ побачить іншого Дональда Трампа.

■ Михайло Кувяський

Україна є країною з багатою традицією «майданів» — масових громадських виступів, які не раз призводили до політичних потрясінь. Від початку незалежності, тобто з 1991-го, довіра громадян до державних інститутів і політичної еліти була невисокою. Ще два десятиліття тому багато українців інакше, ніж сьогодні, сприймали політичні події в пострадянському просторі. До російської інвазії 2022 року, у період жорстокого придушення протестів у Білорусі через сфальсифіковані вибори 2020-го, аж 60 % українців називали Олександра Лукашенка сильним і незалежним лідером. 2008 року, після російсько-грузинської війни, 29 % опитаних уважали агресором Грузію, 25 % — Російську Федерацію (РФ), а 20 % бачили провину обох сторін.

➤ Процеси формування ідентичності

Спадщина СРСР створила поділ на «русифікований схід» і «націоналістичний захід». Багато років він здавався стійким, але все стерла війна й подальші політичні потрясіння. Саме індустріалізований схід заплатив найвищу ціну за захист України, ставши символом опору.

Після 1991 року українці зіштовхнулися з низкою випробувань, які постали на шляху до створення демократичної і суверенної держави. Та «радянська ментальність» почала поступатися місцем «громадянськості». Проте ще довго після розпаду СРСР зберігалися тісні стосунки з росіянами. Для багатьох людей, особливо старшого покоління, початок вторгнення 2022-го став шоком. Але росіяни не могли змиритися з тим, що українці мають власну державу, ідентичність і не хочуть бути частиною «руського міра».

Процес десоціалізації і дерусифікації не обмежився індивідуальними жестами. Із публічного простору видалили сотні пам'ятників Леніну, перейменували тисячі вулиць і розпочали систематичне відновлення української культурної спадщини.

Євромайдан

«Україна — це ми»

Однак спадщина минулого — це не лише символи. Набагато складніше позбутися мови. Саме вона є одним із головних чинників стереотипного поділу на «русифікований» схід і «націоналістичний» захід. Однак ставити під сумнів лояльність до держави й національну ідентичність було б серйозною помилкою. Достатньо згадати події 2014 року в Харкові — місцеві сепаратисти не отримали підтримки жителів міста. В Одесі все ще чути російську мову, часто змішану з українською і місцевим суржилом, але майже кожні ворота в історичному центрі міста прикрашені синьо-жовтими барвами.

Попри усталені стереотипи, більшість українців далека від націоналістичних поглядів. На президентських виборах 2019 року кандидат від націоналістичної коаліції Руслан Кошулинський набрав лише 1,6 % голосів. Водночас дедалі більше українців заявляють про своє позитивне ставлення до Степана Бандери. Після 1991 року апелювання до Бандери і Шухевича з'являлися переважно в моменти падіння рейтингу політиків або як інструмент формування ідентичності на противагу російській пропаганді. Прикладом може бути Віктор Ющенко, який після 2007 року намагався здобути підтримку західних областей, переносячи акцент із козацької традиції на вшанування діячів Організації українських націоналістів. Інша хвиля прийшла після Євромайдану, коли російські медіа почали послідовно представляти київський уряд як «нацистський» і «бандерівський». Але червоно-чорні прапори, які викликають емоції в

Польщі, у самій Україні вже не мають однозначного націоналістичного значення.

Традиційний поділ України на схід і захід повільно зникає. При цьому виникає запитання, чи взагалі він коли-небудь існував у такій формі. Однак сучасні соціальні й політичні процеси приводять до того, що ці кордони втрачають своє значення і повільно відходять у минуле.

➤ Народження політичної нації

1991 року Україна успадкувала від СРСР суспільство, розділене вздовж осі схід—захід. Попри проукраїнський результат референдуму про незалежність, на сході країни можна було спостерігати толерантність до радянської символіки, а на заході — явний націоналізм. Україна вступила у XXI ст. розділеною. Прогресуюча приватизація, олігархізація економіки та розвиток клієнтістської та корупційної системи послаблювали почуття спільності, одночасно підживлюючи радикалізм і ностальгію за СРСР.

Перелом у цих процесах настав разом із Помаранчевою революцією, а пізніше — із Євромайданом і російською агресією. Ці три події визначили й закріпили напрям формування сучасної політичної нації і громадянського суспільства. РФ стала каталізатором української ідентичності, що розвивалася і через емансипацію власного спадку, і в опозиції до колонізаторського сусіда.

Визначення себе як українця перестало бути питанням етнічної належності й походження — це стало вибором. Цей процес

також простежується в президентській кампанії Володимира Зеленського у 2018—2019 рр. На відміну від своїх суперників, він вирішив відійти від старих поділів і не грати на емоціях, пов'язаних із регіоналізмом, що дало йому рекордний результат на виборах.

Прикладом громадянської активності став так званий Картоновий майдан у липні 2025-го. Попри війну тисячі переважно молодих людей вийшли на вулиці, протестуючи проти закону № 12414, який обмежував незалежність антикорупційних інституцій. Ці маніфестації значно відрізнялися від тих, що відбувалися раніше. Складно було визначити, учасники мають ліві чи праві погляди. Протести організовувалися спонтанно, без будь-яких партійних зв'язків. Вони мали громадянський і продержавний характер, а учасники вимагали насамперед справедливої держави. На транспарантах з'являлися гасла: «Україна — це ми», «Верховна (з)рада», «Не за це помер мій батько». Було помітно, що середній вік учасників був відносно низьким. Вік багатьох протестувальників не дозволив їм узяти участь у Помаранчевій революції чи Євромайдані, а молодь хотіла відчути на собі дію, відому з новітньої історії. Картоновий майдан став першим серйозним випробуванням для суспільства воєнної України — він засвідчив, що громадяни все ще хочуть контролювати владу.

➤ Нові соціальні поділи

Те, що українці незалежно від походження, мови чи віросповідання

стають громадянським суспільством зі сильною політичною ідентичністю, а колишні стереотипні поділи втрачають значення, не означає, що не з'являються нові. Адже соціальний конфлікт є природним елементом будь-якої спільноти. Сьогодні багато із цих напружень черпають джерело у війні. З плином часу від початку повномасштабної інвазії почали наростати емоції між тими, хто залишився в країні, і тими, що виїхали.

У мережі навіть з'явився термін «батальйон Ніцца» — спрямований головню на замовних чоловіків, які перебувають за кордоном, незалежно від того, виїхали вони до війни чи після її початку. Багато солдатів не приховують свого розчарування, стверджуючи, що «краще б вони вже не поверталися». У країні ж відбувається суперечка між тими, хто вважає, що кожен повинен стати на захист, і тими, хто каже, що не кожен для цього придатний і що люди мають право просто жити.

Особливістю, яка також багато говорить про українське суспільство, є низький рівень довіри до державних інститутів і політичної еліти за одночасного сильного почуття поваги до самої держави. Попри реформу міліції, службі все ще довіряють не цілком. Політичну еліту часто сприймається як корумповану й залежну від олігархів.

На відміну від політичних партій, які часто є вождиськими і не мають чіткої програми, високою довірою користується армія. Популярність колишнього головнокомандувача Валерія Залужного є найкращим цьому доказом. У суспільстві поширена думка, що українці можуть діяти ефективніше, ніж держава, хоча дедалі частіше спостерігається поступовий симбіоз між соціальними структурами і державними інститутами. Міт «влада — це держава» усе ще присутній, але його значення зменшується.

➤ Майбутнє — у руках суспільства

В Україні й російський вплив, і етнічний націоналізм поступаються місцем інклюзивному патріотизму та почуттю національної спіль-

ности, яка послідовно і свідомо обрала курс на Захід. Символи, які колись асоціювалися з націоналістами, утратили радикальні конотації, набувши нового, етично прийняттого значення. Схожим чином російська агресія ефективно знищила залишки симпатії до російської культури і спадщини СРСР. Результатом цих інтенсивних процесів ідентифікації стала емансипація власної культури, деколонізація і дерусифікація. Це видно в тренді на звернення до народної культури — фольклорні мотиви з'являються в дизайні, моді й ужитковому мистецтві. Одночасно зростає інтерес до інших елементів спадщини: літератури і кіно. У книгарнях можна знайти сучасні видання авторів «Розстріляного відродження», хоча доступ до українських архівних фільмів, копії яких досі зберігаються в московських архівах, є ускладненим.

Ключовим стане те, чи після закінчення війни більшість суспільства відчуватиме, що здобула перемогу. Саме відчуття успіху або поразки визначить майбутні політичні вибори, у які РФ, без сумніву, спробує втрутитися. Небезпека грузинського сценарію, про який часто згадують, є лише однією з можливих пасток. Не менш реальним є ризик, що Україна, якщо порине у внутрішню фрустрацію і недовіру, може застрягнути в геополітичному вакуумі — ворожа до Москви й відкинута Заходом.

Після 2022 року західні лідери не раз запевняли, що Україна незабаром стане частиною євроатлантичних спільнот, однак із плином місяців ці слова втрачали вірогідність. Українське суспільство має уникнути відчуття зради — зрештою, сам Євромайдан у своїй назві посилався на Захід.

Майбутнє України лежить у руках суспільства — його почуття спільності, солідарності та зроблених виборів. Спостерігати за процесами, що відбуваються в ньому, можна з поміркованим оптимізмом. Попри війну, що триває, величезні людські, територіальні й економічні втрати, Україна нині більш незалежна та суверенна, ніж будь-коли раніше у своїй історії.

■ ІВАН ЗАТОРСЬКИЙ

У Сан-Франциско (штат Каліфорнія) розпочав роботу сучасний український культурний простір та поп-магазин українських товарів С Ukraine San Francisco. Про це повідомило Міністерство закордонних справ (МЗС) України.

С Ukraine — це культурно-благодійний проект Генерального консульства України в Сан-Франциско, покликаний просувати Україну через культурні події та презентації українських виробників. У просторі представлені технологічні компанії та понад 25 брендів українських креативних індустрій. Мета проекту — по-

Український простір у Сан-Франциско

знайомити іноземців зі сучасною Україною, митці та бізнеси якої продовжують творити, попри всі виклики найбільшої війни у Європі з часів Другої світової.

Крім того, С Ukraine підтримує збір МЗС України та United24 «Сталеві союзники», що має на меті забезпечити українських захисників сучасними наземними

роботизованими системами. Адреса: **875 Sansome St (Sansome & Broadway, вхід із боку вулиці Sansome). Години роботи: середа—неділя, 11.00—18.30.**

■ ОЛЕГ САДОВИЙ

У суботу 24 січня у Вашингтоні (округ Колумбія) перед Білим домом відбудеться масштабна акція на підтримку України, організована об'єднанням US Ukrainian Activists (USUA). Активісти планують учергове привернути увагу американської влади та суспільства до необхідності рішучих кроків для завершення російської агресії. Акція розпочнеться о 13.00 на пл. Лафает (північний бік Білого дому).

Організатори, які проводять регулярні заходи адвокації з першого дня повно-

Акція підтримки справедливого миру

масштабного вторгнення, висунули низку ключових вимог до уряду США: надання необхідної військової допомоги для швидшої перемоги та посилення протиповітряної оборони для захисту цивільного населення; членство України в НАТО як єдина надійна гарантія безпеки у Європі; передача Україні конфіскованих російських державних активів; оголошення РФ державою-терористкою та створення спеціального трибуналу для покарання агресора; запровадження повного торговельного ембарго та припинен-

ня будь-яких зв'язків із Російською Федерацією (РФ).

«Жертви українців — це не лише боротьба за власне виживання. Вони захищають основні цінності Свободи, Демократії та Справедливості — принципів, які є фундаментом Сполучених Штатів. У цій боротьбі Україна не лише відстоює своє майбутнє, але й виступає захисником ідеалів, які американці вважають дорогими», — наголосила Надія Шапоринська, президент USUA. Вона закликала американців продовжувати звертатися до своїх представників у

Конгресі та сенаторів із вимогою підтримувати Україну. Крім закликів до дії, учасники планують висловити подяку Сполученим Штатам за надану підтримку, водночас наголошуючи на необхідності дотримання гарантій безпеки згідно з Будапештським меморандумом.

Організація USUA розпочала щоденні пікети під Білим домом 24 лютого 2022-го. Упродовж останнього року активісти перейшли до щомісячного формату акцій, аби забезпечити сталу присутність українського питання в порядку денному столиці США.

■ СОФІЯ КАЛИНА

У Нью-Йорку з'явився мурал, присвячений пам'яті 23-річної Ірини Заруцької — української біженки, яка трагічно загинула в серпні 2025-го на станції легкорейкового транспорту в місті Шарлотті (штат Північна Кароліна). Він прикрашає житловий будинок у дільниці Бушвік Брукліна. Автором став американський вуличний художник Бен Келлер, який спеціалізується на меморіальних проектах, присвячених жертвам насильницьких злочинів. Стінопис розмістили

Мурал зі зображенням жертви

на триповерховій будівлі на перетині Jefferson Avenue й Evergreen Street.

На створення муралу вдалося залучити значну фінансову підтримку.

IT-підприємець Йоган Мак-Кейб пожертвував 500 тис. USD, а Ілон Маск виділив 1 млн USD. Ще 200 тис. USD зібрані завдяки внескам приватних осіб. «Я

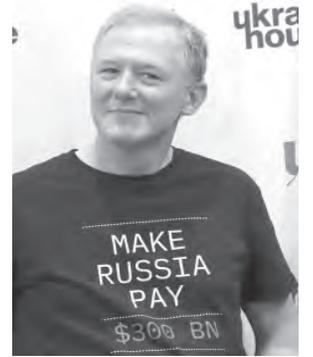
розпочав цю кампанію, щоб історія Ірини не зникла. Її вбивство є перехрестям багатьох проблем, що турбують американське суспільство. Одна з них — прогресивний підхід до злочинності», — пояснив митець.

Місцеві жителі здебільшого позитивно відреагували на появу муралу, наголошуючи на важливості збереження пам'яті про жертв насильства. Однією з них була Мері Сіньюріно. «Це чудовий спосіб ушанувати пам'ять прекрасної дівчини і її життя. Спочивай у мирі, Ірино! Мені дуже сумно, що Сполучені Штати тебе не захистили», — сказала вона.

Родина збрала кошти для України

■ ДЗВІНКА САГАЙДАК

Уприміщенні Ukraine House у Вашингтоні (округ Колумбія) відбувся вечір-презентація унікального благодійного проекту родини американського дипломата Джорджа Кента (на фото). Упродовж трьох місяців експосол США в Естонії разом із дружиною Велідою та сином Джорджем подорожували на велосипедах через усю територію США — від Західного до Східного узбережжя, аби зібрати кошти на підтримку боротьби України за свободу.

рова, експосол України у США. Вона підкреслила, що в умовах постійних російських атак єдність залишається критичним фактором, а ініціативи, подібні до велопробігу родини Кентів, надихають світ продовжувати допомогу Україні.

Під час зустрічі дипломат поділився історією виникнення ідеї та розповів про технічні й фізичні виклики мандрівки, яка розпочалася в липні торік. Веліда наголосила на важливості «людського виміру» місії — численних зустрічах і розмовах з американцями в різних штатах, що допомагало поширювати правду про війну. Джордж розповів про роль молоді та використання соціальних мереж для залучення уваги до фандрейзингових кампаній.

Панельну дискусію відкрила Оксана Марка-

До обговорення ефективних методів збирання коштів долучилися провідні експерти й лідери найбільших благодійних фондів: Мелінда Гарінг, старший радник Razom for Ukraine; Марина Байдюк, президент United Help Ukraine; Джефф Крамер, директор із розвитку Nova Ukraine. Модератором зустрічі виступив Нейт Мук, CEO організації All Hands & Hearts. Учасники дискусії проаналізували, як зробити фандрейзинг для України змістовнішим і залучити до нього нову аудиторію в США.

Національна кухня в Сіетлі

■ СНИЖАНА НЕПІЙПИВО

Українська громада Сіетла взяла активну участь у масштабному міжкультурному заході Communal Expression of Kindness to Self, the Earth, and All, що відбувся в місті Белв'ю (штат Вашингтон). Подія була спрямована на об'єднання людей різного походження через ідеї доброти, турботи про довкілля та спільну творчість.

Захід організувала спільнота Friends of Bellevue Cross-Cultural Center у партнерстві з Eastside Baha'i Center та Overlake Christian Church. Українці представили на фестивалі насичену культурну та гастрономічну програму, що була одним із центральних елементів події. Особливу попу-

лярність мали борщ із квасолею, який став не лише переможцем та кулінарною родзинкою, а й символом злагоди, гостинності і спільності.

Крім борщу, українська локація пригощала гостей автентичними стравами: домашніми пиріжками, традиційним узваром, козацькими потапцями з салом, короваем і «вишитим» львівським сирником. А столи були не просто частиною фудкорта — вони стали місцем знайомства, вдячності та щирих розмов. «Подія об'єднала людей різного походження через музику, творчість і смаки. І саме українські страви стали живою метафорою того, як доброта передається через дію, турботу і спільну присутність», — ідеться в повідомленні організаторів.

■ Олег Садовий

Світовий конгрес українців (СКУ) оприлюднив перелік знаменних дат і ювілеїв на 2026 рік. До нього увійшли ключові історичні події, річниця видатних постатей України та важливі суспільно-політичні віхи. Цей довідник покликаний допомогти українським організаціям за кордоном у плануванні культурних заходів, меморіальних акцій і наповненні інформаційних ресурсів громад.

Державні відзначення:

30 років із дня прийняття Конституції України (28 червня);

30 років із дня введення в обіг національної грошової одиниці — гривні (2 вересня);

35 років відновлення Незалежності України (24 серпня);

35 років із часу створення Збройних сил України (ЗСУ, 6 грудня).

Історичні дати:

40 років із часу Чорнобильської трагедії (26 квітня);

40 років із дня смерті Ярослава Стецька, голови Проводу ОУН (5 липня);

50 років із дня заснування в Едмонтоні Канадського інституту українських студій (01.07.1976);

СКУ опублікував календар 2026 року

50 років із дня утворення Української гельсінської групи (09.11.1976);

75 років із часу проведення в Україні радянськими репресивними органами операції «Трійка» («Північ») — масової депортації окремих груп населення України до Сибіру (08.04.1951);

100 років із дня вбивства у Парижі Симона Петлюри (25.05.1926);

110 років із часу бою Українських січових стрільців з російськими військами на горі Маківка (4 травня);

150 років Емського указу про повну заборону української мови (30 травня);

375 років із часу битви під Берестечком під проводом Богдана Хмельницького;

450 років із часу заснування Острозької

слов'яно-греко-латинської академії — першого закладу вищої освіти України та Східної Європи (тепер — Національний університет «Острозька академія»).

Ювілеї видатних особистостей:

31 січня — 140 років із дня народження Віктора Приходька (1886—1982), міністра юстиції Директорії України, голови Українського конгресового комітету у США;

2 лютого — 100 років із дня народження Оксани Попович (1926—2004), діячки ОУН, політв'язня радянського режиму, учасниці Української Гельсінської групи;

7 лютого — 120 років із дня народження Олега Антонова (1906—1984), авіаконструктора;

25 лютого — 155 років із дня народження поетеси Лесі Українки;

9 березня — 140 років із дня народження Георгія (Юрія) Нарбута (1886—1920), автора перших українських державних знаків — банкнот і поштових марок УНР;

30 березня — 140 років із дня народження Михайла Терещенка (1886—1956), землевласника, промисловця-цукрозаводчика, мецената, дипломата, правознавця;

1 червня — 110 років із дня народження Івана Белейовича (1916—1999), командира військової округи «Маківка» УПА-Захід;

15 червня — 85 років із дня народження українського кіноактора та режисера Івана Миколайчука (1941—1987);

25 червня — 140 років із дня народження Івана Крип'якевича (1886—1967), історика, вченого, академіка, науковця, педагога, археографа;

17 липня — 180 років із дня народження Миколи Миклухо-Маклая (1846—1888), етнографа та географа;

21 липня — 120 років із дня народження Олени Теліги (1906—1942), поетеси, публіцистки, діячки ОУН;

27 серпня — 170 років із дня народження Івана Франка (1856—1916), письменника, вченого, літературного критика, публіциста, перекладача, громадського та політичного діяча;

19 вересня — 150 років із дня народження Олександра Горовиця (1876—1927), піаніста, педагога, музичного критика;

29 вересня — 160 років із дня народження Михайла Грушевського (1866—1934), історика, вченого, академіка, голови Української Центральної Ради;

2 жовтня — 120 років із дня народження Івана Багряного (1906—1963), письменника, драматурга, публіциста, журналіста, художника;

3 жовтня — 140 років із дня народження Варвари Каринської (1886—1983), художниці-костюмерки, лавреатки премії американ-

ської Академії кінематографічних мистецтв і наук «Оскар», винахідниці сучасної балетної пачки;

17 жовтня — 90 років із дня народження Івана Драча (1936—2018), поета, перекладача, кіносценариста, драматурга, державного, громадського, політичного діяча, лідера Народного руху України;

18 жовтня — 150 років із дня народження Сергія Єфремова (1876—1939), публіциста, літературознавця, вченого, академіка, журналіста;

19 жовтня — 100 років із дня народження Богдана Гаврилишина (1926—2016), економіста, педагога, мецената;

8 листопада — 90 років із дня народження Надії Світличної (1936—2006), публіцистки, журналістки, правозахисниці, політв'язня радянського режиму, учасниці Української Гельсінської групи;

18 грудня — 150 років із дня народження Петра Холодного (1876—1930), ученого-хіміка, художника-монументаліста, графіка, педагога, міністра освіти УНР;

31 грудня — 430 років із дня народження Петра Могили (1596—1647), богослова, проповідника, літератора, митрополита Київського, Галицького і всієї Руси.

■ Іван Заторський

Світовий конгрес українців спільно з Благодійним фондом Сергія Притули та 412-ю бригадою Nemesis ЗСУ оголосили про старт масштабного фандрайзингового туру One United Fundraiser («Єдинозбір») 2026. Серія з восьми заходів відбудеться в містах Канади та США з метою підтримки української протиповітряної оборони (ППО).

Головна мета кампанії — зібрати 1 млрд грн. Ці кошти будуть спрямовані на закупівлю інтелектуальних систем дронів-перехоплювачів. Такі дрони є в десятки разів дешевшими за традиційні ракети ППО, але водночас надзвичайно ефективними у знищенні російських «шахедів» ще до того, як вони досягнуть житлових кварталів чи об'єктів інфраструктури. В Укра-

«Єдинозбір» у Північній Америці

їні вже зібрали майже 198 млн грн, і тепер ініціатива звертається до багатомільйонної діаспори Північної Америки.

У межах туру відвідувачі зможуть поспілкуватися з ключовими постатями оборони та волонтерського руху: Сергієм Притулою, засновником однойменного фонду; Олександром Ярмаком, командиром батальйону безпілотних систем 412-ї бригади Nemesis; Павлом Гро-

дом, президентом СКУ; Володимиром Городничим, офіцером групи CIMIC 412-ї бригади.

Кожен захід передбачатиме коротку відеопрезентацію та сесію запитань і відповідей. Обговорення зосередяться на волонтерському русі, підтримці сил оборони України та поточній ситуації на фронтах війни Російської Федерації (РФ) проти України.

Також на заходах представлять експо-

зицію українських дронів-перехоплювачів, повнорозмірний макет збитого російського дрона й інтерактивний симулятор, який дозволить учасникам відчути процес його перехоплення.

За словами Олександра Ярмака, лише їхній підрозділ уже перехопив більш ніж 1,5 тис. ворожих ударних безпілотних апаратів (БпЛА). Додаткове фінансування дозволить значно

розширити зону захисту міст. «Майбутнє війни — за безпілотними технологіями, і Україна перебуває на передовій цієї трансформації», — наголосив Павло Грод.

Партнером туру виступає відомий бренд Saint Javelin. Зібрані кошти витратять не лише на самі БпЛА, а й на критично важливе обладнання та засоби зв'язку для підрозділів на передовій. Дізнатися про проведення заходів у конкретних містах, забронювати квитки або зробити пожертву можна на офіційному сайті ініціативи.

Українська громада Торонто також організовує масштабний благодійний захід у межах північноамериканської ініціативи «Єдинозбір», аби підтримати Україну, що опинилася перед загрозою гуманітарної катастрофи після масованих ударів російськими балістичними ракетами та дронами.

Про це повідомив Конгрес українців Канади (відділ Торонто). Організатори підкреслили, що останні атаки РФ, під час яких ворог застосував понад сотню дронів і гіперзвукову ракету середньої дальності «Горішник», перевели три мільйонний Київ у критичне становище. Через руйнування енергетичної інфраструктури діти та літні люди змушені замерзати у своїх домівках без світла й тепла. «Ми засуджуємо російський терор. Україна потребує нас зараз», — відзначили в КУК-Торонто, закликаючи небайдужих зробити свій внесок у порятунок життів.

Масові відрахування українських студентів

■ ЛАНА СВІТ

В Україні розпочалися масові відрахування студентів за пропуски навчальних занять, повідомила Наталія Піпа, секретар Комітету Верховної Ради України (ВРУ) з питань освіти, науки й інновацій. За її словами, у закладах освіти тривають посилені перевірки студентів на тлі значного збільшення кількості чоловіків призного віку серед вступників. Відрахування можливі навіть у разі пропуску занять один або два рази. Також депутатка нагадала, що в Україні планують перевірити близько 50 коледжів і закладів вищої освіти.

Мова йде про навчальні заклади, де зафіксували найбільшу кількість студентів віком від 25 років.

Водночас у ВРУ готують до другого читання законопроект, що має на меті скасувати відтермінування мобілізації для чоловіків, які вступили до закладів вищої, середньої чи професійної освіти після 25 літ. Про це розповів Сергій Бабак, голова Комітету з питань освіти, науки й інновацій. «Ми не обмежуємо право на освіту, а переглядаємо підхід до права на відтермінування. Це достатньо радикально, але це потрібно робити, якщо йдеться про безпеку нашої країни», — пояснив він.

Як виховати агенток змін

■ ОРИСА ШИЯН

Для дівчат віком від 14 до 24 років у Львові напроцували інклюзивну освітню програму Power4girls. Вона спрямована на розвиток життєвих навичок, лідерського потенціалу, фінансової та цифрової грамотності. Проект реалізують у форматі освітнього клубу в молодіжному просторі Pixlab. Там передбачені навчальні модулі, події для громади та менторська підтримка.

Програма матиме п'ять ключових тематичних модулів: життєві навички й впевненість у собі; цифрова грамотність і безпека онлайн; фінансова самостійність; права людини й гендерна рівність; професійна

тація та планування майбутнього у сфері праці. «Power4girls — це простір підтримки та розвитку для дівчат, які прагнуть краще розуміти себе, свої права й можливості, а також бути активними учасницями змін у власній громаді. Програма поєднує інтерактивне навчання, практичні завдання та роботу над власними соціальними ініціативами, які учасниці реалізовуватимуть разом із менторками», — зазначили організатори.

Мета проекту — виховати агенток змін, які відчують підтримку й віру в себе. Окрім занять у закритих клубах для дівчат, за програмою відбудуться відкриті події та змішані сесії за участю громади, що сприятимуть формуванню культури поваги, рівності й лідерства.

Історія України в Данії — окремий предмет

■ СОФІЯ КАЛИНА

До менторської програми для вчителів за кордоном «Корені та крила: історія, яка об'єднує», що реалізується за підтримки Фондації Пилипа Орлика, приєдналися десять шкіл і освітніх осередків з різних міст Данії та зі шведського Стокгольма. У данському місті Сківе провели першу зустріч у межах цієї програми для вчителів шкіл за кордоном, аби запровадити викладання історії України.

Наталія Омельчук, аспірантка Одеського

національного університету й координатор освітніх проектів фондації, а також Світлана Квітницька, її проектний менеджер, представили педагогам інтерактивну методику «Спогади в коробках» — навчальну модель, що поєднує роботу з історичними й культурними артефактами, музику, творчі завдання та інтерактивні елементи. Такий формат дозволяє дітям не просто отримувати інформацію, а відчувати історію через дотик, звук і власний досвід.

Учасники зустрічі відзначили практичність методики, її адаптивність до різного віку дітей і здатність зміцню-

вати самоідентифікацію українських дітей у діаспорі. «Повернення до коренів дає силу діяти. Знання власної історії допомагає усвідомити, хто ми є, та об'єднує нас навіть тоді, коли ми розпорошені по всьому світу», — зазначили вони. «Ми працюємо з учителями за кордоном і разом будемо стійкий зв'язок з Україною», — підсумувала результати програми Омельчук.

Фондація Пилипа Орлика продовжує розвивати програму «Корені та крила» в різних країнах, підтримуючи українських педагогів і посилюючи український голос у світі через освіту, пам'ять і культуру.

Зокрема, із вересня 2025 року вчителі восьми українських шкіл зі шести міст Чехії викладають історію України та проходять методичне навчання з метою забезпечення тривалих результатів.

Станом на серпень 2025-го 67 % українських діаспорних шкіл історії не викладали. «Ми працюємо, аби змінити цей критичний стан справ. Знання історії свого народу дозволяє нашим дітям, які вимушено перебувають за кордоном, зберігати ідентичність і залишитися частиною нашого розділеного війною народу», — підкреслила Ярина Ясиневиц, програмний директор Фондації Пилипа Орлика.

За словами Артема Миколайчука, голови фондації, основною місією програми «Корені та крила» є те, щоб українські діти, які були вимушені покинути країну, вирости українцями. «Це наш обов'язок — зробити все, щоб вони пишалися тим, ким вони є і ким народилися», — додав він. Програма втілюється спільно з Help Ukrainian Children, громадською організацією Lastivka та за сприяння Посольства України в Королівстві Данія.

Необхідність стимулів для російськомовних

■ ОКСАНА ГОРНЯТКО

Олена Івановська, уповноважений зі захисту державної мови, заявила, що хвиля переходу російськомовних українців на українську, що посилюється після повномасштабного вторгнення Російської Федерації (РФ) 2022 року, фактично вичерпала свій потенціал. «Тоді російське слово, яке ми почули, викликало у нас не просто заперечен-

ня, а відчуття реальної небезпеки. І це штовхало нас до пильності, примушувало тих людей, які мали російську мову за материнську, переходити на укра-

їнську», — зауважила вона. А також пояснила, що наразі всі, хто усвідомлює, хто розуміє причинно-наслідкові зв'язки, що мова

— це не лише маркер нашої ідентичності, а й конструкт мислення і визначник нашої поведінкової стратегії, уже зробили свій вибір на користь державної мови. За її словами, тепер для російськомовних співгромадян потрібен якийсь додатковий аргумент, який у своїй основі має певну прагматику, щоб зацікавити в необхідності переходу на українську мову й роз'яснити, чим це може бути корисно для них.

У Києві працює школа, де дітей навчають основ «руського міра» — за радянськими підручниками та мовою агресора. Туди віддають своїх дітей парафіяни храму при монастирі «Голосіївська пустинь». У закладі школярі цитують Єсеніна, співають російських пісень, переглядають російські фільми та «поважають Росію». Школа працює без офіційної ліцензії та позиціонує себе як «сімейний клуб». «Нам це дуже подобається, у нас і програма інша, і ніхто нас не може чіпати», — пояснює її директорка.

Відень уводить українську як другу іноземну

■ ДЗВІНКА САГАЙДАК

Із вересня ц. р. в австрійській столиці українську мову включатимуть до офіційної шкільної програми як другу іноземну. Про це поінформувало Посольство України в Австрії. Її викладатимуть

у двох віденських школах. Вивчення української мови як другої іноземної пропонують із 5-го класу старшої школи. «Це важливий крок для збереження української мови, культури й ідентичності», — заявили українські дипломати. Водночас головною передумо-

вою для фактичного запуску мовних курсів у цих школах є достатня кількість заявок від учнів. Тож українську громаду Відня закликали активно долучатися до ініціативи й подавати відповідні заяви при виборі предметів на наступний навчальний рік.

■ РОМАН ЖУРБА

Зміни у військовій освіті

Володимир Зеленський оголосив про заплановані зміни в системі військової освіти, підкресливши важливість урахування досвіду війни у навчальному процесі. За його словами, оновлення у сфері військової осві-

ти базуватимуться на уроках, отриманих безпосередньо на фронті. «Освіта має знати безпосередньо з фронту, чого навчила нас ця війна, і кожен, хто навчає українських воїнів, має сам навчитися, що таке війна», — заявив президент. Він також повідомив, що найближчим

часом Павло Палиса, заступник керівника Офісу президента України, маючи власний досвід як командир бойових підрозділів, розпочне діалог із бойовими бригадами. Метою цієї взаємодії є визначення рішень, здатних посилити обороноздатність українських сил.

■ Оріся Шиян

Ще не цілком відлунали щедрівки, тож варто згадати, як мелодія Миколи Леонтовича «Щедрик» стала світовим гітом. Та «Щедрик» був не єдиним музичним відкриттям України для світу. В умовах більшовицької окупації українська музика прорвала «залізну завісу». Завдяки далекоглядній політиці керівництва Української Народної Республіки (УНР), хорова капела з Києва вирушила у світове турне — знайомити Європу й Америку з українською культурою. Концерти збирали аншлаги, критики писали захоплені рецензії, а українська музика вперше зазвучала на головних сценах світу.

➤ Земляк Шевченка

Олександр Кошиць виріс на Черкащині у сусідньому з Шевченковим селі — Тарасівці. Як син священника, також учився в Київській духовній семінарії та православної академії. У тому середовищі наприкінці XIX ст. переважала російська мова й імперська ідеологія, але українство прийшло до нього через пісню.

У той час юнак познайомився з Миколою Лисенком. За його рекомендаціями Кошиць три роки збирав український фольклор на Кубані. 1907-го його запросили стати диригентом студентського хору Київського університету. Паралельно викладав у музичному училищі, а пізніше — у консерваторії.

Станом на 1916 рік Кошиць уже був відомим українським диригентом, працював у Київській опері, тоді Микола Леонтович прислав йому ноти свого «Щедрика». Уперше цей твір виконав 1916-го хор Київського університету під орудою Олександра Кошиця, він відразу став популярним, а його автор — відомим композитором.

➤ Державний службовець УНР

1917 року Кошиць очолив музичний відділ Міністерства освіти та мистецтв УНР. Відчуваючи наближення

Микола Леонтович

Як Кошиць перетворив український фольклор на гіти

Змішаний хор студентів Київського університету і слухачок вищих жіночих курсів, 1914 р.

Українські діячі хорової справи, 1910—1912 рр. Сидять: Арсен Бакалінський, Кирило Стеценко, Микола Лисенко, Яків Гулак-Артемівський; стоять: Олександр Кошиць, Олександр Коваленко, К. Гончар

Варіанти перекладу «Щедрика» іноземними мовами

більшовиків, Симон Петлюра дав йому вказівку створити республіканську капелу і з нею їхати за кордон знайомити Європу з українською культурою. Головний отаман ініціював це рішення, щоб донести до Заходу необхідність підтримки України, отримати військову допомогу для боротьби з російським імперіалізмом і протистояння йому. Він запросив до себе Кошиця і Стеценка в січні 1919-го й дав доручення створити хор. Головна мета — їхати в Париж, де починалася мирна конференція, на якій лідери Європи та США вирішували, зокрема, визнання чи невизнання незалежності України. Тому хор мав там виступити й переконати західних лідерів, що Україна існує.

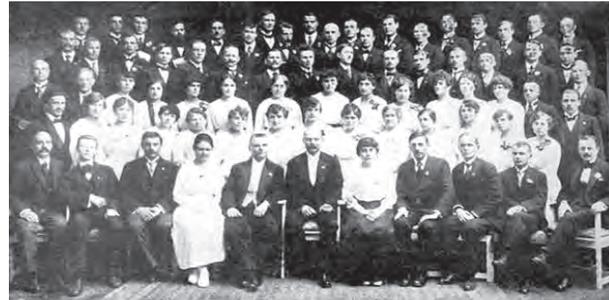
У капелу відібрали найталановитіших співаків з різних регіонів України, які гастролювали п'ять років, але так і не змогли повернутися додому. Цікаво, що на

початку гастролей капела дала три концерти в Івано-Франківську та два у Стрию.

➤ Європейські аншлаги

Хор дав понад 200 концертів у десятих країнах Західної Європи. Це 45 міст, найвідоміші культурні столиці й концертні зали. Публіка зустріла співаків дуже схвально, преса гарно відгукувалася і захоплювалася українським фольклором. «Я раював від думки, що на мою долю випала честь показати всьому світові душу нашого народу — таку ніжну, таку могутню, а разом і загадкову, як сама природа», — писав Олександр Кошиць.

Критики називали його одним із найталановитіших диригентів Європи. А найвідоміші європейські колеги писали приватні листи із захопленнями. Маєстро навіть зустрічався з королевою Бельгії. Та, безумовно, гітом

Капела в Чехії, 1919 р.

Українська капела в Нью-Йорку

програми став «Щедрик» Леонтовича. У британській пресі жартували, що на концерті сильні жінки ридали, як чоловіки, бо не могли вимовити назву однієї з найпрекрасніших пісень програми. Загалом твори Миколи Леонтовича посідали перше місце в репертуарі хору.

Олександр Кошиць зазначав у щоденнику, що «Щедрик» був коронним виступом репертуару упродовж 5,5 року. Співак капели Олександр Пеленський згадавав: «Найбільш улюбленими піснями були пісні Леонтовича, які триумфально перейшли через старий і новий світи, а саме: його «Матір Божа Почаївська», «Щедрик» і «Ой пряду, пряду» здобули собі величезну славу та популярність. Вони все і всюди зачаровували публіку і не раз бувало, що з боку публіки передавано картками бажання, щоби одну з цих пісень заспівали, коли її не було в репертуарі. Майже

кожний європейський музикант чи композитор бажав мати ноти з цих пісень, а першу з них чеські композитори переробили на оркестру».

Росіяни нічого не могли вдіяти з триумфом українців, тож запропонували капелі «федерірованіє». Російські артисти хотіли об'єднати український фольклор із «великою російською культурою». Російський балетмейстер Сергій Дягілев і дружина Сергія Єсеніна, балерина Айседора Дункан, пропонували Кошицю об'єднати на виступах спів і хореографію. Свої ідеї висловлював і композитор Ігор Стравинський. Але Кошиць добре пам'ятав, навіщо приїхав, тож чемно відмовився. Гроші з концертів надсилав Петлюрі на українську армію.

➤ На біс у Карнегі-голі

Після нечуваного успіху у Європі капела вирушає на гастролі до

Америку. Там її учасники впродовж 1922—1924 рр. дали 400 концертів у 150 містах семи країн обох континентів, записали «Щедрика» на студії, на біс виступили в Карнегі-голі.

А ще хор виконував пісні та національні гімни тих країн, де виступав. Олександр Кошиць зробив аранжування пісень афроамериканців і виконував їх на концертах. Це зворохобило пресу, яка писала: «Український хор демонструє справжній дух американської свободи».

Не маючи можливості повернутися до України, маєстро залишився жити в Нью-Йорку, читав там лекції, виступав із концертами. В 1930-ті рр. дав концерти в Карнегі-голі на честь митрополита Андрея Шептицького і Тараса Шевченка. Написав музику до першого українського фільму з Василем Авраменком. Працював у Голівуді, де до німого кіно записував музичні прологи.

1928-го отримав запрошення з Києва обійняти посаду професора Київського музично-драматичного інституту ім. Лисенка. Але йому відмовили в громадянстві, тож диригент повернувся до США. 1930 року «Щедрик» використали в американському мюзиклі Song of flame про російську революцію, який номінували на «Оскара» за найкращий звук. Однак «Щедрик» для цього фільму виконав російський хор як російську пісню. А завдяки англійському тексту Carol of the bells став всесвітнім різдвяним гітом і з'явився в інших численних голівудських фільмах.

Для фільму Song of flame музику написав Джордж Гершвін, ще один виходець з України, нащадок одеських євреїв. Він став саме тим музикантом, який вивів у світові гіти ще одну українську народну пісню. Капела Кошиця виконувала колискову «Ой ходить сон коло вікон». Її спершу опрацював для фортепіано Василь Барвінський, а Кошиць адаптував для хору. Під час американських гастролей капели Гершвін почув цю пісню і під її враженнями написав арію Summertime для бродвейської опери Porgy and Bess. Цей джазовий гіт виконували Елла Фіцджеральд і Луї Армстронг.

■ КАТЕРИНА СЛІПЧЕНКО

Найвідоміша у світі кінопремія «Оскар» оприлюднила короткі списки тих, хто претендує на кінопремію у 12 номінаціях. Найвідомішим із номінантів є Мстислав Чернов. Його попередній фільм, «20 днів у Маріуполі», уже отримав «Оскар» як найкращий документальний фільм. Саме в цій категорії змагатиметься за нагороду й нова стрічка «2000 метрів до Андріївки». Фільм також висували у категорії «Найкращий міжнародний фільм», але туди він не потрапив.

У списках категорії «Короткометражний анімаційний фільм» є український проект «Я померла в Ірпені» (на фото) режисера Анастасії Фалілеєвої. 11-хвилинна документальна анімація розповідає про перші дні повномасштабного вторгнення через особистий досвід авторки. Стрічка поєднує анімацію, створену з вугільних малюнків, та особисті архівні матеріали. Вона отримала більш ніж 25 відзнак на топових світових кінофестивалях, шість із нагород є кваліфікаційними на «Оскар» — Clermont-Ferrand short film festival, Cinanima, Fest Anca, BIAF, Manchester animation festival, Animest. Також фільм отримав премію Emile як найкращий анімаційний короткометражний фільм.

У категорії «Найкращий анімаційний корот-

Українці на «Оскарі-2026»

кометражний фільм» представлена французька стрічка «Сором'язливість дерев», співрежисером якої є українка Софія Чуйковська. Фільм отримав приз глядацьких симпатій на Міжнародному конкурсі львівського кінофестивалю Wiz-Art. Її режисерами є Бінцін Шу, Мод Ле Бра, Цзясінь Хуан, Сімін Хе, Ліна Хань, Лоїк дю Плессі д'Аржантре та Софія Чуйковська. Це анімаційна історія про 40-річну Елен, яка приїздить до літньої матері у французьку глушину. Але мама по-

Д О С Л О В А

водитьсь якимось дивно. Вона, здається, устачила дивний зв'язок із рослинами, комахами і старим дубом у кінці саду.

За потрапляння в номінацію «Найкращий короткометражний фільм» змагається британська робота «Камінь, папір, ножиці», створена британським режисером Францом Бемом. Стрічка про війну в Україні здобула перемогу в категорії «Найкращий короткометражний фільм» премії Британської академії телебачення та кіномистецтва (BAFTA). Грунтується на реаль-

них подіях. Герої фільму Іван і його батько працюють у бункері на лінії фронту. Поранених має забрати евакуаційний транспорт, проте він не може дістатися потрібного місця. Тим часом російські солдати наближаються до них. Це змушує Івана стати на захист пацієнтів.

Також зазначимо, що фільм «Незламний», у якому Олександр Усик зіграв невелику роль українського боксера, увійшов до претендентів на номінацію «Грим і зачіски». Світова прем'єра картини відбулась на кінофестивалі у Венеції (Італія).

«2000 метрів до Андріївки» також отримав номінацію на премію Гільдії режисерів Америки (DGA). Номінантів на премію оголосили за видатні режисерські досягнення у сфері телебачення, реклами та документального кіно за 2025 рік. Імена переможців стануть відомі під час 78-ї церемонії DGA Awards, яка відбудеться 7 лютого ц. р. в готелі The Beverly Hilton у Беверлі-гіллз.

Стрічка представлена в категорії «Найкраще режисерське досягнення в документальному кіно». Конкурує українському режисеру складуть роботи Гіти Гандбір («Ідеальний сусід»), Сари Гакі та Мохаммадрези Ейні («Розрізаючи каміння»), Елізабет Ло («Розсіювачка містрис»), а також Лаури Пойтрас і Марка Обенгауса («Приховування»). Варто нагадати, що 2024-го Мстислав

Чернов уже здобував відзнаку DGA. Його фільм «20 днів у Маріуполі» тоді отримав нагороду за найкращу режисуру документальної стрічки, що стало важливим міжнародним визнанням українського документального кіно. Водночас «2000 метрів до Андріївки» потрапив до довгого списку BAFTA-2026. Церемонію нагородження проведуть 22 лютого в Лондоні.

Знову екранізують «Тореадорів з Васюківки»

■ МАРК ЛЮБАРОВ

Продюсери фільму «Ти — космос» розпочали роботу над екранізацією повісті Всеволода Нестайка «Тореадори з Васюківки». Режисерами майбутньої стрічки стануть Роман Краснощок та Антон Чистяков. Раніше вони працювали над документальним фільмом «Ми вдома», а також реалізували «Останній день юности» та «Виховання висотою». Дозвіл на екранізацію

твору надали нащадки Всеволода Нестайка, тож юридичне оформлення прав на екранізацію вже завершено.

До речі, трагікомедія Павла Острикова «Ти — космос» стала другим найкасовішим українським фільмом 2025 року. А першість належить документальній стрічці Антона Птушкіна «Антарктида». Також «Ти — космос» увійшла до десятки найкасовіших стрічок згідно з рейтингом порталу Dzygamb. Там вона на восьмому місці, а «Антарктида» — на другому.

Оксана Лада завойовує Голівуд

■ ДЗВІНКА САГАЙДАК

Оксана Лада (на фото) народилася та виросла в Івано-Франківську, навчалася в місцевій школі й Івано-Франківському університеті нафти і

газу. 1994 року переїхала до США, щоб стати голівудською зіркою. Відтоді грала у виставах на Оф-Бродвей, з'явилася у більш ніж 20 американських серіалах і фільмах, була продюсером. Глядачі можуть пригадати її за ролями у стрічках «Клан Сопрано» (найвідоміша робота) або «Велика здобич».

Цікаво, що українка була однією з двох представниць Голівуду, запрошених на Інавгураційний бал Дональда Трампа за його попередньої каденції. Після повномасштабного вторгнення Росії до України Оксана займається волюнтерською роботою та допомагає захисникам Батьківщини.

■ ХРИСТИНА ПОДОЛЯК

Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду України присудив виплатити Людмилі Ігнатенко, удові ліквідатора аварії на Чорнобильській атомній електростанції, 500 тис. грн моральної компенсації. Суд підтвердив факт порушення використання її імені та імені її чоловіка Василя Ігнатенка. Суд дійшов висновку, що вимога про захист права на ім'я шляхом видалення окремих сцен з уже оприлюдненого та широко розповсюдженого серіалу не є ефективним і пропорційним способом захисту. Адже таке втручання не усу-

Адам Нагайтис у ролі Василя Ігнатенка

Василь і Людмила Ігнатенки

Джесі Баклі у ролі Людмили Ігнатенко

НВО виплатить 500 тис. грн за незаконне використання імені

ває самого факту порушення та може призвести до спотворення цілісного художнього твору й порушення прав інших осіб. Постанова суду є остаточною та не підлягає оскарженню.

Людмила Ігнатенко звернулася до суду ще 2020 року. У позові вона зазначила, що телекомпанія без згоди використала її ім'я та ім'я її померлого чоловіка як імена персонажів. Удова ліквідатора вимагала

припинити порушення прав і відшкодувати моральну шкоду. Протягом року телекомпанія жодним чином не реагувала на позов. Лише у квітні 2021-го представники телекомпанії з'явилися на судовому засіданні.

За словами вдови Василя Ігнатенка, незаконне використання її імені призвело до душевних страждань, які були викликані підвищеною увагою з боку засобів масової інформації та оточення. Че-

рез це вона навіть була змушена змінити місце проживання.

Людмила Ігнатенко вимагала видалити конкретні сцени зі серіалу, заборонити розповсюдження серіалу до усунення порушення та стягнути 2,5 млн грн моральної шкоди. Рішення суду першої інстанції відмовило у задоволенні позову у зв'язку з недоведеністю позовних вимог.

Під час повторного розгляду справи апеляційний суд усе ж визнав факт використання персонажів з іменами Людмили та Василя Ігнатенків. Проте відмовив позивачці у видаленні сцен зі серіалу і стягнув із компанії 144 тис. грн моральної компенсації.

■ Олег Давигора

Згідно з новим дослідженням, близько 18 тис. років тому люди льодовикового періоду на території сучасної України, імовірно, пережили надзвичайно суворий клімат, побудувавши частину своїх жител із кісток мамонтів. Ці помешкання демонструють, як спільноти процвітали в екстремальних умовах, перетворюючи рештки гігантських тварин на захисні споруди.

Кістки мамонтів спершу знайшли недалеко від с. Межиріч Черкаської області, приблизно за 110 км на південний схід від Києва. Під час розкопок, які проводили в 1966—1974 рр., археологічна група виявила рештки мамонтів, розташовані таким чином, що це вказувало на їхнє використання для будівництва осель у льодовиковий період.

І хоча ця інтерпретація отримала широку підтримку серед археологів, залишаються питання щодо того, коли саме використовували ці кістяні житла і як довго. Більш ранні датування з цього місця давали широкий діапазон від приблизно 19 тис. до 12 тис. років тому.

Тож археологи повторно вивчили місце розкопок, щоби спробувати краще збагнути, коли житло було збудоване і як довго використовувалося. Датували останки близько дюжини дрібних тварин,

Мамонти допомогли пережити льодовиковий період

знайдених неподалік. Для кращої хронології дослідники вивчили житла з мамонтів.

Найбільша споруда в Межирічі датується періодом від 18 323 до 17 839 років тому. Ці дати стосуються періоду відразу після останнього льодовикового максимуму (від 26,5 тис. до 19 тис. років тому), найхолоднішої частини останнього льодовикового періоду. Вчені зазначили, що житло могли використовувати до 429 років.

На їхню думку, це вказує на те, що укриту були радше практичними рішеннями для виживання, ніж постійними поселеннями. Павло Шидловський, професор архео-

логії Київського національного університету ім. Тараса Шевченка й співавтор дослідження, заявив: «Фундамент притулків міг складатися з черепів мамонтів і великих довгих кісток, вертикально вкопаних у землю, які утворювали своєрідний цоколь».

Цікаво, що частина споруд могла бути вкрита дерев'яним каркасом. У сховищі поряд зі шкурами дрібних тварин або, можливо, березовою корою зберігали різні матеріали. «Бивні й великі плоскі кістки розміщували у верхній частині споруди (даху), що виконували функцію обважнювачів і захисту від вітру», — сказав науковець. За його словами, у кожно-

му притулку, імовірно, проживало від п'яти до семи осіб. Усередині, очевидно, здійснювали різні види діяльності — обробку кременю, шкур тварин.

Франсуа Джинджіан, почесний професор Університету Париж I Пантеон-Сорбонна, провів дослідження інших можливих притулків з кісток мамонтів. Він з обережністю поставився до датувань, отриманих командою, і порадив провести більше датувань з інших ділянок. Учений каже, що отримання більшої кількості радіовуглецевих датувань з різних ділянок дало б змогу точніше визначити час використання притулку.

Острів, де майже немає туристів

■ Олег Давигора

На Канарських островах в Іспанії заховане місце, яке багаторо в чому залишилося непоміченим. Вільний від масового туризму, цей острів може стати ідеальним місцем для спокійного відпочинку. Ієрро є другим найменшим Канарським островом — на ньому всього один світлофор. На острові розташована величезна кількість ресторанів, які пропонують автентичну кухню,

Ієрро — найзахідніший Канарський острів з населенням усього 11 тис. осіб.

Цікаво, що близько 1,2 млн років тому острів Ієрро утворився, піднявшись з Атлантичного океану після тисячоліть потужних підводних вулканічних вивержень, що створили дикий ландшафт. Навколо острова розкинулися прекрасні чисті води, де мешкає безліч риб і скатів. На суходолі острів відомий своїми незвичайними скельними утвореннями та глибоким чорним піском.

Острів Ієрро

Оглядовий майданчик Мірадор-де-ла-Пенья

і відкриваються чудові краєвиди.

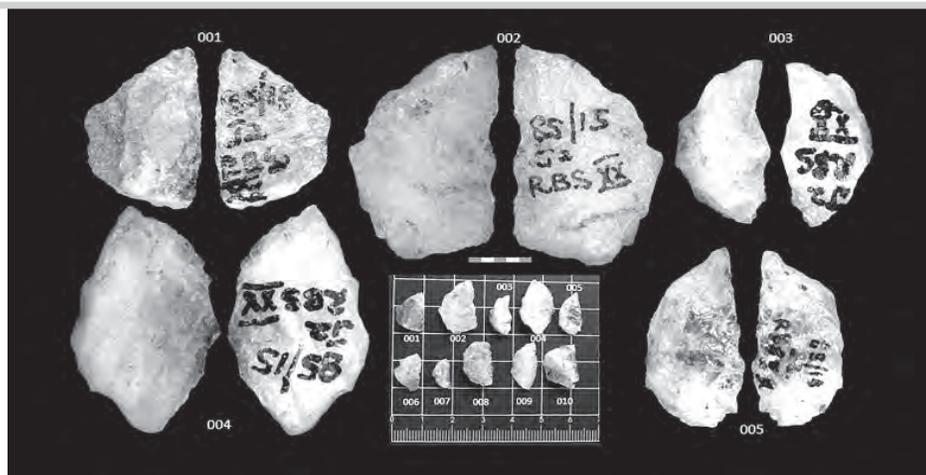
Щоб дістатися туди, можна долетіти до Тенерифе, а потім перелетіти поромом на Ієрро. Цей забутий Канарський острів часто ігнорують туристи, натопи яких можна побачити на сусідніх Тенерифе і Лансароте. Відомий своєю суворою красою,

Одне з місць, яке обов'язково варто відвідати там, це оглядовий майданчик Мірадор-де-ла-Пенья. Він дуже популярний серед туристів, які люблять милуватися панорамними краєвидами згори. Важливо, що взимку на острові температура тримається близько +20 градусів за Цельсієм.

■ Зоряна Павлюк

У Південній Африці археологи зробили сенсаційне відкриття — знайшли наконечники стріл віком близько 60 тис. років, на яких збереглися сліди рослинної отрути. Це найдавніший відомий доказ використання отруйної зброї людиною.

Знахідку виявили у скельному укритті Умхлатузана, що належить до південноафриканської технологічної культури кам'яної доби Ховісонс-Порт. Відкриття свідчить, що мисливці-збирачі стали застосовувати отруту більш ніж на 50 тис. років ра-

Знайшли найдавнішу отруйну зброю

ніше, ніж уважалося до цього.

Під час аналізу мікроскопічних залишків на поверхні кварцових наконечників науковці

зафіксували сліди токсинів буфандрину й епібуфаніну. Імовірно, ці речовини отримували з молочного екстракту рослини *Voort-*

ne disticha, відомої як «отруйна цибулина», що й сьогодні росте неподалік — приблизно за 12,5 км від місця розкопок.

Дослідники також виявили ідентичні хімічні сполуки на південноафриканських стрілах XVIII ст., що свідчить про надзвичайну сталість цієї біохімічної технології протягом тисячоліть. Водночас давні мисливці використовували просту однокомпонентну отруту, на відміну від пізніших складних сумішей із кількох інгредієнтів.

За словами вчених, використання отрути повільної дії вимагало складного мислення та попереднього планування. Мисливці усвідомлювали, що поранена тварина не постане ослабленою, що полегшить її переслі-

дування. «Наше дослідження демонструє, що ці люди володіли системою знань, яка дозволяла ідентифікувати, добувати та застосовувати токсичні рослинні екстракти», — зазначили науковці.

До цього найдавнішим доказом використання отрути вважалася знахідка віком близько 7 тис. років із печери Крюгера в Південній Африці, а також так звані аплікатори для отрути з печери Бордер віком 24 тис. років. Нове відкриття з Умхлатузани фактично ставить крапку в цих наукових суперечках, відсуваючи початок застосування отруйної зброї на 60 тисячоліть у минуле.

■ ІВАН ФАРИОН

Знайомий егер із Тернопільщини при розпитуванні про його виробничі будні лише лаявся. «Учора зранку ми пробували проїхати в урочище Висока Гора, хотіли завести дичини сіна, десять мішків кукурудзи, зерна, кормових віників, але не змогли, — бідався Роман. — Сніг у лісі такий глибокий, що наш ГАЗ-69 через три метри їзди застряг у ньому. Треба десь шукати трактора». Пізніше виявилось, що якийсь трактор таки пробився до лісу, повіз до годівниць корм дичині.

Це лише один фрагмент операції з порятунку лісових звірів, яку нині масово проводять працівники лісових господарств, мисливці, природодобри-волонтери. Бо ситуація склалася надзвичайна: через потужні снігопади різко ускладнилося життя лісових мешканців. Самостійно добути корм їм стало вкрай складно. Є ризик, що через виснаження чимало звірів до весни не доживе.

Більше про ситуацію, що склалася, розповів Василь Бурмас, головний спеціаліст відділу охорони і захисту лісу та мисливського господарства Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства: «Ми звернулися до всіх користувачів мисливських угідь, щоб активно розчищали до-

Як урятувати дичину від голоду

роги і під'їзди до підгодівельних майданчиків для звірів і годували їх. Для прокладання доріг у снігу потрібні трактори або машини з великими колесами. Можна завозити корм також кіньми, запряженими в сани. Адже дикі тварини в такий складний зимовий час не можуть з-під глибокого снігу самостійно дістати собі корму. Ми також попросили приєднатися до цієї справи громадських активістів. Незабаром матимемо повну інформацію, що зроблено для допомоги звірині на Львівщині. Я впевнений: люди підтримали тварин. За попередніми даними, у всіх наших лісництвах до годівниць завезли кукурудзу, просочені сіллю кормові віники, комбікорм, пшеницю, сіно, кормову сіль. Най-

складніше тепер козулям і оленям. Щоб відпочити, вкластися на ночівлю, вони повинні розчистити сніг аж до землі. Аж тоді лягають на неї і гріються її теплом. Коли ж через великі замети ці тварини змушені лягати на сніг, то отримують запалення черевної порожнини — і, на жаль, гинуть. А от диким кабанам за таких екстремальних умов не страшно — завдяки своїй грубій щетині вони можуть перебути негоду на снігу. Однак є інша небезпека: переохолодження їхніх маленьких поросят. Скоро деякі льохи вже можуть народжувати дитинчат — а великі сніги й дощукільні морози створюватимуть загрозу їхньому життю. Хоча зазвичай льоха відлежується з потомством у своєму укритті

до двох тижнів — щоб її малята підросли, зміцніли».

«А як у теперішню сніговицю почуваються зайці?» — запитали ми у Василя Бурмаса.

«Вуханям не страшно. Вони копають собі нори, сидять там, мають два-три виходи. Однак зайцям зараз складно пересуватися. По пухкому снігу вони не можуть стрибати, провалюються, відтак швидко виснажуються. Такі ж проблеми й у лисиць і вовків. А от коли на сніговій поверхні утвориться тверда льодяна кірка — наст, зайцям стане легше. Водночас наст ускладнює пересування тяжким кабанам і козулям, позаяк їхні ноги провалюються у сніг і тверда льодяна кірка обдирає на них шкуру», — поділився фахівець.

«Не забувати побратимів, які віддали життя»

■ Андрій Підкуймуха

Микола з позивним Франко родом із Богородчан Івано-Франківської області. Він — головний сержант одного з батальйонів 102-ї бригади ЗСУ. До війська чоловік уступив 26 лютого 2022 року. Рішення ухвалив у перші ж дні повномасштабного вторгнення. Основною роботою Франка була підготовка особового складу й укріплення оборонних позицій батальйону. Займався плануванням, навчанням та інженерними роботами.

Із початком активних штурмових дій зона відповідальності розширилася. Військовий організував ротациї, заведення бійців на позиції, евакуацію поранених і полеглих, а також логістику. Один із бойових виїздів пам'ятає досі. Під час заїзду на позиції поблизу одного з населених пунктів підрозділ потрапив під артилерійський обстріл і атаки FPV-дронів.

У квадроциклі пробило колесо. Франко зупинився, щоб замінити покришку. У цей час двоє побратимів, Юрій та Олексій, пішли розміновувати дорогу. Зазвичай це робив сам Франко. Невдовзі почув вибух. Обидва побратими загинули.

Після цього сержант каже про віру в долю та

«військове щастя». «Нея того дня мав розміновувати дорогу, — зітхає він. — Зараз найголовніше — не забувати побратимів, які віддали життя за те, щоб ми жили».

Для Франка війна не є питанням вибору. Вважає службу необхідною для виживання нації та держави. Військовий радить відповідально підходити до вибору підрозділу. Закликає думати з холодною головою та, за можливості, спілкуватися з тими, хто вже служить. «Долучатися до війська не просто потрібно. Це необхідно. Це критично для нашого виживання як нації і як країни. Якщо війна не зачіпає вас сьогодні, це не означає, що вона не прийде завтра», — каже воїн.

■ МАРІЯ ЛЯХОВА

Він міг би продовжувати будувати кар'єру в запіллі, перевіряючи документи та готуючись до чергової атестації. Натомість свій головний іспит на професійність і людяність складав під гуркіт «Градів» у шанцях на сході країни. Покинувши кабінет начальника відділу, чоловік пішов туди, де замість юридичних кодексів промовляють автомати, проте навіть там його досвід став для побратимів рятівним колом.

Олександр Костяк роками працював у прокуратурі Вінниччини й Одещини. На початку повномасштабного вторгнення очолював

Із прокурорів — у шанці Покровська

відділ у Бершадській громаді. Проте з першими ракетами вирішив: штабна посада не для нього. Саме в той період він готувався до атестації прокурорів Генеральною прокуратурою, проте війна змусила змінити життєві та кар'єрні плани.

Без військового досвіду спершу пішов у роту охорони, а вже згодом приєднався до стрілецького батальйону. Історію захисника розповіли в Офісі генеральної прокуратури України. «24 лютого я мав одне запитання: куди саме йти на службу? Хоч військового досвіду не мав, штабної посади не хочу. Спершу потрапив у роту охорони, пізніше,

у червні того ж року, долучився до щойно сформованого стрілецького батальйону», — розповів Олександр.

Він пройшов шлях від звичайного кулеметника до командира взводу. Нині воює у складі 59-ї штурмової бригади Збройних сил України (ЗСУ) на гарячому Покровському напрямку. Але прокурорське минуле наздогнало і на фронті — допомагає бійцям як помічник командира з правової роботи. Розв'язує складні питання: від виплат пораненим до оформлення документів для родин полеглих чи зниклих безвісти.

Найстрашніші моменти воїн згадує кризь при-

зму думок про сім'ю. Якось окупанти накрили їхні позиції «Градами», закидали траншеї газом і вибухівкою. Коли навколо був лише дим і гуркіт, а ворог готувався до штурму, вистояти допомогла думка про дітей. «Умерти просто зараз не можу», — ділиться боєць. Тоді вся його група змогла вийти живою з того печла.

Олександр упевнений: після перемоги юридична система потребуватиме людей, які на власні очі бачили армійську бюрократію. «Після війни кілька років будемо всі юридичні моменти розгрібати. Але, маючи досвід роботи з армійською бюрократією, буде простіше розі-

братися. Ніхто не скаже: ти не був, як це було після початку антитерористичної операції», — зазначив прокурор.

За свою відданість він уже отримав кілька почесних нагород, серед яких і хрест «Військова честь».

Костел передали римо-католицькій громаді

■ ЮСТИНА ЗАРВАНИЦЯ

Міністерство культури України передало костел Святого Миколая у Києві в користування римо-католицькій громаді на 50 років. Про це повідомили: Юлія Свириденко, прем'єр-міністр України; Дмитро Лубінець, уповноважений Верховної Ради України з прав людини; Тетяна Бережна, міністр культури України. «Це історичне рішення стало можливим завдяки тривалій роботі Міністерства культури України, народних депутатів, релігійної спільноти і багатьох залучених. Парафія матиме більше можливостей відбудувати костел, об'єднуватись у молитві, підтримувати там життя релігійної громади», — зазначила глава українського уряду.

А омбудсмен додав, що попри доручення президента та підписаний із Міністерством культури України меморандум костел роками залишався концертним майданчиком, а не повноцінним місцем для молитви. За його сло-

вами, з'ясувалося, що процес передачі затягувався через переміщення Національного будинку органної і камерної музики та відсутність чітких управлінських рішень. «Представники нашого офісу здійснили моніторинговий візит до костелу, під час якого зафіксували, що будівля перебуває в аварійному стані, а богослужіння, які відвідують сотні людей, відбуваються в потенційно небезпечних умовах, — розповів Лубінець. — За результатами моніторингу визначили потребу в невідкладних заходах для безпечного використання будівлі та збереження пам'ятки». А міністр культури відмітила, що в костелі проводитимуть богослужіння, релігійні обряди, церемонії та зібрання.

Громада має забезпечувати належний технічний і санітарний стан будівлі, дотримуватися вимог законодавства тощо. Та позаяк у приміщенні нині міститься Національний будинок органної та камерної музики України, наразі триває пошук іншої будівлі. Поки що музиканти проводимуть концерти в костелі.

Вихованці катехитичної школи завітали до посольства

■ ДЗВІНКА САГАЙДАК

У Водохрещенський святвечір вихованці катехитичної школи Української греко-католицької церкви (УГКЦ) у Будапешті відвідали з різдвяним візитом Посольство України в Угорщині. Святковий захід відбувся під керівництвом о. Володимира Мисіва. Діти виконали традиційні українські колядки, представивши дипломатам різдвяну програму, що символі-

зує спадкоємність поколінь і збереження національної ідентичності за кордоном.

«Це був вечір, сповнений емоцій і радості, коли кожен відчув, як важливо зберігати нашу традицію та передавати її наступним поколінням», — зазначили українські дипломати. Вони подякували дітям та о. Володимиру за коляду й побажали, щоб світло Різдва та благословення Водохрещення освілювали серця і надихали на добрі справи.

Відбулася міжнародна зустріч у Парижі

■ СОФІЯ КАЛИНА

На запрошення екуменічної чернечої спільноти Тезе (Франція) та з благословення митрополита Епіфанія, глави Православної церкви України, митрополит Полтавський і Кременчуцький Федір, голова Синодального управління у справах молоді, єпископ Васильківський Єфрем, духовенство ПЦУ, сту-

денти Київської православної богословської академії та українська молодь узяли участь у міжнародній новорічній молодіжній зустрічі, що відбулася в Парижі.

У рамках програми зустрічі, яка об'єднала понад 10 тис. молодих людей з різних країн світу, учасники отримали цінний духовний досвід через знайомства і спілкування, свідчення віри, спільні молитви та богослужіння, відвідування християнських

святинь, а також участь у круглих столах і воркшопах.

Одним із найважливіших духовних акцентів зустрічі став постійний заклик до молитви за мир в Україні й усьому світі, а також до підтримки тих, хто страждає від війни і насильства. Символічним свідченням солідарності було те, що за кілька днів до початку зустрічі брати спільноти Тезе відвідали Львів, Тернопіль і Запоріжжя.

Під час молодіжної зустрічі в Тезе проводили ранкові молитви на малих парафіях і біблійні обговорення в групах; обідні молитви у великих соборах Парижа; круглий стіл на тему «Церкви у час війни», присвячений осмисленню місії Церкви в умовах воєнних випробувань; вечірні молитви у величких і давніх паризьких храмах.

Крім того, відбулися молитва й екскурсія до собору Паризької Богоматері для українських паломників; спільна вечірня молитва на «Аккор Арени», після якої брат Метью, пріор спільноти Тезе, звернувся до присутніх із посланням надії та закликом до підтримки України й усіх, хто страждає від репресій і насильства; молитовна зустріч Нового року на парафії. Із благословення митрополита Галльського Димитрія була завершена святкова Літургія у храмі Святого апостола і євангеліста Івана Богослова Вселенського патріархату на околиці Парижа.

Скільки громад перейшло до ПЦУ з 2022 року

■ ІРИНА КОЛЯДА

З Української православної церкви (УПЦ) Московського патріархату (МП) до ПЦУ у 2022—2025 рр. перейшло майже 1,4 тис. парафій. Про це повідомила Державна служба України з етнополітики та свободи совісті. Зокрема 2022-го відповідне рі-

шення прийняли 483 релігійні громади, 2023-го — 471, 2024-го — 233 і 2025 року — 191. Водночас у територіальному розрізі з УПЦ МП до ПЦУ найбільше перейшло релігійних громад у Київській (306), Хмельницькій (295), Вінницькій (159), Житомирській (128) і Черкаській (104) областях. Натомість найменше релігійних громад перейшло у

Києві (6), Херсонській (6), Харківській (6), Миколаївській (6), Івано-Франківській (4) і Дніпропетровській (4) областях. Своєю чергою в Луганській, Донецькій і Запорізькій областях з УПЦ МП до ПЦУ не перейшло жодної релігійної громади. Станом на 1 січня 2025-го в Україні налічувалось 10 118 релігійних організацій УПЦ МП, із них 9 792 — релігійні громади.

Унаслідок російського авіаудару постраждала каплиця УГКЦ

■ РОМАН ЖУРБА

Унаслідок російського авіаудару зазнала пошкоджень каплиця Святого великомученика Юрія УГКЦ у місті Ізюмі Харківської області. Хоч місто вже понад два роки як деокуповане, воно й надалі перебуває під постійною загрозою обстрілів і бомбардувань. Як розповів о. Петро Майка, адміністратор парафії, того дня поруч із каплицею впало близько десяти

керованих авіаційних бомб.

Попри те, що прямих влучань у будівлю каплиці не було, вона зазнала суттєвих ушкоджень: вибило вікна, пошкоджені двері, а на підвір'ї утворилася вирва від вибуху. Незважаючи на високий рівень небезпеки, о. Петро залишається разом зі своєю громадою та продовжує душпастирське служіння. «Нещодавно завершився ремонт у каплиці, умови для служіння стали кращими. Хоч обстріли

й завдали руйнувань, усе ж молитва триває. Люди потребують присутності священника та його підтримки», — наголосив душпастир.

Папа звернувся до РФ зі закликом

■ ОКСАНА ГОРНЯТКО

Папа Римський Лев XIV звернувся зі закликом до Російської Федерації (РФ) зупинити атаки на енергетичну інфраструктуру України, наголосивши на стражданні цивільного населення. Він зазначив, що нові атаки завдають серйозної шкоди мирним мешканцям і закликав до припинення насильства та пошуку шляхів відновлення миру.

«В Україні нові серйозні атаки на енергетичну інфраструктуру в умовах посилення холодів завдають значної шкоди цивільному населенню. Молюся за тих, хто страждає, і знову закликаю припинити насильство та відновити зусилля для досягнення миру», — наголосив понтифік.

Спільнота німців Підгайчиків біля парафіяльного будинку, 1930-ті рр.

Реконструкція вигляду протестантської кірхи за допомогою ШІ

Орися Шиян

За австрійської влади на Галичину масово переїжджали німецькі колоністи, які створювали власні села. Вони плекали свою культуру і віру, будували власну архітектуру, а після радянської окупації повернулися на батьківщину. Однією з таких німецьких колоній на Львівщині була Унтервальден (дослівно «під лісом»). Тепер цього села вже не існує, а в сусідніх Підгайчиках працює музейно-культурний центр, що береже мультикультурну спадщину регіону. Станіслав Кловський, його засновник, дослідив історію лютеранської кірхи, у якій молились німецькі колоністи, а в наш час її перебудували на православну церкву. За архівними фото він відтворив вигляд кірхи.

Німецьку колонію Унтервальден на Перемишлянщині заснували 1784-го, її заселили вихідці з Північного Пфальцу. Протестантську парафію там офіційно створили 1886 року та виокремили її від львівської. До цього пастор приїжджав зі Львова лише двічі на рік. А поточні богослужіння, читання Святого Письма й молитви проводили місцеві вчителі. До складу парафії входили німецькі

Кірха в Унтервальдені, 1914 р.

Лютеранська кірха стала православною церквою

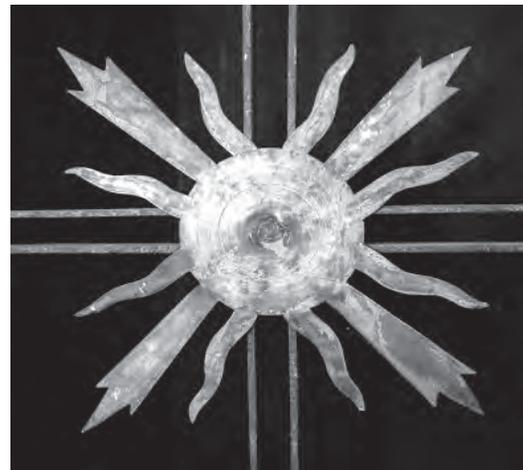

Кірха в Унтервальдені, 1930-ті рр.

села Унтервальден, Добжаница (Добцау), Ушковіце та новостворений Гайнрішдорф. Їх населяли переважно німецькі протестанти аугсбурзького та гельветського віросповідання.

Кірху в Унтервальдені збудували 1910-го при Подільській райхштрассе у стилі стриманої неоготики, характерної для евангелістських храмів Галичини початку ХХ ст. Цегляна будівля мала готичний зубчастий шпигель, невисоку вежу дзвіниці та шпиль із хрестом. Усередині кірха була скромно оздоблена, що притаманно протестантським храмам.

Перебудова храму відбулася у 2000-х рр.

Хрест із кірхи

Під час боїв Першої світової війни 1914 року церкву, школу та багато приватних будинків Унтервальдена обстріляли й частково зруйнували. При відступі 1915-го російські війська забрали зі села майже всіх чоловіків, серед них пастора Франца Лаунгардта й учителів. Дзвони з кірхи реквізували, а більшість парафіяльних архівів знищили.

Після війни храм частково відновили, зовні стіни покрили тиньком. На завершенні вежі встановили новий хрест, декорований стилізованим сонцем, а в його основі — позолочену сферу-колбу. «За анало-

гіями з протестантською сакральною традицією Центральної Європи, у подібних колбах зазвичай закладали капсулу часу з документами громади або пам'ятними записами про відновлення храму. Імовірно, така капсула існувала і в Унтервальдені, однак до нашого часу вона не збереглася», — розповів Кловський.

У міжвоєнний час німецькі протестанти Галичини входили до Союзу церков аугсбурзького і гельветського віросповідання. «Парафія в Унтервальдені залишалася осередком збереження німецької ідентичності через школу, мову

богослужінь і релігійне виховання. Німецькі пастори й учителі наповняли на використанні німецької мови в освіті та молитві, що викликало напруження в умовах зростання національних політик міжвоєнної Польщі», — додав краєзнавець.

З 1939 року, після виселення з Галичини німецького населення, кірха втратила свою функцію. Будівлю використовували як склад зерна, мінеральних вод і добрив. Це призвело до значних утрат автентичних елементів інтер'єру та погіршення технічного стану споруди.

Православна церква у Підгайчиках, 2019 р.

У 2000—2011 рр. колишню кірху перебудували на церкву Введення в храм Пресвятої Богородиці Православної церкви України. Стрільчасті неоготичні вікна замінили на аркові, з обох боків споруди з'явилися прибудови, на даху — бані, увінчані маківками. Такі зміни докорінно змінили вигляд будівлі. «Унаслідок цих трансформацій храм набув п'ятикупольної композиції, характерної для сакральної архітектури східного обряду. Споруда цілком утратила автентичний вигляд протестантського храму початку ХХ ст., проте водночас повернула собі первісну функцію сакральної будівлі, знову ставши місцем богослужіння та духовного життя громади», — підсумував засновник центру.

2018-го нащадки місцевих німців установили на церкві меморіальну таблицю в пам'ять про німецьку спільноту Унтервальдена й традиції добросусідства німців і українців Підгайчиків-Унтервальдена. Хрест зі шпигля кірхи, як і багато предметів побуту німецької громади, тепер зберігають у колекції музейно-культурного центру «На Унтервалю» у Підгайчиках. Він працює в будівлі колишньої німецької кооперативної спілки, що існувала до 1939 року.

КОРОТКО

Теніс

Еліна Світоліна здобула перемогу на турнірі в Окленді (Нова Зеландія). У вирішальному матчі їй протистояла Ван Сіньюй, 57-ма ракетка світу. Щоби здолати китаянку, українці знадобилися година і 44 хвилини. Цей трофей став 19-м у кар'єрі Еліни й першим у цьому сезоні.

Фристайл

Дмитро Котовський здобув перемогу на етапі Кубка світу в Лак-Бопорті (провінція Квебек). Із найкращим результатом він кваліфікувався у фінал, де в підсумку посів третє місце, що дозволило відібратися в суперфінал. У вирішальній спробі українець виконав найскладніший стрибок у лижній акробатиці — ураган (потрійне сальто з п'ятьма гвинтами), що дозволило набрати 131.56 бала та здобути перемогу.

Лижна акробатика

Ян Гаврюк на етапі Кубка світу в Лейк-Плесіді (штат Нью-Йорк) відзначився срібною нагородою. Він установив особистий рекорд, набравши 94,12 бала, і зміг виграти першу в кар'єрі на цьому рівні медаль. Цього разу до фіналу змагань пройшло троє українців. Переможці отримали головний приз — нове вітрило. «Це приємний для нас

Сани

Антон Дукач здобув бронзову медаль Кубка націй зі санного спорту в Сігулді (Латвія). Він посів третє місце у змаганнях на чоловічих односісних санях, поступившись лише 0,155 секунди переможцю змагань і 0,111 секунди срібному призеру.

Олімпіада

Кірісті Ковентрі, президент МОК, підтвердила: російські та білоруські спортсмени не виступатимуть на зимових Олімпійських іграх під власною символікою. Допуск можливий лише індивідуально та в нейтральному статусі. Як наголосила Ольга Саладуха, голова підкомітету з питань спорту вищих досягнень, це рішення — результат системного тиску України та її партнерів. Зимові Олімпійські ігри відбудуться із 6 по 22 лютого ц. р. в Мілані (Італія).

Увесь п'єдестал — «СИНЬО-ЖОВТИЙ»

■ ОЛЕГ ЗУБАРУК

Абсолютним тріумфом українських яхтсменів закінчився етап Кубка Європи з вітрильного спорту Eurilca Eurora Cup Trophy. Змагання проводили в Адріатичному морі, поблизу острова Хвар, що за 6 км від материкової Хорватії. Золоту медаль у класі ILCA 7 здобув Оскар Мадонич, срібним призером став Семен Хашчина, а бронзовим — Валерій Кудряшов.

У цьогорічному Eurilca Eurora Cup Trophy взяла участь рекордна кількість спортсменів — 2 120 яхтсменів із 53 країн. Серед них і 20 українців. Переможці отримали головний приз — нове вітрило. «Це приємний для нас

бонус. Адже вітрило вартує близько 600 EUR, й іноді його вистачає лише на одну регату. Вже не кажу про човен, середня вартість якого становить близько 9 тис. EUR, — сказав Ігор Трофимов, головний тренер збірної України з вітрильного спорту. — А спортсмен повинен мати два човни: тренувальний і змагальний. І не факт, що новий човен ефективний. Іноді краще купити вживаний з Австралії чи Нової Зеландії — на ньому можна показати кращий результат».

Фахівець також зауважив, що всі елітні яхтсмени перебралися за кордон. «Ворог розтрощив усю нашу вітрильну інфраструктуру на Одещині, — побідкався тренер. — Тому українці роз'їхалися по світах. Софія Науменко

опинилася у Хорватії, Семен Хашчина та Оскар Мадонич — в Італії. На жаль, у новій місцині під Сан-Ремо він не має спарингів для тренувань у своєму класі. А Семенові Хашчині змушені допомагати родичі зі США».

Тож не дивно, що ці тріумфатори, хоч і мають кращі результати за інших українських вітрильників, помітно відстають від світової еліти. «Та ми все одно покладемо великі надії на Олімпійські ігри-2028 у Лос-Анджелесі, — поділився Трофимов. — Перший шанс здобути ліцензії буде на початку 2027 року, але для українців це дороге задоволення, бо регата відбудеться в далекій Бразилії. Після цього матимемо ще кілька нагод вибороти квитки на Олімпіаду».

■ Андрій Підкуймуха

Авторитетний американський портал ESPN опублікував оновлений рейтинг найкращих боксерів світу в надважкій вазі. Очолює його чемпіон WBC, WBA й IBF у над-

Усик — найкращий боксер світу

важкій вазі Олександр Усик (24-0, 15 КО), а вслід за українцем розташувався його колишній суперник британець Тайсон Ф'юрі. До трійки найкращих також потрапив і британець Даніель Дюбуа. Шосту позицію посів

американець Ентоні Джошуа, колишній чемпіон світу за версіями IBF, WBA, WBO, IBO у надважкій вазі, а також чемпіон Олімпійських ігор-2012 у важкій вазі, який нещодавно нокаутував американського блогера Джейка Пола.

■ Василь Нетудихата

Федерация шахів України, Англії, Норвегії, Естонії та Німеччини подали скаргу до Спортивного арбітражного суду (CAS) на рішення Генеральної асамблеї (ГА) FIDE.

«Співапелянти заявляють, що оскаржувані резолюції FIDE прийняли внаслідок серйозних процедурних порушень,

Колективна скарга на рішення ГА FIDE

ут. ч. з порушенням Статуту FIDE й основних принципів прозорого та законного прийняття рішень у міжнародному

спортивному управлінні. Федерация-заявники вимагають незалежного правового перегляду з боку CAS процедури, за

якою ухвалювали рішення ГА, і зазначають, що ці рішення були прийняті без урахування реко-

Анна Музичук виграла срібло чемпіонату світу-2025 з білцу, який відбувся в катарській Досі. Вона фінішувала в першій четвірці за підсумками основного

раунду змагань, після чого у півфіналі обіграла нідерландку Елін Робертс. У фіналі 35-річна українка поступилася бібісарі Ассубаєвій, представниці Казахста-

ну. Для Анни це третя медаль на планетарних першостях з білцу. 2019 року вона також здобула «срібло», а 2016-го стала чемпіонкою світу.

Гокеїсти присвятили гру українцям

■ МАРКО СТРИХА

Гокейна команда «Вінніпег Джетс» організувала Вечір української спадщини в межах матчу з «Вегас Голден Найтс». Захід присвятили українцям, які проживають тривалий час у провінції Манітоба, яку представляє ця команда.

Перед поєдинком відбувся виступ місцевого музичного гурту «Зрада», а в перервах між таймами свій виступ продемонструвала танцювальна пара

«Русалка». Поряд із цим у рамках вечора присутні могли поласувати різноманітними пирогами, борщем, голубцями, запіканкою з капустою та джеддогами з часниковою ковбасою, сметаною і цибулею. Меню склав Стівен Сквар, шеф-кухар Canada Life Centre, у співпраці з українцями. Крім того, гокейна команда представила форму, яку може придбати кожен охочий. Усі кошти від продажу передадуть на підтримку української громади в Канаді.

Юний футболіст установив світовий рекорд

■ Олег Василичин

Юний український футболіст Андрій Панів (на фото) зі с. Сторони на Львівщині встановив світовий рекорд із набивання футбольного м'яча серед дітей. Про це повідомила Лана Ветрова,

керівник Національного реєстру рекордів України. Результат був офіційно підтверджений і зафіксований як світове досягнення. 13-річний хлопцев безперервно жонглював м'ячем упродовж години і 37 хвилин, здійснивши рекордні 13 096 дотиків.

Підліток займається футболом щодня з восьми років. Нині він перебуває у Нідерландах, куди переїхав на запрошення Іллі Варченка, засновника Федерації вуличного футболу України. Там приєднався до дитячої команди АТС 65 (місто Генгело), де вже встиг забити 33 голи в 14 матчах.

Анатолій Трубін, воротар «Бенфіки» (Лісабон) і збірної України, увійшов до десятки найдорожчих воротарів світу за версією Transfermarkt. Фахівці оцінили його у 28 млн EUR. Із цим показником українець посів десяте місце, а його найближчі конкуренти — Гульєльмо Вікаріо та Жоан Гарсія — «коштують» по 30 млн EUR.

■ Анна Бей

Утому та нудьгу взимку часто приписують ознакам апатії. Хоча причинами кепського гумору можуть бути навіть відсутність нормального сну та денного світла. Потрібно розуміти: не кожна апатія, про яку люди кажуть у побуті, є справді нею в медичному розумінні.

Американська психологічна асоціація визначає апатію як відсутність мотивації або цілеспрямованої поведінки та байдужість до оточення. Вона може бути симптомом неврологічних станів, як-от хвороба Паркінсона або хвороба Альцгеймера, чи наслідком інсульту або черепно-мозкової травми.

У повсякденному житті апатію часто сприймають як протилежність емпатії. Однак у медичному контексті апатія — це не просто відсутність почуттів чи турботи про інших людей і їхні ситуації, а стан, що не піддається свідомому контролю. Це не прояв ліні або усвідомленого вибору бути байдужим.

У побуті люди згадують апатію, маючи на увазі втому, нудьгу, емоційне вигорання, легкий тимчасовий спад

Як зрозуміти, що накрила апатія, і чому так стається?

мотивації, смуток або розчарування. Ці стани можуть справді бути неприємними, але не є апатією в медичному сенсі. У клінічному розумінні апатія — це стійке зниження мотивації, що проявляється в трьох сферах: емоційній, когнітивній і поведінковій.

Щоб це вважалося медичною апатією, симптоми мають бути тривалими, вираженими, впливати на повсякденне життя та значно відрізнятися від попередньої поведінки.

Прояви апатії передбачають:

— відсторонення та уникання роботи, гобі або проведення часу з близькими. Люди з апатією зазвичай виглядають такими, що отримують задоволення від спілкування з близькими, якщо їх підштовхнути або переконають;

— відсутність занепокоєння через те, що людина перестала займатися улюбленими справами. Зміни частіше помічають родичі та близькі, які першими

починають турбуватися щодо стану людини з апатією;

— перекладання своїх щоденних справ на інших людей. Це не через те, що людина не може виконати завдання фізично чи психічно, а тому, що бракує внутрішньої мотивації;

— зменшення або відсутність вираження як позитивних, так і негативних емоцій. Людина може не відчувати сильних емоцій або не реагувати на ситуації так, як очікується.

Апатія може нагадувати депресію, проте це різні стани. Люди з апатією не відчувають пригніченого настрою чи смутку, як це буває за депресії. Однак у людини можуть одночасно бути депресія і апатія.

Передня частина мозку відповідає за емоції, цілі та поведінку, тому її пошкодження може спричинити апатію. Вона часто є одним із перших симптомів хвороби Альцгеймера й інших форм деменції, що пошкоджують мозок. Апатію можуть мати до 70 % людей із деменцією.

Лікарі найчастіше спостерігають апатію в людей із деменцією, депресією або після інсульту. Але апатія може виникати і без супутнього медичного стану. Вона також може бути симптомом інших порушень роботи мозку, як-от черепно-мозкова травма внаслідок сильного удару; інсульт; хвороба Паркінсона; шизофренія; депресивний розлад; пухлини в певних ділянках мозку; побічна дія певних ліків. І саме тому важливо розуміти, що справжня апатія — це не риса характеру чи прояв ліні, а серйозний симптом, що потребує уваги.

Хоча апатію складно діагностувати й лікувати, існують способи її

контролю. Лікарі призначають медикаментозне лікування чи певну реабілітацію залежно від причини симптомів. Також можна спробувати такі поради, що можуть допомогти впоратися з апатією: примушуйте себе виходити й проводити час із друзями, навіть якщо не маєте бажання; займайтеся тим, що колись давало задоволення; відвідайте заняття з музичної чи арттерапії; намагайтеся займатися фізичними вправами щодня; розбивайте великі завдання на менші, щоб відчувати їхнє виконання; заохочуйте себе щоразу після завершення справи; забезпечуйте собі достатній нічний сон.

Якщо помічаєте зміни в поведінці близької людини, наприклад, зниження або відсутність емоційних проявів, відсторонення від справ, що раніше давали задоволення, варто заохотити її звернутися до медичного фахівця.

Апатія може бути ознакою або наслідком серйозного порушення роботи мозку. Спершу близька людина буде уникати або відмовлятися від консультації, адже може здаватися, що в її поведінці немає нічого незвичного. М'яка мотивація допоможе їй змінити думку.

Фрукти для зміцнення імунітету в холодну пору

■ Олександра Баландюх

Уживання фруктів, які підтримують імунітет, допомагає залишатися здоровим незалежно від пори року. Та взимку це особливо важливо, бо холодне сухе повітря, тривале перебування в приміщенні сприяють поширенню вірусів і послаблюють природний захист організму.

Споживання більшої кількості фруктів, паралельно з регулярними фізичними вправами та хорошим сном, зменшує ризик захворювання. Експерти назвали шість фруктів, які варто додавати до раціону саме в холодну пору для підтримання імунітету.

«Ківі є чудовим джерелом вітаміну С, який необхідний для підтримки вироблення лейкоцитів і боротьби з інфекціями. Вони також містять вітамін К та антиоксиданти, які

підтримують загальний стан здоров'я та допомагають зменшити запалення», — поділилася американський дієтолог Лорен Манакер. Вона радить додавати ківі до фруктових салатів, смузі, посипати нарізаним ківі вівсянку, сир чи йогурт.

«Апельсини багаті на вітамін С, який сприяє зміцненню імунної системи, захищаючи клітини вашого організму», — додала Дженніфер Гіллс, її колега. Крім того, цитрусові містять калій, фолат і тіамін, які допомагають підтримувати загальну функцію імунітету. Апельсини також мають гесперидин, що підтримує імунну систему завдяки антиоксидантним та протизапальним властивостям. Смачно і корисно буде, якщо поєднати скибочки апельсина з грецьким йогуртом. Сік апельсина можна використовувати й для заправок і маринадів.

«Гранат — ще один фрукт, який допоможе взимку зміцнити імунітет. «Гранати багаті на антиоксиданти, зокрема поліфеноли, які можуть зменшити запалення та захистити клітини від пошкодження», — зазначила д-р Манакер. А дієтолог Сіма Шах відмітила, що вони також містять вітамін С і клітковину, що сприяє здоров'ю кишківника. Насіння граната найкраще їсти сирим. Його можна додати до йогурту, вівсянки або смузі. Узимку можна приготувати запечену курку з гранатом або використувати його для приготування заправок до запечених овочів.

«Манго, можливо, не перший продукт, який спадає на думку для зміцнення імунітету, але його яскраво-помаранчева м'якоть означає, що вона містить каротиноїди, як-от бета-каротин, попередник вітаміну А. Він важливий

для імунітету, бо підтримує розвиток та реакцію імунних клітин», — пояснила д-р Шах. Манго також багате на інші поживні речовини, що зміцнюють імунітет та знижують запалення: вітамін С, вітамін Е та фолат. Нарізане свіже або заморожене манго можна додавати до смузі, йогурту, вівсянки. Манго чудово смакує в салатах.

Високий уміст клітковини та фітохімічних речовин у чорницях живить корисні мікроби кишківника, зменшує запалення та підтримує міцну слизову оболонку. Це важливо, адже більше як 70 % імунних клітин організму розташовані в кишківнику. Клітковина в чорницях допомагає уповільнити травлення та підтримувати здоровий контроль рівня цукру в крові, що з часом може покращити чутливість до інсуліну. Це важливо, бо хронічно високий рівень цукру в

крові погіршує функцію імунних клітин та послаблює здатність організму боротися з інфекцією. Крім того, чорниці містять антиоксиданти, вітамін С і вітамін К, які підтримують імунні клітини. Чорниці найкраще живити сирими або замороженими, щоб зберегти вміст антиоксидантів. Їх можна додавати в салати для насиченого смаку й текстурі, смузі, вівсянці, сиру, йогурту.

«Грейпфрут, як і апельсини, багатий на вітамін С, що підтримує імунітет. «Він також містить корисні рослинні

сполуки, флавоноїди та каротиноїди, які зміцнюють імунну систему, борючись зі запаленням і допомагаючи клітинам взаємодіяти одна з одною», — заповнила д-р Гіллс. Крім того, плід має вітаміни групи В, як-от фолат, тіамін, вітамін В6 та рибофлавін. Ці вітаміни не лише діють як ферменти, що беруть участь у функціонуванні імунних клітин, а й можуть контролювати оксидативний стрес та запальні реакції. Грейпфрут можна їсти окремо, додавати до салатів, вичавити з нього сік, додавши моркву й імбир.

ПРОПОЗИЦІЯ ПРАЦІ

Потрібний муляр, а також помічник муляра на будову в оклицях Clifton, Garfield, Wallington, NJ. Добра зарплата. Розмовляємо англ., пол., укр.

Тел.: 201-655-2127 ⁴⁵⁻⁴⁶

Мачек

Потрібний працівник на підміну для доставки невеликих пакетів (бажано, пенсіонер). Телефонувати після 8 год. вечора.

Тел.: 551-482-7040 ⁴¹⁻⁴²

ПОШУК ПРАЦІ

Даю уроки англійської мови стаціонарно та онлайн.

Тел.: 862-249-6156

Олександр ²⁷⁻³⁰

Даю уроки гри на музичних інструментах – скрипка та піаніно.

Тел.: 862-249-6156 ²⁷⁻³⁰

Олександр

ОРЕНДА ЖИТЛА

Здаємо в рент у Філадельфії 2 bedroom apartment в районі вулиць Tomlinson – Bustleton, 2-й поверх, тиха вулиця, близько 2 парковки, магазини, школа, автобусна зупинка.

Тел.: 267-255-6443 ⁴⁷⁻⁵⁰

Оля

ЗНАЙОМСТВО

Українка, голубоока шатенка, хоче познайомитися з садиноким українцем без шкідливих звичок, у віці 60+, із серйозними намірами. Проживаю у власному будинку в Пенсільванії, недалеко від Нью-Джерзі та Мангеттена.

Тел.: 215-806-0345 ³⁹⁻⁵⁰

Познайомлюся з жінкою віком 35-40 років для дружніх відносин і можливо, створення сім'ї.

Тел.: 862-249-6156 ²⁸⁻³¹

Олександр

ПОСЛУГИ

Виконую ремонт кухонь і ванних кімнат. Гарантована якість. Добрі відгуки.

Тел.: 862-249-6156 ²⁸⁻³¹

Олександр

УКРАЇНСЬКОМУ РЕСТОРАНУ В Нью-Джерзі ПОТРІБНИЙ КУХАР,

а також працівник
для миття посуду

Тел.: 973-423-5808

ІМІГРАЦІЙНИЙ АДВОКАТ

ЮЛІЯ ЄЛІСЕЄВА
JULIA YELISEYEVA, Esq.

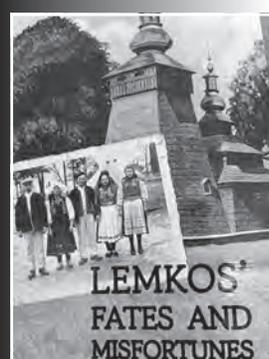
☐ ВСІ ВИДИ
ІМІГРАЦІЙНИХ
ПОСЛУГ

☐ ПЕРША КОНСУЛЬТАЦІЯ
БЕЗКОШТОВНО

☎ 347-462-1244

🏠 76 W Brighton Ave. Ste 211,
Brooklyn, NY 11224

✉ julawny@gmail.com

У ПРОДАЖУ

Книжка про історію Лемківщини в роках 1915 -1948, на основі архівних матеріалів.

LEMKOS' FATES AND MISFORTUNES

Замовляти за тел.:

1-732-432-4928

або через імейл: szere777@msn.com

Подзвоніть або напишіть і ми надамо

БЕЗКОШТОВНО

інформацію як купити і продати
нерухомість у Нью-Йорку

*Потрібна допомога в продажу
нерухомості – телефонуйте, будь ласка*

(347) 612 8834
ivannakhimey@gmail.com
2219 Voorhies Avenue
Brooklyn, NY, 11235

Ivanna KHIMEY

Bright Horizons Realty, Inc
NYS Licensed Real Estate Associate Broker

VARSHAVSKY MONUMENTS
862-219-5344
E-mail: VarshavskyMonuments@gmail.com
1152 Route 10 West, Suite N, Randolph, NJ 07869

ПАМ'ЯТНИКИ — МАВЗОЛЕЇ

Великий вибір граніту

Індивідуальний дизайн

Гравірування на граніті

Керамічні фотографії на пам'ятники

Замовлення, виготовлення і встановлення в штатах NJ/NY/PA

шукаю партнера (США, КАНАДА)

для реалізації дитячої продукції
власного виробництва

фігурки тварин з дерева

✉ dadakacraft@gmail.com
www.etsy.com/shop/dadakacraft

COMMUNITY HEALTH CARE PROVIDERS

is offering several full-time/part time positions, including:

- DSP (Direct Support Professional)
- CPS (Community Participation Services) Staff
- Managers

Requirements:

- Basic English
- Valid documents to work legally in the U.S.

Details:

- Pay starts at \$16/hour for DSP positions.
- CPS and Manager positions available at your higher rate.
- Opportunities for overtime.
- 3 shifts (8 hours each) available.
- All required training will be provided and paid for.

To Apply:

Please send your resume and contact information to:
info@chcproviders.com

ТРАКІНГОВА КОМПАНІЯ

ШУКАЄ ДОСВІДЧЕНОГО

БУХГАЛТЕРА

в Нью-Джерзі для оформлення податків

732-991-0507

БУХГАЛТЕРІЯ УСІ ПОДАТКИ

Inna Earley CPA

973-342-9043

info@earley-tax.com

www.meest-online.com **МІСТ** ПОЄДНУЄ
600 Markley Street,
Port Reading,
NJ 07064
newspaper.usa@meest.com

РОЗМІЩЕННЯ ОГОЛОШЕННЯ
В ОДНОМУ НОМЕРІ
ТИЖНЕВИКА «МІСТ» КОШТУЄ:

Звичайне оголошення – \$ 5
В рамочці (розмір – business card) – \$ 20

Публікуватимуться лише оголошення,
написані розбірливим почерком і вислані
разом з money order або чеком.

ОГОЛОШЕННЯ МОЖНА ПОДАТИ ТЕЛЕФОНОМ АБО ЛИСТОМ

Tel.: 908-937-6342

Усесвіт може завершитися великим стисканням

■ ЛАРИСА КОЗОВА

Нові астрономічні спостереження дають ученим ключ до розгадки природи темної енергії та відповіді на фундаментальне запитання: продовжить Усесвіт розширюватися з прискоренням чи, зрештою, цей процес зупиниться. Майже три десятиліття наукова спільнота виходила з припущення, що Всесвіт розлітається дедалі швидше й приречений на холодний, самотній кінець. Однак нове дослідження ставить під сумнів цю картину, припускаючи, що космічний «спідометр» могли неправильно зчитувати від самого початку.

Зокрема, південнокорейські астрономи висунули гіпотезу, що кидає виклик теорії вічного розширення: Усесвіт може бути приречений на гравітаційний колапс, відомий як велике стискання. Дослідження, проведене в Університеті Йонсе в Сеулі, стверджує, що розширення Всесвіту вже не прискорюється. Ба більше — воно могло перейти у фазу вповільнення. «Наше дослідження показує, що Всесвіт уже ввійшов у фазу сповільненого розширення, а темна енергія еволюціонує значно швидше, ніж припускали раніше», — зазначив Лі Йонг-Вук, керівник дослідження. За його словами, підтвердження цих результатів означало б кардинальну зміну космологічної парадигми з часів відкриття темної енергії 27 років тому.

З 1998-го астрономи використовують наднові типу Ia для вимірювання космічних відстаней. Уважалося, що ці вибухи мають однакову власну яскравість, через що їх називали «стандартними свічками». Тьмяніша «свічка» означала більшу відстань. А надмірну тьмяність трактували як доказ прискореного розширення Всесвіту під дією загадкової темної енергії.

Однак команда проф. Лі виявила «збій» у цій методиці. Проаналізувавши 300 галактик-господарів, дослідники з'ясували: яскравість наднових пов'язана з

віком зірок-попередників. Старі зоряні популяції дають яскравіші вибухи, тоді як молодші — систематично тьмяніші.

Це означає, що тьмяність, яку раніше приписували швидкому розширенню Всесвіту, насправді може бути наслідком віку зірок. Отже, «стандартні свічки» з часом змінюються. «На основі великої вибірки з 300 галактик ми підтвердили цей ефект із надзвичайно високою статистичною значущістю — 99,999 %», — відзначили автори дослідження.

Стандартна космологічна модель припускала, що темна енергія є сталою і незмінною величиною. Нові дані це заперечують. Після врахування «вікового зсуву» класична модель із постійною темною енергією вже не працює. Скориговані дані вказують на те, що темна енергія не є стабільним тиском, а з часом слабшає.

Цей підхід добре узгоджується з незалежними вимірюваннями реліктового випромінювання — «післясвітіння» Великокого вибуху — та баріонних акустичних осциляцій, своєрідних «застиглих» звукових хвиль у просторі. Поеднання цих даних фактично блокує концепцію «космологічної сталої» та свідчить, що рушійна сила Всесвіту поступово вичерпується. «Наш аналіз із урахуванням вікового чинника показує, що Всесвіт уже сьогодні перебуває у фазі уповільнення. Це напроочуд добре узгоджується з незалежними прогнозами», — наголосив проф. Лі.

Щоб остаточно підтвердити свої висновки, його команда проводить так званий тест без еволюції, аналізуючи лише наднові з галактик однакового віку. Остаточну відповідь, імовірно, дасть обсерваторія Віри Рубін у Чилі. Оснащена найпотужнішою у світі цифровою камерою, вона має виявити близько 20 тис. нових галактик із надновими впродовж наступних п'яти років. Саме ці дані можуть вирішити долю однієї з найбільших загадок сучасної науки — майбутнього Всесвіту.

Перший космічний готель з'явиться 2027-го

■ ОЛЕГ САДОВИЙ

Американська компанія Above: Space Development Corporation працює над створенням першого у світі космічного готелю, який обератиметься навколо Землі. Передбачається, що перші туристи зможуть насолодитися відпочинком у готелі під назвою Voyager Station уже 2027 року. Проект космічного готелю

одна з головних переваг космічного готелю. Космічні туристи вирушатимуть на Voyager Station за допомогою космічного корабля і одразу ж потраплятимуть у спеціальний модуль у центрі величезного кільця. Там завжди пануватиме невагомість. Потім відвідувачі готелю перемістяться в житлові модулі, розміщені по кільцю. Перехід від невагомості до низької гравітації буде частиною незабутніх

одна з головних переваг космічного готелю. Космічні туристи вирушатимуть на Voyager Station за допомогою космічного корабля і одразу ж потраплятимуть у спеціальний модуль у центрі величезного кільця. Там завжди пануватиме невагомість. Потім відвідувачі готелю перемістяться в житлові модулі, розміщені по кільцю. Перехід від невагомості до низької гравітації буде частиною незабутніх

вражень для відвідувачів готелю.

Готель складатиметься приблизно з 20 модулів загальною площею близько 12 тис. кв. м — готельні номери з панорамним виглядом на Землю, простори для активного відпочинку, що використовують переваги низької гравітації.

Планується, що Voyager Station зможе прийняти 280 гостей водночас. Підтримувати роботу готелю на орбіті мають 112 членів екіпажу. Перед польотом гості пройдуть навчання з пересування в невагомості, правил техніки безпеки і того, як долати переходи між рівнями гравітації.

Вартість «путівки» не розголошують, але експерти вважають, що вона може сягати 5 млн USD. При цьому більша частина витрат припадатиме на політ туди й назад. В Above: Space Development Corporation заявили, що вартість такого відпочинку спершу може бути доволі високою, але з часом ціни ставатимуть нижчими через зниження вартості запусків космічних кораблів.

Перша мапа всього космосу

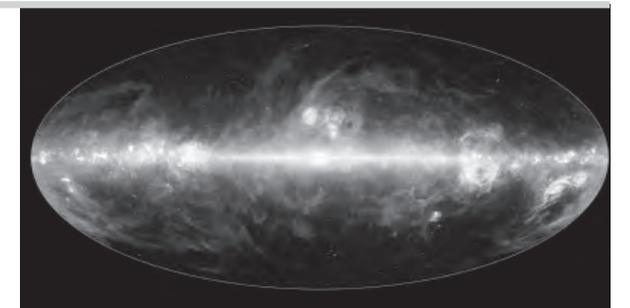
■ ІВАН ЗАТОРСЬКИЙ

Космічний телескоп NASA SPHEREx вартістю 488 млн USD, запущений у березні 2025 року, завершив створення першої мапи всього видимого з нашої планети космосу. Він використовував 102 діапазони інфрачервоного світла, щоб зібрати дані про розподіл мільйонів галактик та еволюцію Всесвіту за 13,8 млрд років. Під час своєї роботи телескоп робить приблизно 15 обертів навколо Землі на добу, фіксуючи 3,6 тис. знімків за кожен оберт.

Нещодавно науковці представили першу мапу, що допоможе дослідникам вивчати, як Усесвіт розвивався після Великого вибуху і як розподілилися ключові елементи, необхідні для життя. Протягом двох років місії телескоп створить ще три мапи, що в майбутньому дозволить отримати найдетальнішу схему видимого космосу з усіма інфрачервоними даними.

брати дані про розподіл мільйонів галактик та еволюцію Всесвіту за 13,8 млрд років. Під час своєї роботи телескоп робить приблизно 15 обертів навколо Землі на добу, фіксуючи 3,6 тис. знімків за кожен оберт.

Нещодавно науковці представили першу мапу, що допоможе дослідникам вивчати, як Усесвіт розвивався після

Великого вибуху і як розподілилися ключові елементи, необхідні для життя. Протягом двох років місії телескоп створить ще три

мапи, що в майбутньому дозволить отримати найдетальнішу схему видимого космосу з усіма інфрачервоними даними.

У космос відправили людину на колісному кріслі

■ ЗОРЯНА ПАВЛЮК

Американська аерокосмічна компанія Blue Origin провела 37-й політ ракети New Shepard. У складі екіпажу вперше була людина з інвалідністю, яка користувалася колісним кріслом. Екіпаж місії NS-37 складався з шести людей, серед яких і Мікаела Бентгаус, аерокосмічний інженер та фахівець із мехатроніки. Жінка отри-

мала травму спинного мозку через нещасний випадок, який стався

під час їзди гірським велосипедом. Ракета перетнула міжнародно

визнану межу космосу, що за 100 км від Землі. «Я рада показати світові, що користувачі колісних крісел також здатні здійснити суборбітальний політ. І дуже рада, що Blue Origin підтримує це», — заявила д-р Бентгаус. Разом із нею в місії брали участь інвестор Джоел Гайд, аерокосмічний інженер Ганс Кенігсманн, підприємець Ніл Мілч та Адоніс Пуруліс, а також ентузіаст дослідження космосу Джейсон Стенселл.

Гороскоп

➤ Овен (21.03—20.04)

Ви відчуєте прилив рішучості. Використайте його на одну конкретну справу, яку давно відклали. У розмовах з іншими не тисніть: м'яка сила дасть більше, ніж надмірні зусилля. Самотні можуть познайомитися з кимсь цікавим у несподіваному місці, можливо, навіть у черзі в супермаркеті, хтозна. Головне, що важливо пам'ятати — не поспішайте, бо вам притаманний плавний старт.

➤ Телець (21.04—21.05)

Ви недооцінюєте себе, особливо в грошах і в роботі. Маленька покупка «для настрою» може стати символом нового ставлення до власної цінності. Самотні можуть випадково натрапити на цікаву особу в онлайн-просторі, якщо трохи оновлять профіль і перестануть соромитися власної чарівності. Не ховайтесь, адже світ хоче вас бачити.

➤ Близнюки (22.05—21.06)

Інформація до вас приходить швидко. Ловіть її, але фільтруйте, щоб не розпорошити власну увагу. Одна коротка зустріч або дзвінок принесуть ідею, що допоможе вам розбагатіти. Самотні отримають шанс на цікаве знайомство через друзів, тому не варто відмовлятися від запрошень у гості чи на келих шампанського. Час явно зараз за вас і бажає зробити так, щоб ви проводили його з пристрастю та коханням.

➤ Рак (22.06—23.07)

Вам варто берегти енергію. Не пояснюйте чогось тим, хто не хоче чути. Можливий теплий сигнал від людини, про яку ви думали. Відповідайте щиро, без гри в байдужість. Самотні шанс може подарувати несподіване знайомство на роботі. Можливо, ви поглянете цілком іншим поглядом на вже давно знайомого колегу або помітите того, хто чомусь раніше випадав із вашого поля зору.

➤ Лев (24.07—23.08)

Навіть випадково ви можете стати центром уваги. Скористайтесь моментом, щоб м'яко заявити про свою ідею або талант. Коли здійснюєте покупки, уникайте імпульсивних рішень: краще відкладіть «хочу» на пізніше. Усі, хто перебуває в пошуку, отримають шанс на яскравий флірт, але справжній інтерес проявиться пізніше. Не поспішайте робити висновки, не форсуйте події, не надумуйте та не вигадуйте того, чого насправді немає.

➤ Діва (24.08—23.09)

Зараз ідеальний час для наведення ладу, але почніть із голови: випишіть те, що вас турбує, і відчуєте полегшення. Хтось захоче порадитися з вами. Ваша відповідь стане для цієї людини переламним моментом. Ті, хто в пошуках, діставайте гарні штани та сорочки й виходьте в люди. В онлайні немає того, хто вам потрібен. Цікаві знайомства підстерігають у реальному, а не віртуальному житті.

➤ Терези (24.09—23.10)

Ви тонко відчуваєте, де саме порушений баланс, тож можете його відновити одним чесним рішенням. У стосунках працює правило: менше натяків, більше відвертих розмов.

Із 22 до 28 січня

Самотнім не варто соромитись фліртувати. По-перше, це весело й підтримує гарне самопочуття, самооцінку. А по-друге, з'явиться хтось, хто оцінить вашу щирість, помітить чарівну усмішку, візьме за руку й поведе в нове життя, сповнене романтики та любові. Час, проведений разом, поверне гармонію, яку ви так любите і якої потребуєте ваші взаємини.

➤ Скорпіон (24.10—22.11)

Ваша інтуїція гостра, як лезо. Довіряйте відчуттям, особливо щодо людей і домовленостей. Слушно започаткувати щось особливе: нову звичку, план чи напрям — і не розповідати про це всім. Нехай це буде ваша маленька таємниця. Достатньо просто спілкуватися відкрито, щиро, без претензій і тиску. Якщо ви ще самотні, приготуйтеся до романтичних пригод. Вас чекає яскраве знайомство. Сюрприз у тому, що воно проявиться зненацька, коли не будете цього очікувати; після цього не треба шукати свою половинку за будь-яку ціну.

➤ Стрілець (23.11—21.12)

Відчинилося «вікно удачі» у справах, де потрібна сміливість і легкість. Не заглиблюйтесь у сумніви. Найкращі речі з вами траплятимуться в дорозі. Тож вирушайте у мандри. А ось тим, хто перебуває в пошуку рідної людини, варто відкрити свої очі трішечки ширше. Хтось із ваших знайомих може проявитися в цілковито новому світлі. Це буде несподіванка, величезне відкриття для вас.

➤ Козеріг (22.12—20.01)

Ви відчуєте, що контролювати все не потрібно: достатньо контролювати головне. У фінансових питаннях дійте мудро. Час обрати додатковий спосіб заробітку і нікому про нього не розповідати. Зараз набагато легше жити й будувати міцні стосунки. Самотніх очікує знайомство через роботу або гобі, але без дива та феєрверків. Усе відбуватиметься плавно, спокійно, помірковано й надійно.

➤ Водолій (21.01—19.02)

Обставини підштовхують вас до нестандартного рішення. І воно виявиться правильним. У спілкуванні не знецінюйте дрібниць: випадкова фраза приведе до корисного контакту або підтримки. Атмосфера сприяє флірту для самотніх, особливо онлайн. Але варто бути обережнішими та спілкуватися розважливо, нікуди не поспішаючи, щоб не натрапити на тих, хто полюбає зникати без пояснень.

➤ Риби (20.02—20.03)

Вам потрібен простір. Проведіть більше часу сам на сам. Відвідайте свої місця сили. Зайдіть до храму. Може прийти натхнення або сон-підказка: запишіть думку одразу, вона стане ключем до важливого вибору. Ті, хто перебуває в пошуку: перше ж нове знайомство може здаватися звичайним, таким, що не вирізняється нічим особливим. Але придивіться ближче, адже ця людина глибша, ніж виглядає. Для вас відкривається прийнятний романтичний потенціал.

Світлана Таланова

Н	К	А	Д	І	М	А	Р	І	П
О	А	Г	А	Р	М	А	Т	А	К
Л	Р	К	А	Т	С	О	Р	П	І
С	К	М	А	К	О	Г	І	Н	Р
К	А	Р	И	К	А	Т	У	Р	А
П	Н	Т	Н	Е	З	Е	Р	П	К
А	І	П	Р	А	В	Н	И	К	У
Р	М	А	К	Н	О	Г	А	В	Л
А	О	П	О	К	Л	А	Д	И	Я
Д	Г	Я	І	С	Е	Ц	О	Р	П

Серед літер у клітинках знайдіть указані слова: вагонка, гармата, гомін, карикатура, карк, куля, макогін, парад, презент, піраміда, поклади, правник, простак, процесія, рік. Запишіть слово, що залишилося.

Відповідь на завдання із № 3: вузол.

Замість собак цюпу охороняють... гуси

■ Василь Лісний

Пригадуєте легенду про те, як гуси 390 року врятували Рим? Так от, цих незвичних рятувальників використовують і у XXI ст. Вдалася до цього креативна адміністрація однієї з бразильських в'язниць. По зовнішньому периметру колонії, на зеленому моріжку біля в'язничних мурів, працівники цієї режимної установи розселили стадо гусей. Вони скубають травичку, п'ють

воду, плавають і роздивляються, чи, бува, хтось не наближається. Якщо помітять людей — здіймають небаче-

ний гвалт. Працюють як сигналізація. Тож непоміченим не пройде ніхто, у т. ч. потенційні втікачі. Гуси «працюють у буцегарні 15 років — і за цей час із неї не втік жоден засуджений. Керівництво задоволене таким високим показником ефективності «сторожів». До того ж їхнє утримання коштує тюремному бюджету вельми небагато. Для гусей не треба наймати дорогих тренерів-інструкторів. І корм для них значно дешевший, ніж для собак.

У Жанни д'Арк украли меч

■ Сніжана Непийпиво

У Парижі затримали чоловіка, який зламав і викрав меч із бронзової

скульптури Жанни д'Арк на площі Сен-Огюстен. За даними паризької мерії, підозрюваний заліз на кінну статую та зламав меч, різко смикнувши його рука-

ми. Камери відеоспостереження зафіксували, як чоловік спершу сильно трясє коня, після чого вилазить на статую та ламає меч голими руками.

Після цього він намагався втекти з місця інциденту, однак зловмисника зупинив патруль поліції. Меч, який розламався на кілька частин, вилучили. Наразі невідомо, удасться відремонтувати оригінальний елемент чи доведеться виготовляти заново. Затриманого відправлять на поведінкову експертизу. Адміністрація 8-го округу Парижа подала офіційну скаргу у зв'язку з пошкодженням історичної пам'ятки.